

วิทยานิพนธ์

ความคิดเห็นของผู้รับฟังที่มีต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” สถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร

THE OPINIONS OF AUDIENCES TOWARDS “VITHEE
CHEWIT SETHAKITPHORPHIANG” RADIO PROGRAM,
THE FARM RADIO BROADCASTING STATION,
DEPARTMENT OF AGRICULTURAL EXTENSION

นางสาวนันทกาญจน์ ชันตยานุกุลกิจ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พ.ศ. 2551

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)
ปริญญา

ส่งเสริมการเกษตร

สาขา

ส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร

ภาควิชา

เรื่อง ความคิดเห็นของผู้รับฟังที่มีต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” สถานีวิทยุ
กระจายเสียงเพื่อการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร

The Opinions of Audiences towards “Vithee Chewit Sethakitphorphiang” Radio
Program, The Farm Radio Broadcasting Station, Department of Agricultural Extension

นามผู้วิจัย นางสาวนันทกาญจน์ ขันตยานุกุลกิจ

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รองศาสตราจารย์พิชัย ทองดีเลิศ, ก.ด.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(รองศาสตราจารย์ประเดิม น้ำใจ, Ph.D.)

หัวหน้าภาควิชา

(รองศาสตราจารย์พิชัย ทองดีเลิศ, ก.ด.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา ธีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ความคิดเห็นของผู้รับฟังที่มีต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”
สถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร

The Opinions of Audiences towards “Vithee Chewit Sethakitphorphiang” Radio Program,
The Farm Radio Broadcasting Station, Department of Agricultural Extension

โดย

นางสาวนันทกาญจน์ ชันตยานุกุลกิจ

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)

พ.ศ. 2551

นันทกาญจน์ ชันตยานุกุลกิจ 2551: ความคิดเห็นของผู้รับฟังที่มีต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิต
เศรษฐกิจพอเพียง” สถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร ปริญญาวิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร) สาขาส่งเสริมการเกษตร ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์พิชัย ทองดีเลิศ, ค.ศ. 126 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานบางประการของผู้รับ ระดับความรู้เกี่ยวกับ
เศรษฐกิจพอเพียง พฤติกรรมในการรับฟังรายการ ความคิดเห็นของ ปัญหาของผู้รับฟังรายการวิทยุ “วิถีชีวิต
เศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพพื้นฐานบางประการของผู้รับฟังรายการวิทยุ “วิถีชีวิต
เศรษฐกิจพอเพียง” ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงของผู้รับฟังรายการและพฤติกรรมการรับฟัง รายการวิถีชีวิต
เศรษฐกิจพอเพียง ต่อความคิดเห็นของผู้รับฟังรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ประชากรที่ใช้ใน
การศึกษา รายชื่อของผู้รับฟังที่อยู่ในเขตพื้นที่การรับฟัง 24 จังหวัด (ตามข้อมูลของสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อ
การเกษตร AM1386 กิโลเฮิรตซ์ กรมส่งเสริมการเกษตร) จำนวน 372 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลได้ทั้งสิ้น 193 ราย
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และไคสแควร์ที่ระดับความเชื่อมั่น .05

ผลการวิจัย พบว่ากลุ่มผู้ฟังส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 51.3 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จบการศึกษา
ระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษาประกอบอาชีพเกษตรกรมากที่สุด มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท/เดือน ความรู้ในเรื่อง
เศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มผู้ฟัง อยู่ในระดับความรู้ระดับมาก ส่วนใหญ่รับฟังรายการเป็นประจำทุกวันส่วนใหญ่
ฟังรายการตั้งแต่ต้นจนจบรายการ มีการติดต่อกับทางรายการโดยวิธีการเขียนจดหมาย ส่วนใหญ่ติดต่อกับทาง
รายการในเรื่องความรู้ทางการเกษตร ได้รับคำตอบเป็นที่พอใจ ส่วนใหญ่วัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการ คือ
เพื่อพัฒนาความรู้ในเรื่องการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการได้รับความรู้จากทาง
รายการรูปแบบของรายการ เนื้อหาของรายการ และประโยชน์ของรายการเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และมีปัญหา
เกี่ยวกับการรับฟังรายการอยู่ในระดับปานกลาง เช่นในเรื่องของความชัดเจนในการรับฟังรายการ

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า อายุ การศึกษาระดับความรู้และพฤติกรรมการเปิดรับฟังรายการ มี
ความสัมพันธ์กับความคิดเห็นที่มีต่อรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” มีความสัมพันธ์ทางสถิติที่ระดับ .05

Nuntakan Kuntayanugulkit 2008: The Opinions of Audiences towards “Vithee Chewit Sethakitphorphiang” Radio Program, The Farm Radio Broadcasting Station, Department of Agricultural Extension. Master of Science (Agricultural Extension), Major Field: Agricultural Extension, Department of Agricultural Extension and Communication. Thesis Advisor: Associate Professor Pichai Tongdeelert , Ph.D. 126 pages.

The objectives of this research were to study socio economic, listening behaviors, sufficiency economy knowledge, opinions, problems and suggestion of audiences on “Vithee Chewit Setthakitphorphiang” radio program. Data were collected from 193 audiences in the 24 coverage area provinces by questionnaire. Statistical analysis included percentage and arithmetic mean. Chi-square was employed to test hypotheses.

The result revealed that most of audiences were females. The age range were 41-50 years old. Most of audiences obtained primary education and the majority occupation were farmers. The average incomes were 5,000 baht per month. The sufficiency economy knowledge was at high level and the audiences listened the radio program everyday from the beginning to the ending of radio program. Directed mails were used to contact the radio program to consult agricultural knowledge and return with satisfied solution. The listening objectives were to develop sufficiency economy knowledge. The opinions on knowledge perception, content and benefit from radio program were at high level. There were some problems of unclear radio signal and signal tuning at medium level.

The results of hypotheses testing illustrated that there were relationships between age, education, sufficiency economy knowledge, listening behavior and opinions on radio program at .05 level of significance.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. พิชัย ทองดีเลิศ ประธานกรรมการที่ปรึกษา ดร. ประเดิม น้าใจ กรรมการสาขาวิชาเอก ที่ให้ คำปรึกษา คำแนะนำ แนวคิดในการเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ ตลอดจนตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้ ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูง

ขอขอบพระคุณท่านสมณะเสียงสีล ชาตวโร และพี่ๆที่อยู่ที่วัดปฐมมโศกที่ให้คำแนะนำ อำนวยความสะดวกและช่วยเหลือในการให้รายชื่อผู้รับฟังรายการวิทยุเป็นอย่างดี

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อภูมิสิทธิ์และ คุณแม่พิมลศรี ชันตยานุกุลกิจ ผู้ที่ให้ โอกาสมาจนถึงทุกวันนี้ คอยช่วยเหลือ ห่วงใย ให้กำลังใจที่ดีเสมอมา ขอบคุณพี่ชาย คุณพศรีวัชร ชันตยานุกุลกิจ ที่คอยเป็นกำลังใจ ขอขอบคุณ คุณรวมเกียรติ เจริญรุ่งเรืองกิจ สำหรับความห่วงใย และคำปรึกษาที่ดีตลอดมาและขอบคุณเพื่อนนิสิตปริญญาโทสาขาส่งเสริมการเกษตร ภาควิชา ส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร ที่คอยให้คำปรึกษาและให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์แก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณค่าและประโยชน์อันพึงมีของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ขอมอบแด่ บิดา มารดา บุรพจารย์ รวมทั้งผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ให้ความรู้และประสบการณ์แก่ผู้วิจัย

นันทกาญจน์ ชันตยานุกุลกิจ

เมษายน 2551

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(5)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของงานวิจัย	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	3
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	6
แนวความคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง	6
แนวความคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น	11
แนวความคิดเกี่ยวกับความรู้	20
แนวความคิดเกี่ยวกับการประเมินผลสื่อ	25
แนวความคิดเกี่ยวกับวิทยุกระจายเสียง	26
สถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อการเกษตร	44
ประวัติผู้ดำเนินและรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”	46
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	49
สมมติฐานในการวิจัย	54
กรอบแนวคิดในการวิจัย	55
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	56
ประชากรที่ใช้ในการศึกษา	56
เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย	56
การวัดตัวแปร	57
การทดสอบเครื่องมือ	60

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล	60
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	61
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	62
ผลการวิจัย	62
วิจารณ์ผล	100
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	103
สรุปผลการวิจัย	103
ข้อเสนอแนะ	109
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	111
 ภาคผนวก	 118
 ประวัติการศึกษา และการทำงาน	 126

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนและร้อยละของสภาพพื้นฐานบางประการของผู้รับฟังรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”	64
2 ระดับความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงของผู้รับฟังรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”	65
3 จำนวนและร้อยละของความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงของผู้รับฟังรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”	66
4 พฤติกรรมการรับฟังรายการของผู้รับฟังรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”	69
5 ระดับความคิดเห็นของผู้รับฟังที่มีต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”	72
6 ปัญหาของผู้ฟังในการจัดทำรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”	79
7 อายุกับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”	83
8 การศึกษากับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”	85
9 อาชีพกับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”	87
10 ความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงกับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”	89

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
11 ความถี่ในการรับฟังกับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”	92
12 ช่วงเวลาในการรับฟังกับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”	93
13 วัดอุปสงค์ในการรับฟังรายการเพื่อพัฒนาความรู้ในเรื่องการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงกับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”	94
14 วัดอุปสงค์ในการรับฟังรายการเพื่อรู้จักการใช้ชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงกับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”	95
15 วัดอุปสงค์ในการรับฟังรายการเพื่อพัฒนาจิตใจ ปลุกจิตสำนึกให้รู้จักดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”	96
16 วัดอุปสงค์ในการรับฟังรายการเพื่อรู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันกับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”	97
17 วัดอุปสงค์ในการรับฟังรายการเพื่อหาความรู้ใหม่เพิ่มเติมกับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”	98
18 วัดอุปสงค์ในการรับฟังรายการเพื่อสามารถนำความรู้ที่หลากหลายจากทางรายการมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้กับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”	99

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1 กรอบแนวคิดการวิจัย

55

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์การส่งเสริมการเกษตรในปัจจุบันถือว่า ได้รับการพัฒนาไปอย่างก้าวหน้า เพราะได้มีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้อีกทั้งยังมีวิชาการที่ทันสมัย มีความเหมาะสมและพร้อมที่จะถ่ายทอดไปยังกลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย โดยผ่านสื่อและกิจกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ การจัดนิทรรศการ และอื่นๆ ทำให้มีการกระจายข้อมูลข่าวสารไปในวงกว้าง ทำให้คนในสังคมไม่ว่าจะเป็นประชาชนทั่วไปและเกษตรกรมีการตื่นตัวที่จะแสวงหาข้อมูลข่าวสารเพื่อการดำรงชีวิตตัวเอง หรือนำมาใช้ประโยชน์เชิงธุรกิจมากขึ้น โดยเฉพาะเกษตรกรซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่ยากจนที่สุดของประเทศ ได้อาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศในการรับข้อมูล ข่าวสารทางด้านการเกษตรเพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงการทำการเกษตรของตนเอง ดังนั้นการส่งเสริมการเกษตรจะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลดีได้ ต้องอาศัยการนำสื่อมาใช้อย่างมีแบบแผนและวิธีการที่ถูกต้อง เพราะงานด้านการส่งเสริมการเกษตรเปรียบเสมือนเป็นสะพานเชื่อมโยงในการถ่ายทอดวิทยาการต่างๆ แนวความคิด และทัศนคติระหว่างบุคคลในทุก ระดับ กับกลุ่มบุคคลเป้าหมายผู้รับการส่งเสริม (สันเพ็ญ มินามเสน, 2542)

วิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อเพื่อการส่งเสริมอีกทางหนึ่งที่สามารถนำข้อมูลข่าวสารไปสู่เกษตรกรเนื่องจาก วิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อมวลชนที่ใช้ในการสื่อสารเพื่องานส่งเสริมและเผยแพร่ที่สำคัญอย่างหนึ่ง วิทยุสามารถก่อให้เกิดการชักจูงให้ผู้ฟังเกิดความนิยมชมชอบและติดตามรับฟังข่าวสาร ความเคลื่อนไหว ในด้านการเกษตรอยู่เป็นประจำ สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและทัศนคติของประชาชนและเกษตรกรทางการเพิ่มพูนความรู้ และปรับปรุงทักษะการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นได้ อีกทั้งวิทยุยังเป็นสื่อที่มีราคาถูกมีขอบข่ายกว้างขวางสามารถส่งกระจายเสียงไปถึงที่ต่างๆ ได้ แม้กระทั่งบางแห่งที่การคมนาคมไปไม่ถึง และรวดเร็วกว่าสื่อประเภทอื่นๆ เกษตรกรส่วนใหญ่สามารถที่จะเป็นเจ้าของเครื่องรับวิทยุได้ไม่ยากและผู้ที่ต้องการเปิดฟังวิทยุนั้นใครๆ ก็สามารถฟังได้ ต่างกับหนังสือพิมพ์ที่ผู้ที่สนใจและทราบข่าวจากหนังสือพิมพ์ได้จะต้องเป็นผู้ที่อ่านหนังสือออกเท่านั้น (ณรงค์ สมพงษ์, 2535)

“วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”เป็นรายการวิทยุทางการเกษตรที่ออกอากาศเป็นประจำทุกวัน ตั้งแต่เวลา 16.00น.-18.00น. ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อการเกษตร AM 1386 กิโลเฮิร์ตซ์ กรมส่งเสริมการเกษตร โดยเนื้อหาของรายการในจะเป็นการบรรยายของเกษตรกรที่มีการใช้ชีวิตตามวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ท่านผู้ฟังได้เล็งเห็นว่าการใช้ชีวิตของเกษตรกรที่มีความเป็นอยู่อย่างพอเพียงนั้นก็สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข และจะเป็นการบรรยายธรรม เพื่อปลูกจิตสำนึกให้คนเมืองหันมาสนใจและเห็นความสำคัญของการเกษตรมากขึ้นและให้นำการเกษตรมาประยุกต์ใช้กับการใช้ชีวิตอย่างพอเพียงในสังคมปัจจุบันนี้รายการนี้ได้เปิดโอกาสให้ผู้รับฟังได้มีส่วนร่วมกับการรายการในการเสนอความคิดเห็น สอบถามข้อมูลการเกษตรต่างๆ โดยการโทรศัพท์เข้ามาสอบถามกับทางรายการ เนื่องจากรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”เป็นรายการสดและเป็นรายการที่มีความน่าสนใจมีประชาชนรับฟังรายการติดต่อสอบถามอยู่เสมอ ซึ่งจากการวิจัยเรื่อง การประเมินศักยภาพสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อการเกษตร AM 1386 กิโลเฮิร์ตซ์ กรมส่งเสริมการเกษตร ปี 2549 พบว่า รายการ วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง มีจำนวนผู้ฟังเป็นอันดับหนึ่งของทางสถานีแต่ยังไม่มีการทำการศึกษาเพื่อที่จะได้หาข้อสรุปและให้เกิดประโยชน์ต่อรายการและต่อทางสถานีวิทยุกระจายเสียง AM 1386กิโลเฮิร์ตซ์ กรมส่งเสริมการเกษตรต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึง

1. สภาพพื้นฐานบางประการของผู้รับฟังรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”
2. ระดับความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงของผู้รับฟังรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”
3. พฤติกรรมในการรับฟังรายการวิทยุของผู้รับฟังรายการ“วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”
4. ความคิดเห็นของผู้รับฟังรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”
5. ปัญหาของผู้รับฟังรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

6. ความสัมพันธ์ระหว่าง สภาพพื้นฐานบางประการของผู้รับฟังรายการ ระดับความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงของผู้รับฟังรายการและพฤติกรรมการรับฟังรายการวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง ต่อความคิดเห็นของผู้รับฟังรายการวิทยุ“วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ข้อมูลที่ได้จากการวิจัย สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและจัดทำรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้รับฟังและความรู้ที่ได้จากทางรายการสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
2. ผู้จัดทำรายการวิทยุการเกษตรอื่นๆและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่สนใจจะจัดรายการทางการเกษตรสามารถใช้ข้อมูลนี้เป็นพื้นฐานในการจัดทำรายการต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะทำการศึกษาเฉพาะ ผู้รับฟังที่เป็นสมาชิกของรายการ“วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งสมาชิกของรายการมีการติดตามรับฟังกับทางรายการเป็นประจำตั้งแต่เดือนมกราคม-มิถุนายน 2550 ผู้วิจัยได้ขอรายชื่อและที่อยู่ของสมาชิกมาจากรายการ ซึ่งรายชื่อเหล่านี้เป็นรายชื่อของผู้รับฟังที่อยู่ในเขตพื้นที่การรับฟัง 24 จังหวัด (ตามข้อมูลของสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อการเกษตรAM1386กิโละเฮิร์ตซ์ กรมส่งเสริมการเกษตร) โดยผู้วิจัยสามารถติดต่อและส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์ได้

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

สถานีวิทยุ หมายถึง สถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร ออกอากาศในระบบ เอ เอ็ม ความถี่ 1386 กิโลเฮิร์ต

รายการวิทยุวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง รายการวิทยุชื่อรายการว่า “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ดำเนินรายการโดยท่านสมณะเสียงศีล ชาตวโร ออกอากาศเป็นประจำทุกวัน เวลาการออกอากาศ 16.00น.-18.00 น

พฤติกรรมการรับฟัง หมายถึง ลักษณะการรับฟังรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ของผู้ฟังรายการจากสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อการเกษตรAM1386 กิโลเฮิร์ตซ์ กรมส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ ความถี่ในการรับฟัง ช่วงเวลาในการรับฟัง และวัตถุประสงค์ในการรับฟัง

ผู้รับฟัง หมายถึง ผู้ที่สนใจรับฟังรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ของสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อการเกษตรที่ติดต่อกับทางรายการเป็นประจำตั้งแต่เดือนมกราคม-มิถุนายน 2550 ที่มีชื่อและที่อยู่ ที่สามารถติดต่อได้

สภาพพื้นฐานบางประการของผู้รับฟังรายการวิทยุ หมายถึง ข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้

อายุ หมายถึง ผู้ฟังที่มีอายุน้อยกว่า 50 ปี และผู้รับฟังที่มีอายุตั้งแต่ 50 ปี ขึ้นไป

การศึกษา หมายถึง ชั้นการศึกษาสูงสุดของผู้รับฟังรายการวิทยุ

อาชีพในภาคเกษตรกรรม หมายถึง อาชีพที่เกี่ยวข้องกับการทำการเกษตรโดยตรง เช่นการทำไร่ ทำนา ปลูกผัก เลี้ยงสัตว์ นำมาซึ่งรายได้ของผู้รับฟัง

อาชีพนอกภาคเกษตรกรรม หมายถึง อาชีพที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการทำการเกษตรเลย เช่นรับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ค้าขาย นำมาซึ่งรายได้ของผู้รับฟัง

ความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง แนวความคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงที่ผู้รับฟังได้รับจากรายการ

ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกถึงความรู้สึกรับฟัง ที่มีต่อรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ที่มีทั้ง 4 ด้าน คือ ความรู้ที่ได้รับจากการรับฟังรายการ รูปแบบของรายการและลักษณะการนำเสนอรายการ เนื้อหาของรายการ ประโยชน์จากการรับฟังรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

ความรู้ที่ได้รับ หมายถึง เนื้อหาที่ผู้ฟังได้รับจากทางรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ที่ได้ ออกอากาศ อันได้แก่ เรื่องการปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ การทำปุ๋ยหมัก การทำน้ำสกัดชีวภาพใช้ในครอบครัว และการใช้ชีวิตอย่างพอเพียง

รูปแบบของรายการ หมายถึง ลักษณะการนำเสนอเนื้อหาของรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

เนื้อหาของรายการ หมายถึง การนำเสนอข่าวราคาสินค้าการเกษตรของตลาดไทยเพื่อให้ผู้รับฟังประเมินราคาสินค้าด้วยตนเอง นำเสนอความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงทั้งในรูปแบบของตัวอย่างผู้ประสบความสำเร็จในการใช้ชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง และการรับฟังการจัดเวทีชุมชนตัวอย่างของชุมชนที่ใช้ชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงและมีการเปิดรับฟังความคิดเห็นของผู้ฟังทางโทรศัพท์เพื่อพูดคุยซักถามแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมทั้งตอบข้อซักถามในรายการ

ระดับความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงของผู้รับฟังรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” โดยแบ่งออกเป็น 3 คือ น้อย ปานกลาง มาก

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การทำวิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้รับฟังที่มีต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” สถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตรผู้วิจัยได้ตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวความคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง
2. แนวความคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
3. แนวความคิดเกี่ยวกับความรู้
4. แนวความคิดเกี่ยวกับการประเมินผลสื่อ
5. แนวความคิดเกี่ยวกับวิทยุกระจายเสียง
6. สถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อการเกษตร
7. ประวัติผู้ดำเนินรายการและรายการวิทยุ วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง
8. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวความคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

สุเมธ ตันติเวชกุล(2546:320) กล่าวว่า iva เศรษฐกิจพอเพียงคือการวางรากฐานความมั่นคงยั่งยืนของชีวิตซึ่งเศรษฐกิจพอเพียงมิใช่เป็นเรื่องของเกษตรกรในชนบทแต่ยังเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอื่นๆ เพราะเศรษฐกิจพอเพียงเปรียบเสมือนการปักเสาเข็มก่อนจะสร้างบ้านหรืออีกนัยหนึ่งเป็นการวางรากฐานของบ้านให้มั่นคงก่อนจะก่อสร้างตัวบ้านต่อไป ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวซึ่งได้ดรัสไว้ดังนี้ คำว่า “พอเพียง” หมายถึง “พอมีพอกิน”

พอมีพอกินก็แปลว่าเศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง ถ้าแต่ละคนมีพอกินก็ใช้ได้ ยิ่งถ้าทั้งประเทศพอมีพอกินก็ยิ่งดี

ประเทศไทยสมัยก่อนนี้พอมีพอกิน มาสมัยนี้อิสระไม่มีพอมมีพอกิน จึงจะต้องเป็นนโยบายที่จะทำเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อที่จะให้ทุกคนพอเพียงได้ พอเพียงนี้ก็หมายความว่า มีกิน มีอยู่ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่หรูหราก็ได้ แต่ว่าพอ ทรงเปรียบเทียบคำว่า พอเพียง กับคำว่า Self – Sufficiency ว่า

Sufficiency นั้น หมายความว่าผลิตอะไรมีพอที่จะใช้ไม่ต้องไปขอยืมคนอื่น อยู่ได้ด้วยตนเอง เป็นไปตามที่เค้าเรียกว่ายืนบนขาของตัวเอง แต่ว่าพอเพียงนี้มีความหมายกว้างขวางยิ่งกว่านี้อีก คือ คำว่าพอ ก็พอเพียงนี้ก็พอแค่นั้นเอง คนเราถ้าพอใจในความต้องการนั้นก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อยก็เบียดเบียนผู้อื่นน้อย

ถ้าประเทศใดมีความคิดอันนี้ มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียงหมายความว่าพอประมาณ ซื่อตรง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็คือเป็นสุข

พอเพียงนี้อาจจะมี มีมาก อาจจะมีของหรูหราก็ได้ แต่ว่าต้องไม่ไปเบียดเบียนคนอื่น ต้องให้พอประมาณ พุดจาก็พอเพียง ทำอะไรก็พอเพียง ปฏิบัติงานก็พอเพียง ฉะนั้น ความพอเพียงนี้ก็แปลว่าความพอประมาณและความมีเหตุผล

จากพระราชดำรัส : เศรษฐกิจพอเพียงมิได้จำกัดเฉพาะของเกษตรกรหรือชาวไร่ชาวนาเพียงเท่านั้น แต่เป็นเศรษฐกิจของทุกคนทุกอาชีพ ทั้งมีอยู่ในเมืองและอยู่ในชนบท เช่น ผู้ที่เป็นเจ้าของโรงงานอุตสาหกรรมและบริษัทในระบบเศรษฐกิจพอเพียง ถ้าจะต้องขยายกิจการเพราะความเจริญเติบโตจากเนื้อของงาน โดยอาศัยการขยายตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไป หรือหากจะกู้ยืมก็กระทำตามความเหมาะสม ไม่ใช่กู้ยืมลงทุนจนเกินตัวจนไม่เหลือที่มั่นให้ยืนอยู่ได้ ต้องรู้จักใช้จ่ายไม่ฟุ่มเฟือยเกินตัว

เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึงเศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตัวเอง อยู่ได้โดยไม่ต้องเดือดร้อน โดยต้องสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของตนเองให้ดีเสียก่อน คือตั้งตัวให้มีความพอกินพอใช้ ไม่ใช่มุ่งหวังแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญ ยกเศรษฐกิจให้รวดเร็วแต่เพียงอย่างเดียวเพราะผู้ที่มีอาชีพและฐานะเพียงพอที่จะพึ่งตนเอง ย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าและฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นไปตามลำดับต่อไปได้

การพัฒนา “เศรษฐกิจแบบพอเพียง” สำหรับเกษตรกรนั้น มีการปฏิบัติตามขั้นตอน “ทฤษฎีใหม่” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้น คือขั้น 1 ผลิตเพื่อใช้บริโภคในครัวเรือน ในระดับชีวิตที่ประหยัด ทั้งนี้ต้องมีความสามัคคีในท้องถิ่น ขั้น 2 รวมกลุ่มเพื่อการผลิต การตลาด ความเป็นอยู่ สวัสดิการ การศึกษา สังคม และศาสนา และขั้น 3 ร่วมมือกับองค์ภายนอกในการทำธุรกิจและพัฒนาคุณภาพชีวิต ทั้งนี้ ทุกฝ่ายจะต้องได้รับประโยชน์

“ทฤษฎีใหม่” ขั้น1 เน้นการสร้างความมั่นคงด้านอาหารให้แก่ครอบครัว และเพิ่มรายได้ด้วยการลดรายจ่าย ส่วนขั้น 2 และขั้น3 เน้นการรวมกลุ่ม/ การสร้างเครือข่ายเพื่อทำการผลิต การแปรรูป การตลาด การให้บริการ ฯลฯ รวมทั้งการติดต่อกับองค์กรภายนอกเพื่อธุรกิจ “ธุรกิจชุมชน”จึงหมายถึง “ทฤษฎีใหม่” ขั้น2 และขั้น 3 ซึ่งประกอบด้วยภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ

การพัฒนาชุมชนในลักษณะเศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นการใช้ “คน” เป็นเป้าหมาย และเน้น “การพัฒนาแบบองค์รวม” หรือ “การพัฒนาอย่างบูรณาการ” ทั้งด้านเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม การเมือง ฯลฯ โดยใช้ “พลังงานทางสังคม” ขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาในรูปของกลุ่ม เครือข่ายหรือประชาสังคม กล่าวคือ เป็นการผนึกกำลังของทุกฝ่ายในลักษณะ “พหุภาคี” ประกอบด้วยภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน

ฐานคิดการพัฒนาเพื่อความพอเพียง

1. ยึดแนวพระราชดำริในการพัฒนา “เศรษฐกิจพอเพียง”ตามขั้นตอน “ทฤษฎีใหม่”
2. สร้าง “พลังทางสังคม” โดยการประสาน “พลังสร้างสรรค์” ของทุกฝ่ายในลักษณะ “พหุภาคี” อาทิ ภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน นักวิชาการ ธุรกิจเอกชน สื่อมวลชน ฯลฯ เพื่อใช้ขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาธุรกิจชุมชน
3. ยึด “พื้นที่” เป็นหลัก และใช้ “องค์กรชุมชน”เป็นศูนย์กลางการพัฒนา ส่วนภาคีอื่นๆทำหน้าที่ช่วยกระตุ้นอำนวยความสะดวก ส่งเสริมและสนับสนุน
4. ใช้ “กิจกรรม” ของชุมชนเป็น “เครื่องมือ” สร้าง “การเรียนรู้” และ “การจัดการ”ร่วมกัน พร้อมทั้งพัฒนา “อาชีพที่หลากหลาย” เพื่อเป็น “ทางเลือก ” ของคนในชุมชน ซึ่งมีความแตกต่างกันทั้งด้านเพศ วัย การศึกษา ความถนัด ฐานะเศรษฐกิจ ฯลฯ
5. ส่งเสริม “การรวมกลุ่ม” และ “การสร้างเครือข่าย” องค์กรชุมชนเพื่อสร้าง “คุณธรรมจริยธรรม” และ “การเรียนรู้ที่มีคุณภาพ” อย่างรอบด้าน อาทิ การศึกษา สาธารณสุข การฟื้นฟูวัฒนธรรม การจัดการสิ่งแวดล้อม ฯลฯ

6. วิจัยและพัฒนา “ธุรกิจชุมชนครบวงจร” (ผลิต-แปรรูป-ขาย-บริโภค) โดยให้ความสำคัญต่อ “การมีส่วนร่วม” ของคนในชุมชน และ “ฐานทรัพยากรของท้องถิ่น” ควรเริ่มพัฒนาจากวงจรธุรกิจขนาดเล็กในระดับท้องถิ่นไปสู่วงจรธุรกิจที่ใหญ่ขึ้นระดับประเทศและระดับต่างประเทศ

7. พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่มี “ศักยภาพสูง” ของแต่ละเครือข่ายให้เป็น “ศูนย์การเรียนรู้ธุรกิจชุมชน” ที่มีข้อมูลข่าวสารธุรกิจนั้นๆอย่างครบวงจร พร้อมทั้งใช้เป็นสถานที่สำหรับศึกษาดูงาน และฝึกอบรม

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงกล่าวไว้ว่า

การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้นตอน ต้องสร้างพื้นฐาน คือ ความพอมี พอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยวิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชาการเพื่อให้พื้นฐานที่มั่นคงพร้อมพอสมควรและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญ และฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นไปตามลำดับต่อไป หากมุ่งแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญยกเศรษฐกิจโดยไม่ให้แผนปฏิบัติการสัมพันธ์กับสภาวะประเทศและประชาชนไทยสอดคล้องด้วย ก็เกิดความไม่สมดุลในเรื่องต่างๆขึ้น ซึ่งอาจกลายเป็นความยุ่งยากล้มเหลวได้ในที่สุดดังเห็นได้ที่อารยประเทศหลายประเทศกำลังประสบปัญหาทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรงในเวลานี้

กล่าวโดยสรุปคือ การหันกลับมายึดเส้นทางสายกลาง (มัชฌิมา ปฏิปทา) ในการดำรงชีวิต โดยใช้หลักการพึ่งตนเอง 5 ประการ คือ

1. พึ่งตนเองทางจิตใจ คนที่สมบูรณ์พร้อมต้องมีจิตใจที่เข้มแข็ง มีจิตสำนึกว่าตนนั้นสามารถพึ่งตนเองได้ ดังนั้นจึงควรที่จะสร้างพลังผลักดันให้มีภาวะจิตใจอีกheimต่อสู่ชีวิตด้วยความสุจริต

2. พึ่งตนเองทางสังคม ควรเสริมสร้างให้แต่ละชุมชนในท้องถิ่นได้ร่วมมือช่วยเหลือเกื้อกูลกัน นำความรู้ที่ได้รับมาถ่ายทอดและเผยแพร่ให้ได้รับประโยชน์ซึ่งกันและกัน

3. พึ่งตนเองได้ทางทรัพยากรธรรมชาติ คือการส่งเสริมให้มีการนำเอาศักยภาพของผู้คนในท้องถิ่นสามารถแสวงหาทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

4. พึ่งตนเองได้ทางเทคโนโลยี ควรส่งเสริมให้มีการศึกษา ทดลอง ทดสอบเพื่อให้ได้มาซึ่งเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่สอดคล้องกับสภาพภูมิประเทศและสังคมไทย

5. พึ่งตนเองได้ในทางเศรษฐกิจ หมายถึง สามารถอยู่ได้ด้วยตนเองในระดับเบื้องต้น กล่าวคือ แม้ไม่มีเงินก็ยังมีข้าว ปลา ผัก ผลไม้ ในท้องถิ่นของตนเองเพื่อการยังชีพ และสามารถนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในระดับมหภาคต่อไปได้ด้วย

การปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจแบบพอเพียงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

1. ยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดละความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีวิตอย่างจริงจัง ดังพระราชดำรัสที่ว่า “ความเป็นอยู่ที่ดีต้องไม่ฟุ้งเฟ้อ ต้องประหยัดไปในทางที่ถูกต้อง”

2. ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้องสุจริต แม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลนในการดำรงชีพก็ตามดังพระราชดำรัสที่ว่า “ความเจริญของคนทั้งหลาย ย่อมเกิดมาจากการประพฤติชอบ และการหาเลี้ยงชีพชอบเป็นหลักสำคัญ”

3. ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันกันทางการค้าขายประกอบอาชีพแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรงดังอดีต ดังพระราชดำรัสที่ว่า “ความสุขความเจริญอันแท้จริงนั้น หมายถึงความสุขความเจริญที่บุคคลแสวงหามาได้ด้วยความเป็นธรรมทั้งในเจตนาและการกระทำ ไม่ใช่ได้มาด้วยความบังเอิญ หรือด้วยการแก่งแย่งเบียดเบียนจากผู้อื่น”

4. ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยากครั้งนี้โดยต้องขวนขวายใฝ่หาความรู้ให้เกิดมีรายได้เพิ่มพูนขึ้นจนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ

5. ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดีลดละสิ่งชั่วให้หมดสิ้นไป ทั้งนี้ด้วยสังคมไทยที่ล่มสลายลงในครั้งนี้ เพราะยังมีบุคคลจำนวนมิใช่น้อยที่ดำเนินการโดยปราศจากละอายต่อแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราโชวาทว่า “พยายามไม่ก่อความชั่วให้เป็นเครื่อง

ทำลายตัว ทำลายผู้อื่นพยายามลดพยายามละความชั่วที่ตัวเองมีอยู่ พยายามทำความดีให้แก่ตัวอยู่เสมอ พยายามรักษาและเพิ่มพูนความดีที่มีอยู่นั้นให้งอกงามสมบูรณ์ขึ้น”

แนวความคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

ความหมายของความคิดเห็น

Good (1973 อ้างใน รัฐภูมิ พรหมเมศร์, 2543) กล่าวว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความเชื่อ ความคิด หรือ การลงความเห็นเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งไม่อาจบอกได้ว่าถูกต้องหรือไม่

Kolasa (1969 อ้างใน พงศ์เทพ จอมธรรมนิยม, 2543ค) กล่าวว่า ความคิดเห็น เป็นการแสดงออกของแต่ละบุคคล ในอันที่จะพิจารณาถึงข้อเท็จจริงอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือในการประเมินสิ่งหนึ่งสิ่งใดจากเหตุการณ์สิ่งแวดล้อมต่างๆ หรือ ความคิดเห็นเป็นการตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่ถูกจำกัด แต่เป็นสิ่งเร้าที่ได้รับอิทธิพลมาจากความโน้มเอียง

สุภวรรณ เจตุวงศ์ (2541: 14) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกด้านความเชื่อ ความรู้สึก และการพิจารณาตัดสินต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคลด้วยการพูดหรือการเขียน ซึ่งความคิดเห็นของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งอาจจะไม่เหมือนกันก็ได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความรู้ ประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมของแต่ละบุคคล ความคิดเห็นเป็นสัญลักษณ์ หรือเป็นส่วนหนึ่งของทัศนคติและเรามักใช้ความคิดเห็นเป็นตัวกลางในการวัดทัศนคติ นอกจากนั้นความคิดเห็นยังเป็นองค์ประกอบหนึ่ง นอกเหนือจากองค์ประกอบอื่นๆ ที่ส่งผลถึงการปฏิบัติ หรือพฤติกรรมของบุคคล

นพมาศ ชีรเวทิน (2542) ได้กล่าวไว้ว่า ความคิดเห็นนั้นถูกจัดว่าเป็นส่วนที่มนุษย์ได้แสดงออกมาโดยการพูดหรือการเขียน มนุษย์นั้นจะพูดจากใจจริง พูดตามสังคม หรือพูดเพื่อเอาใจผู้ฟังก็ตามแต่เมื่อพูดหรือเขียนออกไปแล้วก็ทำให้เกิดผลได้ คนส่วนใหญ่มักจะถือว่าสิ่งที่มนุษย์แสดงออกมานั้นเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความเป็นใจ

บุษปราณี รอดอินทร์ (2543: 8) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกของความรู้สึกร ทัศนคติ ความเชื่อ และค่านิยม ของแต่ละบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งสามารถเปลี่ยนไป

ได้ตามข้อเท็จจริงหรือสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป เช่น ความเชื่อ พื้นความรู้ สถานภาพและสภาพแวดล้อม

นพรัตน์ สีนมา (2543: 9) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความคิดเห็นหมายถึง การแสดงออกทางด้านความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ขึ้นอยู่กับพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อม และยังรวมถึงการประเมินค่าที่เกี่ยวกับเรื่องใด เรื่องหนึ่ง หรือประเด็นใดประเด็นหนึ่ง ซึ่งอาจจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้ และความคิดเห็นนี้อาจจะเปลี่ยนแปลงได้ตามเวลา

สุริดา บริบาล (2544: 13) สรุปความคิดเห็นว่าหมายถึงการแสดงความคิดของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยการแสดงออกมาด้วยการพูด การเขียน โดยมีประสบการณ์พื้นฐานความรู้ และสภาพแวดล้อมเป็นตัวแปรที่สำคัญในการกำหนดว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย

ศศิวิมล โปษกะบุตร (2545: 47) ให้ความหมายของ ความคิดเห็นว่าหมายถึง การแสดงออกถึงความรู้สึกหรือความเชื่อ ทศนะ ในการประเมินค่าหรือการประเมินผลเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะด้วยการพูดหรือการเขียนโดยมีอารมณ์ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมในขณะนั้นเป็นพื้นฐานการแสดงออก ความคิดเห็นอาจจะเป็นไปได้ในทางเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับสิ่งนั้นก็ได้และอาจเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา

นงลักษณ์ สุขจิตร์ (2548) กล่าวถึงความหมายของความคิดเห็นไว้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยมีพื้นฐานมาจากความเชื่อ พื้นความรู้ ประสบการณ์ที่ได้รับ สภาพแวดล้อม มาใช้ในการตัดสินใจ พิจารณาหาข้อเท็จจริงในเรื่องนั้นๆ ซึ่งอาจจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับบุคคลอื่นก็ได้ ขึ้นอยู่กับกระบวนการคิดของแต่ละบุคคลบนพื้นฐานประสบการณ์ที่แตกต่างกัน

Kolasa (1969อ้างใน พุชรรัตน์ สุขพงษ์ไทย, 2550) กล่าวว่า ความคิดเห็น เป็นการแสดงออกของแต่ละบุคคล ในอันที่จะพิจารณาถึงข้อเท็จจริงอย่างใดอย่างหนึ่งหรือในการประเมินสิ่งหนึ่งสิ่งใดจากเหตุการณ์สิ่งแวดล้อมต่างๆ หรือความคิดเห็นเป็นการตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่ถูกจำกัด แต่เป็นสิ่งเร้าที่ได้รับอิทธิพลมาจากความโน้มเอียง

สรุปได้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกถึงความรู้สึก นึกคิดโดยความรู้สึกดังกล่าว นั้น เกิดจากปัจจัยหลายๆอย่างเข้าด้วยกันไม่ว่าจะเป็นความเชื่อประสบการณ์ สภาพแวดล้อม เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม ความคิดเห็นไม่สามารถบอกได้ว่าถูกหรือผิด

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น

Foster (1952 อ้างใน พงศ์เทพ จอมธรรมนิยม, 2543) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็นว่ามีมูลเหตุ 2 ประการ

1. ประสบการณ์ (Experience) ที่บุคคลมีต่อสิ่งของ บุคคล หมู่คณะเรื่องราวต่างๆหรือสถานการณ์ ความคิดเห็นเกิดขึ้นในตัวบุคคลจากการได้พบเห็นคุ้นเคยอาจถือได้ว่าเป็นประสบการณ์ (Direct experience) จากการได้ยินได้ฟังได้เห็นรูปถ่ายหรืออ่านจากหนังสือโดยไม่ได้พบเห็นของจริง ถือว่าเป็นประสบการณ์อ้อม (Indirect experience)

2. ระบบค่านิยมและการตัดสินใจ (Value system and judgement) เนื่องจากกลุ่มชนแต่ละกลุ่มมีค่านิยมที่ไม่เหมือนกัน คนแต่ละกลุ่มจึงมีความคิดเห็นต่อสิ่งเดียวแตกต่างกัน

ประเภทของความคิดเห็น

Remmer (1954 อ้างใน จินตนา โสภณ, 2542ก) กล่าวว่าความคิดเห็นมี 2 ประการด้วยกัน คือ

1. ความคิดเห็นเชิงบวกสุด – เชิงลบสุด (Extreme opinion) เป็นความคิดเห็นที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ ซึ่งสามารถทราบทิศทางได้ ทิศทางบวกสุด ได้แก่ ความรักจนหลงทิศทางลบสุด ได้แก่ ความรังเกียจ ความคิดเห็นนี้รุนแรงเปลี่ยนแปลงยาก

2. ความคิดเห็นจากความรู้ความเข้าใจ (Cognitive contents) การมีความเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจที่มีต่อสิ่งนั้น เช่น ความรู้ความเข้าใจในทางที่ดี ชอบ ยอมรับ เห็นด้วย ความรู้ความเข้าใจในทางที่ไม่ดี ได้แก่ ไม่ชอบ ไม่ยอมรับ ไม่เห็นด้วย

องค์ประกอบของความคิดเห็น

บุญชนก คูบารมี(2542)ได้กล่าวถึงทัศนคติและความคิดเห็นของบุคคลไว้ว่ามีองค์ประกอบพื้นฐาน 3 ประการ คือ

1. ความรู้ความเข้าใจ (cognition) คือ การเรียนรู้จากประสาทสัมผัสทั้งห้า คือ ตา หู จมูก ลิ้น และกาย หู ตา เป็นส่วนประกอบทางร่างกายที่ทำให้เกิดทัศนคติมากที่สุดจากการได้เห็น ได้ยิน แล้วสร้างสมเป็นเรื่องราวต่างๆ เข้าสู่สมอง โดยสมองเป็นส่วนกำหนดความคิดแยกแยะเหตุผลออกมาเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นทั้งทางบวกและทางลบ

2. ความรู้สึก (affection) เป็นความรู้สึกที่แสดงออกมาเองเพื่อบ่งบอกถึงความรัก ความโกรธ หรือความเกลียดชังต่างๆ

3. พฤติกรรม (behavior) เป็นการแสดงออกต่างๆ ที่สามารถสังเกตได้จากองค์ประกอบพื้นฐาน 3 ประการของทัศนคติที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ทัศนคติจะเกิดขึ้นได้ด้วยองค์ประกอบพื้นฐานเหล่านี้จนก่อให้เกิดการจัดรูปแบบต่างๆ เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ของบุคคล การติดต่อสัมพันธ์กันระหว่างบุคคลการเลียนแบบในสังคมและการปรับตัวให้เข้ากับสังคมโดยมีผลเกี่ยวเนื่องถึงการจงใจ การเรียนรู้ เป็นจิตวิทยาทางสังคม

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น

จำเรียง ภาวิจิตร (2536) กล่าวถึง อิทธิพลของความคิดเห็นว่าขึ้นอยู่กับกลุ่มทางสังคมในหลายประการ ดังนี้

1. ภูมิหลังทางสังคม หมายถึง กลุ่มคนที่มีภูมิหลังที่แตกต่างกันโดยทั่วไปจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันไปด้วย

2. กลุ่มอ้างอิง หมายถึง การที่คนเราจะคบหาสมาคมกับใครหรือกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้แก่ผู้ใดหรือการกระทำที่คำนึงถึงอะไรบางอย่างร่วมกันหรืออ้างอิงได้ เช่น ประกอบอาชีพเดียวกัน

การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือสมาชิกเดียวกัน สิ่งเหล่านี้ย่อมมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคลเหล่านั้นด้วย

3. กลุ่มกระตือรือร้นหรือกลุ่มเฉื่อยชา หมายถึง การกระทำใดที่ก่อให้เกิดความกระตือรือร้นเป็นพิเศษ อันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ขึ้นมาได้ ย่อมส่งผลต่อการจูงใจให้บุคคลที่เป็นสมาชิกเหล่านั้น มีความคิดเห็นคล้อยตามได้ ไม่ว่าจะเห็นคล้อยตามด้วยหรือไม่ก็ตาม ในทางตรงกันข้าม การกระทำอย่างเดียวกันจะไม่มีอิทธิพลต่อสมาชิกที่เป็นกลุ่มเฉื่อยชา

Oskamp (1977 อ้างใน พุทธิรัตน์ สุขพงษ์ไทย, 2550) ได้สรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลที่ทำให้เกิดความคิดเห็นดังนี้

1. ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย (Genetic and physiology factors) เป็นปัจจัยตัวแรกที่ไม่ค่อยมีการพูดถึงกันมากนัก โดยมีการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านพันธุกรรม จะมีผลต่อระดับความก้าวร้าวของบุคคล ซึ่งจะมีผลต่อการศึกษาเจตคติหรือความคิดเห็นของบุคคลนั้นๆ ได้แก่ ปัจจัยทางด้านร่างกาย เช่น อายุ ความเจ็บป่วย และผลกระทบจากการใช้ยาหรือสารเสพติด จะมีผลต่อความคิดเห็นและเจตคติของบุคคล เช่น คนที่มีความคิดอนุรักษ์นิยม มักจะเป็นคนที่มีอายุมาก

2. ประสบการณ์โดยตรงของบุคคล (Direct personal experience) คือ บุคคลได้รับความรู้สึกและความคิดเห็นต่างๆ จากประสบการณ์โดยตรงเป็นการกระทำหรือพบเห็นต่อสิ่งต่างๆ โดยตนเองทำให้เกิดเจตคติหรือความคิดเห็นจากประสบการณ์ตรงที่ตนเองได้รับ เช่น เด็กทารกที่แม่ได้ป้อนน้ำส้มคั้นให้ดื่ม จะมีความรู้สึกชอบ เนื่องจากน้ำส้มมีรสหวาน ซึ่งเป็นประสบการณ์ตรง

3. อิทธิพลจากครอบครัว (Parental influence) เป็นปัจจัยบุคคลได้รับอิทธิพลจากการเลี้ยงดูอบรมจากพ่อแม่และครอบครัว เมื่อตอนเป็นเด็กๆ ที่ได้รับการอบรมสั่งสอนทั้งในด้านความคิด การสนองความต้องการทางด้านร่างกาย โดยการให้รางวัลและการลงโทษ

4. เจตคติและความคิดเห็นของกลุ่ม (Group determinant attitude) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดเห็นและเจตคติของบุคคล เนื่องจากบุคคลจะมีสังคมการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ดังนั้นความคิดเห็นและเจตคติต่างๆ จะได้รับการถ่ายทอดและมีแรงกดดันจากกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นเพื่อนในโรงเรียนหรือกลุ่มอ้างอิงต่างๆ ซึ่งอาจทำให้เกิดการคล้อยตามกลุ่มได้

5. สื่อมวลชน (Mass media) เป็นสื่อต่างๆที่บุคคลได้รับ ได้แก่ภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น อันมีผลทำให้บุคคลมีความคิดเห็น มีความรู้สึกต่างๆ เป็นไปตามข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากสื่อเหล่านั้น

ปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น

กิตติ สุทธิสัมพันธ์ (2542) ได้สรุปปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคล ซึ่งอาจจะทำให้บุคคลแต่ละคน แสดงว่าความคิดเห็นที่เหมือนกันหรือแตกต่างกัน ปัจจัยดังกล่าวสรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่

1.1 ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย คือ เพศ อวัยวะ และคุณภาพของสมอง

1.2 ระดับการศึกษา การศึกษามีอิทธิพลต่อการแสดงออกซึ่งความคิดเห็น และการศึกษา ทำให้บุคคลมีความรู้ในเรื่องต่างๆมากขึ้นและคนที่มีความรู้มากมักจะมีความคิดเห็นในเรื่องต่างๆอย่างมีเหตุผล

1.3 ความเชื่อ ค่านิยม และเจตคติของบุคคลต่อเรื่องต่างๆ ซึ่งอาจจะได้จากการเรียนรู้กลุ่มบุคคลในสังคมหรือจากการอบรมสั่งสอนของครอบครัว ครู-อาจารย์

1.4 ประสบการณ์ เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจ ซึ่งจะส่งผลต่อความคิดเห็น

2. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.1 สื่อมวลชน ได้แก่ วิทยุ วิทยุโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ เป็นต้น การได้รับข้อมูลข่าวสารจะส่งผลต่อความคิดเห็น

2.2 กลุ่มและสังคมที่เกี่ยวข้อง มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคล คือ ถ้าเมื่อบุคคลอยู่ในกลุ่มใดหรือสังคมใด ก็ต้องยอมรับและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของกลุ่ม ซึ่งทำให้บุคคลนั้นมีความคิดเห็นไปตามกลุ่มหรือสังคมที่ตนอยู่

2.3 ข้อเท็จจริงในเรื่องต่างๆ หรือสิ่งต่างๆ ที่บุคคลแต่ละคนได้รับ ก็จะมีผลต่อการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

การเปลี่ยนแปลงความคิดเห็น

Maquiar (1969 อ้างใน พงศ์เทพ จอมธรรมนิม, 2543) ได้อธิบายขั้นตอนของการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและความคิดเห็นว่าประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ 5 ขั้นตอน คือ

1. การใส่ใจ (Attention) การให้ความสนใจต่อสิ่งต่างๆ
2. การเข้าใจ (Comprehention) การได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเกิดความรู้
3. การมีสิ่งใหม่เกิดขึ้น (Yielding) มีการเปลี่ยนแปลงสภาวะการณ์ที่เกิดขึ้นจากสภาวะการณ์ปกติ
4. การเก็บเอาไว้ (Retention) การเก็บข้อมูล ความรู้ความเข้าใจและความรู้สึกเอาไว้
5. การกระทำ (Action) เป็นการแสดงพฤติกรรมออกมาให้ปรากฏแก่สาธารณะชน

ขั้นตอนเหล่านี้จะเกิดขึ้นในบุคคลใดหรือไม่ต้องอาศัยองค์ประกอบต่างๆ เช่น ความสามารถทางสติปัญญา ความสามารถในการรับรู้ ความขัดแย้งของข่าวสาร และสิ่งเหล่านี้ อาจจะมีส่วนทำให้ขั้นตอนบางขั้นตอนไม่เกิดขึ้นก็ได้

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติจะเกิดขึ้นครบทุกขั้นตอน ส่วนการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นจะเกิดขึ้นในขั้นตอนที่ 1-4 อย่างไรก็ตามขั้นตอนเหล่านี้จะเกิดขึ้นในบุคคลหรือไม่ ต้องอาศัย

องค์ประกอบต่างๆ เช่น ความสามารถทางสติปัญญา ความสามารถในการรับรู้ ความขัดแย้งของข่าวสารและสิ่งเหล่านี้อาจมีส่วนทำให้ขั้นตอนบางขั้นตอนไม่เกิดขึ้นก็ได้

Traindis (1971 อ้างใน พงศ์เทพ จอมธรรมนิยม, 2543) กล่าวว่า ความคิดเห็นของบุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ดังนี้

1. การรับรู้ข้อมูลใหม่จากบุคคลหรือสื่อมวลชน
2. การได้รับประสบการณ์ตรง ที่พบด้วยตนเองหรือจากแรงสะท้อนใจ
3. การถูกบังคับให้ปฏิบัติตามโดยไม่เต็มใจหรือตรงกับความรู้ที่กึก

การวัดความคิดเห็น

ความคิดเห็นซึ่งเป็นลักษณะของแต่ละบุคคล การวัดจึงต้องวัดจากแรงจูงใจ การรับรู้และมีข้อแตกต่างของประสบการณ์และปัจจัยอื่นๆ เป็นส่วนประกอบ วิธีการวัดความคิดเห็นมีดังนี้ (Shaw และ Wright, 1967: อ้างใน พงศ์เทพ จอมธรรมนิยม. 2543)

1. การฉายภาพ (Projective Technique) เป็นการวัดโดยการสร้างจินตนาการจากภาพ โดยภาพเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงความคิดเห็นออกมาและสามารถพิจารณาได้ว่าบุคคลมีความคิดเห็นหรือมีความรู้สึกอย่างไร ต่อภาพที่เห็น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ได้รับมาเป็นสำคัญ
2. การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นการซักถามบุคคล ช่วยให้ได้ข้อมูลขยายครอบคลุมทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต
3. การส่งแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นวิธีการวัดความคิดเห็นที่สิ้นเปลืองเวลา และเงินทุนน้อยกว่าวิธีอื่นโดยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มที่ต้องการศึกษาให้ตอบกลับมาแต่มีข้อจำกัดอยู่ว่าผู้ที่ถูกถามต้องอ่านออกเขียนได้
4. การให้เล่าความรู้สึก (Self-report) เป็นการวัดโดยการให้บุคคลเล่าความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกมาซึ่งผู้เล่าบรรยายความรู้สึกนึกคิดตามประสบการณ์และความสามารถออกมา

Best (1997: อ้างใน ชลาชัย จิระวัฒนชัย, 2544) ได้เสนอแนะว่าวิธีที่ง่ายที่สุดในการที่จะบอกถึงความคิดเห็น คือการแสดงให้เห็นถึงจำนวนร้อยละของคำตอบในแต่ละข้อความ เพราะจะทำให้เห็นว่าความคิดเห็นนั้นจะออกมาในลักษณะเช่นใด และสามารถรวบรวมหรือคิดตามความคิดเห็นของบุคคลเหล่านั้นได้

วิธีวัดความคิดเห็น

จินตนา โสภณ (2542) ได้กล่าวถึงการวัดทัศนคติ และความคิดเห็นมีอยู่หลายวิธีที่แพร่หลาย มี 4 วิธี ดังนี้

1. วิธีของเทอร์สโตน (Thurstone' Method) เป็นวิธีการสร้างมาตราวัดออกเป็นปริมาตร แล้วเปรียบเทียบตำแหน่งของความคิดเห็น หรือทัศนคติไปในทางเดียวกัน และเสมือนว่าเป็นช่วงที่มีช่วงห่างเท่ากัน

2. วิธีกัตต์แมน (Guttman's Scale) เป็นวิธีวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นในแนวเดียวกันและสามารถจัดอันดับของทัศนคติสูง-ต่ำ แบบเปรียบเทียบกันและกันได้จากอันดับต่ำสุด ถึงสูงสุดและแสดงถึงการสะสมของข้อความความคิดเห็น

3. วิธีการจำแนกแบบ เอสดี สเกล (Semantic Differential Scale : S-D Scale) เป็นวิธีวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นโดยอาศัยคู่คำศัพท์ที่มีความหมายตรงกันข้าม เช่น ดี-เลว ชยัน-จีเกลียด เป็นต้น

4. วัดแบบลิเคิร์ต (Likert's Method) เป็นวิธีสร้างมาตราวัดทัศนคติที่นิยมแพร่หลายเพราะเป็นวิธีสร้างมาตรวัดที่ง่าย ประหยัดเวลา ผู้ตอบสามารถแสดงทัศนคติในทางชอบไม่ชอบโดยยึดอันดับความชอบหรือไม่ชอบซึ่งอาจมีคำตอบให้เลือก 5 หรือ 4 คำตอบ และให้ลงคะแนน 5 4 3 2 1 หรือ +2 +10 -1 -2 ตามลำดับ

5. วัดแบบ rating scale การวิจัยเรื่องนี้ วัดความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและเทคโนโลยี่ประจำตำบลหนองสารเดช ออกเป็น 3 ระดับ เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง และ เห็นด้วยน้อย

แนวความคิดเกี่ยวกับความรู้

ความรู้มีอิทธิพลต่อขีดความสามารถของผู้รับสารในการที่จะรับสารได้ดี และเข้าใจสาร ซึ่งความรู้ของผู้รับสาร แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1.ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาของสาร เช่น บทความสารคดี ต้องการความรู้ของผู้รับสารเพื่อที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาของสารได้ ผู้รับสารที่มีความรู้ในระดับต่างๆกัน จึงมีความสามารถในการรับสารต่างกัน 2.ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการการสื่อสาร หากผู้รับสารไม่มีความรู้ในเรื่องนี้แล้ว ก็อาจไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสารได้และใช้สื่อในการรับสารไม่เหมาะสม หรือตีความหมายของสารผิดพลาดได้

ความหมายของความรู้

พจนานุกรม เล็กซีคอน เว็บสเตอร์ ดิกชันนารี (The Lexicon Webster dictionary 1977) อ้างถึงในสลักจิต ศิรินันท์, 2539: 25) ให้ความหมายของความรู้ว่า เป็นข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์และโครงสร้างที่เกิดขึ้นจากการศึกษาหรือการค้นคว้าหรือความรู้ที่เกี่ยวกับสถานที่สิ่งของหรือบุคคล ซึ่งได้จากการสังเกต ประสบการณ์หรือจากรายงานการรับรู้ข้อเท็จจริงเหล่านี้ต้องชัดเจนและต้องอาศัยระยะเวลา

พจนานุกรมทางการศึกษา (Dictionary of education) ของ คาร์เตอร์ วี กู๊ด (Carter V. Good 1973) อ้างถึงในสลักจิต ศิรินันท์, 2539: 25) ให้คำจำกัดความของความรู้ไว้ว่า เป็นข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ รายละเอียดต่างๆที่มนุษย์ได้รับและเก็บรวบรวมสะสมไว้เพื่อสำหรับนำไปใช้ประโยชน์

เกสินี จุฑาวิจิตร (2540:52) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความรู้ หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนที่จะรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมนั้นๆ โดยแบ่งออกเป็นความรู้ต่อสถานการณ์หนึ่งๆและความรู้ต่อเรื่องราวทั่วไปในระดับกว้าง ความรู้จึงเป็นความสามารถในการใช้ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น ความหยั่งรู้หยั่งเห็น ตลอดจนสามารถเชื่อมโยงความรู้เข้ากับเหตุการณ์ต่างๆได้

ศุภกนิษฐ์ พลไพรินทร์ (2540:22) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความรู้ หมายถึง ความรู้เป็นความสามารถในการคิด เข้าใจ ข้อเท็จจริง นำไปแก้ปัญหาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ขณะนั้นบวกกับประสบการณ์เดิมที่เกิดจากการเรียนรู้ และตัดสินใจประเมินค่าเป็นเรื่องใดเรื่องหนึ่งซึ่งมีความชัดเจนและมีคุณภาพ

กิตติมา สุรสนธิ (2541:56) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความรู้ หมายถึง สิ่งที่ได้รับสั่งสมมาจากประสบการณ์ หรือจากการเรียนรู้ในสิ่งต่างๆที่อาจเป็นทั้งความรู้ในแง่วิชาการหรือความรู้ในด้านอื่น

สายสุณีย์ ปุณดินันท์ (2541) ความรู้ หมายถึง ข้อเท็จจริง ข้อมูลและรายละเอียดของเรื่องราวและการกระทำใด ๆ ที่มนุษย์ได้รับ หรือมีประสบการณ์เก็บสะสมไว้ และเราสามารถรับทราบสิ่งเหล่านั้นได้

บุรจิต ธรรมโรจน์ (2542: 56) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นกระบวนการที่สมองตีความหมายหรือแปลจากการสัมผัสที่ตนได้รับ โดยขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่างๆเช่นสภาพแวดล้อม ประสบการณ์ และความรู้เดิมของแต่ละบุคคล ซึ่งจะถูกส่งไปยังสมองและแสดงออกมาเป็นพฤติกรรม

นิทัศน์ วิเทศ (2542: 8) กล่าวถึงความรู้ไว้ว่า คือ กรอบของการประสมประสานระหว่างประสบการณ์ ค่านิยม ความรอบรู้ในบริบท และความรู้เชิงอย่างซ้ำซ้อนเป็นการประสมประสานที่ใหกรอบสำหรับการประเมินค่า และการนำเอาประสบการณ์กับสารสนเทศใหม่ๆ มาผสมรวมเข้าด้วยกัน มันเกิดขึ้นและถูกนำมาประยุกต์ในใจของคนที่มี

พิสิฐ โคตรสุโพธิ์ (2543) ได้สรุปว่า ความรู้ หมายถึง การที่เราสำเนียงรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งสามารถแยกแยะ ให้ความหมายวินิจฉัยตรงตามความเป็นจริง ของสิ่งนั้นๆ ความรู้เป็น สิ่งที่เปิดเผยให้ปรากฏทั้งผู้รู้และสิ่งที่ถูกรู้ โดยที่ตัวความรู้เองไม่ได้เป็นทั้งผู้รู้และสิ่งที่ถูกรู้ ความรู้ทุกประเภทเป็นสิ่งที่ทำให้สิ่งที่ถูกรู้ปรากฏออกมาหรือปรากฏตัวขึ้น

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า ความรู้ หมายถึง ข้อมูลข่าวสาร ความเข้าใจ และทักษะต่างๆที่ได้รับมาจากการศึกษา หรือประสบการณ์ เป็นความสามารถในการคิด เข้าใจ ข้อเท็จจริงนำไปแก้ปัญหาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ขณะนั้น บวกกับประสบการณ์เดิมที่เกิดจากการเรียนรู้และตัดสินใจประเมินค่า เป็นความสามารถของผู้เรียนที่จะรู้ในสิ่งต่างๆที่อาจเป็นทั้งความรู้ในแง่วิชาการหรือความรู้ในด้านอื่น

ระดับความรู้

เราสามารถจำแนกระดับความรู้ออกเป็น 6 ระดับ (เกสินี จุฑาวิจิตร, 2540:52) ดังนี้

1. ระดับที่ระลึกได้ (Recall) หมายถึง การเรียนรู้ในลักษณะที่จดจำเรื่องเฉพาะวิธีปฏิบัติ กระบวนการ และแบบแผนได้ ความสำเร็จในระดับนี้ คือ ความสามารถในการดึงข้อมูลความจำออกมาได้
2. ระดับที่รวบรวมสาระสำคัญได้ (Comprehension) หมายความว่า บุคคลสามารถทำบางสิ่งบางอย่างได้มากกว่าการจดจำเนื้อหาที่ได้รับ เช่น สามารถเขียนข้อความเหล่านั้นด้วยถ้อยคำของตนเองได้ สามารถแสดงให้เห็นได้ด้วยภาพ ให้ความหมายที่ลึกซึ้ง แปลความหมายและเปรียบเทียบความคิดเห็นอื่นๆหรือคาดคะเนผลที่เกิดขึ้นต่อไปได้
3. ระดับการนำไปใช้ (Application) เป็นความสามารถที่จะนำข้อเท็จจริง และความคิดเห็นที่เป็นนามธรรมไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม
4. ระดับการวิเคราะห์ (Analysis) สามารถใช้ความคิดในรูปแบบของการนำความคิดมาแยกเป็นส่วน เป็นประเภท หรือนำข้อมูลมาประกอบกันเพื่อการปฏิบัติของตนเอง
5. ระดับการสังเคราะห์ (Synthesis) คือ การนำข้อมูล และแนวความคิดมาประกอบกัน แล้วนำไปสู่การสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นสิ่งใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม
6. ระดับการประเมินผล (Evaluation) คือ ความสามารถในการใช้ข้อมูลเพื่อตั้งเกณฑ์การรวบรวม และวัดข้อมูลตามมาตรฐาน เพื่อเป็นข้อตัดสินของแต่ละอย่าง

การเกิดความรู้

Bruner (อ้างใน สุรางค์ โคว์ตระกูล, 2541:297) กล่าวว่า กระบวนการที่จะได้ความรู้ประกอบด้วย

1. กระบวนการเปรียบเทียบความรู้ที่ได้มา หรือรับข้อมูลจากข่าวสาร หรือสารสนเทศ ใหม่มากับสิ่งที่มีอยู่แล้ว และปรับปรุงให้ดีขึ้น
2. กระบวนการเปลี่ยนแปลง (transform) ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับมาเพิ่มจากเดิมที่มีอยู่
3. กระบวนการประเมินความสำคัญของความรู้ที่ได้รับใหม่ ว่าเหมาะสมกับงานที่ทำอยู่หรือไม่

การวัดความรู้

เครื่องมือในการวัดความรู้มีหลายชนิด แต่ละชนิดก็เหมาะสมกับการวัดความรู้ตามคุณลักษณะที่แตกต่างกันออกไป โดยวิเชียร (อ้างใน สลักจิต ศิรินันท์ , 2539: 26 - 27) ได้แบ่งการทดสอบความรู้ไว้เป็น 2 ประเภทคือ

1. แบบอัตนัยหรือแบบความเรียง (Subjective or essay type)
2. แบบปรนัยหรือแบบให้คำตอบสั้นๆ (Objective or short answer type) หมายถึงแบบทดสอบที่กำหนดให้ตอบสั้นๆ หรือแบบกำหนดคำตอบให้เลือก แบ่งเป็น
 - 2.1 แบบ ถูก-ผิด (Right-wrong) รูปแบบโดยทั่วไปจะเป็นแบบเลือกตอบที่มีตัวเลือก 2 ตัวนั่นเอง เช่น ถูก - ผิด ใช่ - ไม่ใช่ จริง - ไม่จริง
 - 2.2 แบบเติมคำ (Completion) รูปแบบจะกำหนดให้คิดหาคำตอบเอง
 - 2.3 แบบจับคู่ (Matching) รูปแบบจะกำหนดคำหรือข้อความแยกไว้เป็น 2 คอลัมน์ แล้วให้เลือกจับคู่โดยให้หาคำหรือข้อความในคอลัมน์หนึ่งจะคู่กับคำหรือข้อความใดในอีกคอลัมน์หนึ่ง โดยคำหรือข้อความในคอลัมน์หนึ่งจะจับคู่ได้กับคำหรือข้อความในอีกคอลัมน์หนึ่งเพียงคำเดียวเท่านั้นจะไปจับคู่กับคำอื่นไม่ได้

2.4 แบบเลือกตอบ (Multiple choices) รูปแบบจะเป็นตัวคำถามซึ่งเขียนเป็นประโยคที่สมบูรณ์ควรมีตัวเลือก 4 - 5 ตัวเลือก และมีคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียวเท่านั้น

การทดสอบวัดความรู้

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2540) ได้กล่าวถึง รูปแบบของการทดสอบวัดความรู้ที่นิยมใช้มี 3 รูปแบบ ดังนี้

1. แบบปากเปล่า (Oral Test) เป็นการทดสอบที่อาศัยการซักถามเป็นรายบุคคลใช้ได้ผลดีถ้ามีผู้เข้าสอบจำนวนน้อย เพราะต้องใช้เวลามาก ถามได้ละเอียด เพราะสามารถโต้ตอบกันได้

2. แบบเขียนตอบ (Paper – Pencil Test) เป็นการทดสอบที่เปลี่ยนแปลงมาจากการสอบแบบปากเปล่า เนื่องจากจำนวนผู้เข้าสอบมากและมีจำนวนจำกัดแบ่งได้ 2 แบบ คือ

2.1 แบบความเรียง (Essay Type) เป็นการสอบที่ให้ผู้ตอบได้รวบรวมเรียบเรียงคำพูดของตนเอง แสดงทัศนคติ และความรู้สึก ความคิดได้อย่างอิสระภายใต้หัวข้อที่กำหนดให้เป็นข้อสอบที่สามารถวัดพฤติกรรมด้านการสังเคราะห์ ได้อย่างดี แต่มีข้อเสียที่การให้คะแนนทำให้มีความเป็นปรนัยได้ยาก

2.2 แบบจำกัดคำตอบ (Fix – Response Type) เป็นข้อสอบที่มีคำตอบถูกภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดให้อย่างจำกัด ข้อสอบแบบนี้แบ่งออกเป็น 4 แบบ คือ 1) แบบถูกผิด 2) แบบเติมคำ 3) แบบจับคู่ 4) แบบเลือกตอบ

3. แบบปฏิบัติ (Performance Test) เป็นการทดสอบที่ผู้สอบได้แสดงพฤติกรรมออกมาโดยการกระทำหรือลงมือปฏิบัติจริง ๆ

แนวความคิดเกี่ยวกับการประเมินผลสื่อ

กิตติมา สุรสนธิ (2533:18) กล่าวว่า การประเมินผล คือกระบวนการที่นำปฏิกิริยาย้อนกลับ เพื่อที่นักวางแผนจะได้รับรู้วัตถุประสงค์ของตนว่าบรรลุตามต้องการหรือไม่ และเป็นการเรียนรู้ ข้อบกพร่องและอุปสรรคต่างๆที่เกิดขึ้นเพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุง ในงานครั้งต่อไปให้ดีขึ้น

วีรยุทธ บุญยะไวโรจน์ (2533:856) กล่าวว่าในการผลิตสื่อที่ดีนั้นจำเป็นต้องมีการ ประเมินผลด้วย การประเมินอาจทำได้ใน 2 ลักษณะคือการประเมินผลการผลิตสื่อ เพื่อการพัฒนา ซึ่งหมายถึงการติดตามประเมินผลเฉพาะส่วนของการผลิตว่ามีสิ่งใดต้องแก้ไขและสาเหตุจากอะไร การประเมินลักษณะที่ 2 คือประเมินผลเมื่อนำสื่อที่ผลิตนั้นไปใช้จริง เป็นการติดตามผลว่าสื่อที่ผลิต นั้นมีคุณค่าในการเป็นตัวกลาง ในการสื่อสารข้อมูลข่าวสารข้อเท็จจริงไปยังประชาชนได้หรือไม่ คุณภาพเป็นอย่างไร สภาพการรับสื่อ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการรับสื่อเป็นอย่างไรบ้าง

ณรงค์ สมพงษ์ (2535:324) กล่าวว่า การประเมินผลรายการ เป็นขั้นตอนสุดท้าย คือ หลังจากที่ได้นำรายการที่ผลิตเสร็จเรียบร้อยแล้วไปออกอากาศก็จะมี การติดตามผลว่ารายการที่ผลิต ไปนั้นมีคุณค่าเพียงใด คุณภาพของรายการดีหรือไม่ อย่างไรรวมไปถึงสภาพการรับฟังและปัญหา ในการรับฟังรายการนั้นๆ ทั้งนี้ ก็เพื่อนำผลที่ได้มาพิจารณาปรับปรุงรายการให้ดียิ่งขึ้นต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษา นั้น ต่างก็มีวัตถุประสงค์โดยเฉพาะของ รายการแตกต่างกันออกไป เพราะฉะนั้นการประเมินผลจะช่วยตรวจสอบว่ากลุ่มเป้าหมายที่ตั้งไว้ นั้นมีการเปิดรับสื่อหรือไม่ มากน้อยเพียงไร และสื่อวิทยุกระจายเสียงมีผลต่อกลุ่มเป้าหมายนั้น อย่างไร ข้อสรุปที่ได้จากการประเมินผลจะช่วยเป็นแนวทางในการจัดรายการและผลิตรายการใน โอกาสต่อไป

การประเมินผลรายการได้จากการฟังรายการจากผู้ฟัง ซึ่งทำได้หลายวิธีแต่ที่นิยมใช้กันนั้น ได้แก่

1. การกรอกแบบสอบถามทางไปรษณีย์ วิธีนี้ใช้กันโดยทั่วไปเพราะประหยัดค่าใช้จ่ายและ การสำรวจสามารถทำได้ในขอบเขตกว้างขวาง แต่มีข้อเสียคือผู้ฟังไม่ค่อยสนใจที่จะกรอกข้อความ และส่งกลับไปยังผู้จัดรายการ ถึงแม้ว่าผู้จัดจะออกค่าส่งให้ก็ตาม ผู้จัดบางรายจึงอาจใช้สิ่งล่อใจให้ ผู้ฟังส่งแบบสอบถามกลับคืนมาโดยการให้สิ่งของเล็กๆน้อยๆเป็นเครื่องตอบแทนเช่น ถ้าผู้ฟังเป็น

เกษตรกรก็จะจัดส่งตัวอย่างเมล็ดพันธุ์พืช ผลิตภัณฑ์ฮอร์โมนพืชหรือเอกสารเผยแพร่ไปให้เป็นการตอบแทน ซึ่งวิธีนี้ก็ใช้ได้ผลดีพอสมควร

2. การสัมภาษณ์ผู้ฟังรายการ เป็นวิธีที่นิยมใช้กันมากเช่นเดียวกันโดยผู้จัดส่งเจ้าหน้าที่ออกไปสัมภาษณ์ผู้ฟังถึงรายการต่างๆที่ผู้ฟังเปิดรับฟังอยู่เป็นประจำและรายละเอียดอื่นๆเท่าที่ต้องการ ผู้สัมภาษณ์ต้องระวังการเรียบเรียงคำถามให้ดี เพื่อให้ได้คำตอบที่ต้องการ เช่นความชอบไม่ชอบของผู้ฟัง สถานีและความนิยมของผู้ฟัง การส่งเจ้าหน้าที่ไปสัมภาษณ์มีข้อเสียที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงมากและไม่สามารถทำได้ในขอบเขตที่กว้างขวางพอ

3. การใช้โทรศัพท์สำรวจการรับฟัง เป็นวิธีที่ตรวจสอบจำนวนผู้ฟังโดยใช้โทรศัพท์ในขณะที่กำลังจัดรายการอยู่ วิธีนี้สิ้นเปลืองน้อยกว่าวิธีอื่น แต่สำรวจได้ไม่ทั่วถึงโดยเฉพาะบ้านที่ไม่มีโทรศัพท์และอยู่นอกเมือง อาจสร้างความรำคาญให้แก่ผู้ฟังได้ ตลอดจนไม่สามารถซักถามรายละเอียดได้มาก

4. การจดบันทึกการรับฟังรายการ เป็นวิธีที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ฟังให้ช่วยบันทึกการรับฟัง และแสดงความคิดเห็นต่อรายการลงในสมุดบันทึกทุกวันต่อเนื่องกันประมาณ 2-3 สัปดาห์ มีข้อเสียก็คือสร้างความกังวลใจให้กับผู้ฟังรายการมากเกินไป และผู้ฟังอาจลืมบันทึกข้อมูลจึงอาจขาดตกไปได้

จากแนวคิดต่างๆ เหล่านี้พอสรุปได้ว่าการประเมินผลเป็นขั้นตอนสำคัญตอนหนึ่งในการผลิตสื่อที่ดี และไม่ว่าจะเป็นการประเมินผลเฉพาะส่วนของการผลิตหรือประเมินผลหลังจากนำสื่อที่ผลิตนั้นไปใช้จริง ก็ล้วนแต่เป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เพื่อหาข้อเท็จจริงที่เชื่อถือได้ ซึ่งจะนำไปสู่การวินิจฉัยว่าสื่อเหล่านั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่

แนวความคิดเกี่ยวกับวิทยุกระจายเสียง

ความหมายของวิทยุกระจายเสียง

เสงี่ยม เผ่าทองสุข (2526:6) กล่าวว่าไว้ว่าแต่เดิมคำว่า “วิทยุกระจายเสียง” นี้เรายังไม่มีคำใช้กันเป็นภาษาไทย จอมพลเรือกรมพระนครสวรรค์วรพินิจ ทรงใช้วิธีเรียกทับศัพท์คำว่า “radio

telegraph” “ราดิโอ โทรเลข” ต่อมาภายหลังพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงทรงบัญญัติใช้คำว่า “วิทยุ” แทนคำ “ราดิโอ”

สนั่น ปัทมะทิน (2530) กล่าวไว้ในศัพทานุกรมสื่อสารมวลชน เรื่องความหมายคำว่า “วิทยุกระจายเสียง” ว่าเป็นการใช้คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า (electromagnetic wave) หรือคลื่นวิทยุเพื่อส่งกระจายออกอากาศ (transmit) หรือเพื่อรับสัญญาณไฟฟ้า (electrical signals) โดยไม่ต้องใช้สายต่อเชื่อมระหว่างกัน (wireless)

อนุพร สุวรรณวาทกิจ (2531: 9) กล่าวว่าวิทยุกระจายเสียงตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า “Radio Broadcasting” เรียกสั้นๆ ว่า “วิทยุ” หมายถึง การใช้คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า หรือคลื่นวิทยุเพื่อส่งกระจายออกอากาศโดยไม่ต้องใช้สายอื่นเชื่อมกันคำว่า “วิทยุกระจายเสียง” ภาษาอังกฤษนิยมใช้คำดั้งเดิมว่า “Wireless” หมายถึง ไม่มีสาย ส่วนอเมริกันเรียกว่า “Radio”

ประมะ สตะเวทิน (2533: 25) ได้ให้ความหมายของวิทยุกระจายเสียงไว้ว่า คือวิธีการส่งและรับถ้อยคำ เพลง และเสียงอื่นๆ โดยคลื่นไฟฟ้า และจำแนกวิทยุกระจายเสียงตามการส่งออกเป็น 2 แบบคือ

1. สถานีวิทยุกระจายเสียงเอเอ็ม (Amplitude Modulation) ข้อดีของการส่งคลื่นแบบเอเอ็ม นั้น สามารถครอบคลุมพื้นที่ในอาณาเขตที่กว้างไกล แต่มีข้อบกพร่องต่อคุณภาพเสียงที่อาจจะลดลงไปบ้าง สถานีวิทยุเอเอ็มที่มีคลื่นอยู่ระหว่าง 535 – 1,605 เมกะเฮิร์ตซ์ เหมาะสมกับการส่งสัญญาณไปสู่ชนบทซึ่งผู้ฟังมีอาชีพเป็นเกษตรกร

2. สถานีวิทยุกระจายเสียงเอฟเอ็ม (Frequency Modulation) การส่งสัญญาณของสถานีวิทยุระบบเอฟเอ็ม จะมีอาณาเขตครอบคลุมไม่ไกลนัก แต่มีคุณภาพเสียงดีกว่า ระบบเอเอ็มเนื่องจากระบบเอฟเอ็ม ยากต่อการแทรกแซงจากสัญญาณภายนอก โดยคลื่นวิทยุเอฟเอ็มมีความถี่อยู่ระหว่าง 88 – 108 เมกะเฮิร์ตซ์

นภาพรณ อัจฉริยะกุล (2535:8) กล่าวไว้ว่า แต่เดิมนั้น คำว่า “วิทยุกระจายเสียง” นี้เรายังไม่มีคำที่ใช้เป็นภาษาไทย จอมพลเรือกรมพระนครสวรรค์วรพินิจ ทรงใช้วิธีเรียกทับศัพท์คำว่า “radio Telegraph” หรือ “ราดิโอ โทรเลข” ต่อมาภายหลังพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรง

บัญญัติใช้คำว่า “วิทยุ” แทน “ราดิโอ” และต่อมาราชบัณฑิตยสถานให้ใช้คำเต็มๆเป็นทางการว่า “วิทยุกระจายเสียง”

วิทยุกระจายเสียงตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า “radio broadcasting” เรียกสั้นๆว่า “วิทยุ” หมายถึง การใช้คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าหรือคลื่นวิทยุ เพื่อส่งสารกระจายออกอากาศ โดยไม่ต้องใช้สายต่อเชื่อมกัน คำว่า “วิทยุกระจายเสียง” นี้อังกฤษจึงนิยมใช้คำดั้งเดิมว่า “wireless” หมายถึง ไม่มีสาย ส่วนอเมริกันเรียกสั้นๆว่า “radio”

ความสำคัญของวิทยุกระจายเสียง

นภากาศ อัจฉริยะกุล (2535:25) กล่าวว่า วิทยุกระจายเสียงมีความสำคัญในฐานะเป็นเครื่องมือการสื่อสารของโลกดังนี้คือ

1. เป็นเครื่องมือการส่งสารในรูปของข่าวโดยการส่งสัญญาณผ่านดาวเทียมเพื่อให้ทั่วโลกได้รับรู้เหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น
2. เป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ แลกเปลี่ยนความรู้ความบันเทิง
3. เป็นเครื่องมือในการใช้เป็นที่ทำให้เกิดการพึ่งพาซึ่งกันและกันทั่วโลก

ธวัชชัย สันคติประภา (2532:219) กล่าวว่า รัฐบาลในประเทศต่างๆได้ตระหนักถึงคุณสมบัติของสื่อสารมวลชนที่สามารถจะนำไปใช้เป็นที่สื่อในการพัฒนาประเทศได้ วิทยุกระจายเสียงก็เป็นสื่อมวลชนประเภทหนึ่ง ซึ่งกำลังมีบทบาทอย่างมากในการพัฒนาประเทศ ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่กำลังพัฒนา และวิทยุก็นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการเป็นสื่อที่ใช้เพื่อการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ กล่าวคือ เป็นสื่อสำคัญในการพัฒนาด้านต่างๆดังต่อไปนี้

1. พัฒนาการศึกษา
2. พัฒนาการเมือง
3. พัฒนาชนบท
4. พัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคม

วัฒนา พุทธาณานนท์ (2520:57) ให้ความเห็นว่า ปัจจุบันหลายประเทศยอมรับประโยชน์ของวิทยุ และนำมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชนบทมากยิ่งขึ้น วิทยุกระจายเสียงจึงนับได้ว่าเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดข่าวสารไปให้ผู้รับฟังอีกทั้งเป็นเครื่องมือที่มีอิทธิพลในการช่วยให้เกิดกระบวนการพัฒนาประเทศ หากแต่ความสำคัญของผลสำเร็จจะอยู่ที่ว่า ใช้วิทยุอันด้วยจุดประสงค์อย่างไร

พร เรศานนท์ (2520:2) กล่าวว่าในปัจจุบันวิทยุกระจายเสียงเป็น “สื่อมวลชน” ที่มีความรวดเร็วเหนือกว่าสื่อมวลชนชนิดต่างๆ ทั้งนี้เพราะวิทยุสามารถสื่อสาร (communication) ไปยังมวลชน (mass) ได้ไกลกว่า รวดเร็วกว่าสื่อมวลชนประเภทอื่นๆ เนื่องจากวิทยุเสนอข่าวจากการพูดออกไปในอากาศไม่ต้องเขียนไม่ต้องพิมพ์ ประกอบกับราคาของเครื่องรับก็ไม่แพงนัก ทำให้ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศสามารถเป็นเจ้าของเครื่องรับวิทยุได้ และผู้ต้องการเปิดรับวิทยุ นั้นๆ ใครๆ ก็สามารถฟังได้ ต่างกับหนังสือพิมพ์ที่ผู้ที่สนใจและทราบข่าวจากหนังสือพิมพ์ได้ จะต้องเป็นผู้ที่อ่านหนังสือออก

นอกจากนี้ พร เรศานนท์ (2520:249) ยังให้ทัศนะอีกว่าการส่งเสริมเผยแพร่การเกษตรนั้น นักส่งเสริมมีเป้าหมายที่จะขยายความคิดและวิธีการแก่เกษตรกร แต่นักส่งเสริมไม่สามารถและไม่มีโอกาส ที่จะติดต่อพบปะกับบรรดาเกษตรกรหรือประชาชนได้ทุกคน วิทยุกระจายเสียงสามารถที่จะใช้เป็นสื่อมวลชนได้อย่างดีและการใช้วิทยุกระจายเสียงในการส่งเสริมนั้นเป็นวิธีการส่งเสริมอย่างหนึ่งที่จะเข้าถึงเกษตรกร และขณะเดียวกันก็ให้ความบันเทิงไปพร้อมกันด้วยเพื่อเป็นการปลุกฝังชักจูงให้ประชากรทั่วไปนิยม และเข้าใจถึงประโยชน์ของการเกษตร

มนัส ดาเกลียง (2527:11) ให้ความเห็นว่า วิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อมวลชนทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน ทั้งนี้เนื่องจากมีขอบข่ายกว้างขวางสามารถส่งกระจายเสียงไปถึงที่ต่างๆ ได้ บางแห่งการคมนาคมไปไม่ถึงประกอบกับประชากรส่วนใหญ่ ซึ่งอาศัยอยู่ในชนบท อยู่ในสถานะที่จะมีเครื่องรับวิทยุได้ ดังนั้นวิทยุกระจายเสียงจึงได้เปรียบกว่าสื่อมวลชนประเภทอื่นๆ ในด้านที่จะกระจายโอกาสทางการศึกษาไปสู่ประชาชนส่วนใหญ่ ได้ในเวลาอันรวดเร็วและประหยัด

บทบาทหน้าที่ของวิทยุกระจายเสียง

ปรียานุช ตั้งตรงฤทัย (2527:8) กล่าวว่า วิทยุกระจายเสียงจัดเป็นสื่อมวลชนประเภทหนึ่ง ดังนั้นวิทยุกระจายเสียงจึงมีหน้าที่ในการแพร่กระจายเสียงที่เป็นข่าวสารความรู้ในสาขาต่างๆ และเพลงจากจุดหนึ่งไปได้อย่างรอบทิศทาง ทำให้ผู้ฟังสามารถรับฟังได้จากเครื่องรับ ซึ่งพอสรุปได้ว่าวิทยุกระจายเสียงมีหน้าที่ดังนี้คือ

1. ให้ข่าวสารและความรู้ต่างๆ ไปยังผู้ฟังได้อย่างรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ แม้ว่าผู้ฟังจะอยู่ห่างไกลจากสถานีส่งเพียงใดก็ตาม
2. ให้การศึกษา หมายถึง รายการที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมวิชาการวัฒนธรรมการอาชีพ และแนวทางดำเนินชีวิตที่ดีของเยาวชนและประชาชนทั่วไป การให้การศึกษาแบบนี้เป็นได้ทั้งการศึกษาในระบบโรงเรียน(formal education) และในระบบนอกโรงเรียน (non-formal education)
3. ให้การบันเทิง หมายถึง รายการวิทยุกระจายเสียงที่จัดขึ้นเพื่อความบันเทิงแก่ทุกคน เช่น เพลง คนตรี ละครวิทยุ เป็นต้น
4. ในด้านการเผยแพร่ความรู้ นั้น วิทยุทำหน้าที่สำคัญสองอย่างคือเป็นแหล่งที่เผยแพร่ข่าวกับเป็นตัวกระตุ้นในการนำการเปลี่ยนแปลง ของผู้นำการเปลี่ยนแปลง

ดิเรก ฤกษ์ห่วย (2527:79) ให้ความเห็นว่า ในการที่จะใช้วิทยุให้ได้ผล ในการนำการเปลี่ยนแปลงในชนบทต้องขึ้นอยู่กับสิ่งต่อไปนี้ คือจำนวนเครื่องรับวิทยุในท้องที่ ที่จะนำการเปลี่ยนแปลงหรือของกลุ่มบุคคลเป้าหมาย อุปนิสัยของผู้ผู้นำการเปลี่ยนแปลงว่าชอบฟังรายการเกษตรหรือไม่ นอกจากนั้นยังขึ้นอยู่กับความสามารถในการจัดรายการของผู้ผู้นำการเปลี่ยนแปลงและงบประมาณที่ใช้ ตลอดจนจำนวนครั้งที่มีการจัดรายการ คือ จะต้องมีการสม่ำเสมอ และที่สำคัญที่สุดขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้รับการเปลี่ยนแปลง ถ้าเรื่องนั้นสามารถแก้ปัญหาที่เกษตรกรประสบอยู่ เกษตรกรก็จะรับฟังตลอดไป

อรทัย ศรีสันติสุข (2528:116) กล่าวว่า โดยปกติแล้วสื่อมวลชนมีหน้าที่สอดคล้องกับการสื่อสารทั่วไปคือประกอบด้วยหน้าที่หลัก 4 ประการ คือ

1. หน้าที่เสนอข่าวสาร
2. หน้าที่เสนอความคิดเห็น
3. หน้าที่เสนอบริการการศึกษา
4. หน้าที่เสนอบริการความบันเทิง

บทบาทของวิทยุกระจายเสียงในการศึกษา

วิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อมวลชนที่มีบทบาทหลายด้านตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันและนับเป็นสื่อที่มีบทบาทที่ถูกกำหนดโดยองค์กรและบทบาททางสังคม ในอดีตเมื่อมนุษย์ได้คิดค้นวิทยุกระจายเสียงขึ้นมา รายการในยุคแรกๆ คือ การกระจายข่าวสารและรายงานเหตุการณ์ต่างๆของสังคม เมื่อพิจารณาถึงประเด็นดังกล่าว อาจจะกล่าวได้ว่าวิทยุกระจายเสียงให้การศึกษาแก่มวลมนุษย์มาตั้งแต่กำเนิด

สนอง ฉินนานนท์ (2530: 21) สรุปบทบาทการใช้วิทยุเพื่อการศึกษาของประเทศต่างๆและประเทศไทยไว้ 7 แนวทาง คือ

1. การใช้วิทยุกระจายเสียงเพื่อการสอนหรือฝึกทักษะโดยตรง (Instructional Radio) เป็นการใช้เพื่อจัดรายการตามหลักสูตร โดยบรรจุเนื้อหาไว้ในรายการทั้งหมด ให้ผู้เรียนฟังและปฏิบัติตาม ลักษณะนี้ถ้าใช้สำหรับการศึกษาในระบบโรงเรียน อาจเรียกว่าการสอนตรง(Direct Teaching) หรือใช้ในการศึกษานอกระบบโรงเรียน เช่น รายการสำหรับกลุ่มสนใจต่างๆ

2. การใช้วิทยุกระจายเสียงเพื่อเสริมเนื้อหาหลักสูตรให้สมบูรณ์ (Enrichment Radio)วิทยุ มีบทบาทช่วยให้ครูสอนได้อย่างสมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพมากขึ้นใช้ในระบบและนอกระบบสายสามัญที่มีหลักสูตร

3. การใช้วิทยุกระจายเสียงในลักษณะที่ผสมผสานกับสื่ออื่นเพื่อสอนทางไกล(Distance Teaching) เพื่อให้เกิดผลดียิ่งขึ้น สำหรับในประเทศไทย เช่น รายการของกรมการศึกษานอกโรงเรียน และรายการของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เป็นต้น

4. การใช้วิทยุกระจายเสียงแบบโพรยหว่าน (Open Broadcasting) เป็นการออกอากาศเพื่อกลุ่มเป้าหมายที่ค่อนข้างกว้าง และไม่มีกิจกรรมต่อเนื่อง เช่น รายการสำหรับแม่บ้านและเยาวชน เป็นต้น

5. การใช้วิทยุกระจายเสียงในรูปการณรงค์(Radio Campaign) เป็นการออกอากาศรายการที่เป็นปัญหาสำคัญ และมีผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่ เช่น สุขภาพ ยาเสพติด และการวางแผนครอบครัว เป็นต้น

6. การใช้วิทยุกระจายเสียงในลักษณะการจัดตั้งองค์กรผู้ฟังหรือกลุ่มผู้ฟัง (Radio Forum/ Radio Clubs) รายการวิทยุกระจายเสียงที่จัดขึ้นมีเนื้อหาที่เป็นประโยชน์และตรงกับปัญหาความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นหรือกลุ่มผู้ฟังที่จัดตั้งขึ้นมา กลุ่มผู้ฟังจะนำข้อมูลหรือประเด็นปัญหาที่สอนในรายการมาอภิปราย และตัดสินใจในการแก้ปัญหาร่วมกัน

7. การใช้วิทยุกระจายเสียงในรูปการสื่อสาร 2 ทาง (Two – way Communication Radio) เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ฟังสามารถพูดคุยกับผู้จัดทำรายการทางโทรศัพท์

ขณะที่ เอื้อจิต วิโรจน์ไตรรัตน์ (2534: 732) ได้กล่าวถึงการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษา ด้วยการนำข้อดีจากธรรมชาติของวิทยุกระจายเสียงมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและการพยายามกำจัดหรือลดข้อด้อยของสื่อวิทยุกระจายเสียง ด้วยการวางแผนงานและการผลิตรายการที่มีประสิทธิภาพ โดยเน้นถึงการใช้ประโยชน์จากข้อได้เปรียบของสื่อวิทยุกระจายเสียงไว้ดังนี้

1. วิทยุกระจายเสียงสามารถสร้างจินตนาการ ตลอดจนสภาพการณ์และสถานที่อย่างไม่มีขีดจำกัด การผลิตรายการวิทยุเพื่อการศึกษาให้น่าสนใจคือการกระตุ้นให้ผู้ฟังได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ

2. เครื่องรับวิทยุกระจายเสียงมีราคาถูกทำให้ผู้ที่ฐานะยากจนสามารถมีโอกาสได้รับความรู้เพื่อปรับสภาพการดำเนินชีวิต ตลอดจนความคิดและทัศนคติให้ดีขึ้น

3. เครื่องรับวิทยุกระจายเสียงสามารถเคลื่อนย้ายได้สะดวก ทำให้ผู้ฟังได้ติดตามฟังรายการเพื่อการศึกษา ซึ่งมีความต่อเนื่องได้อย่างไม่ขาดตอน

4. ค่าใช้จ่ายในการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงต่ำกว่าสื่ออื่นทำให้การผลิตรายการวิทยุเพื่อการศึกษาทำได้หลายรูปแบบและวิธีการ เพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้ฟังต่างๆ
5. การส่งกระจายเสียงของวิทยุกระจายเสียงเป็นอย่างกว้างขวาง ครอบคลุมพื้นที่รับฟังได้มาก ทำให้เกิดความเสมอภาคของโอกาสในการรับการศึกษาจากสื่อวิทยุกระจายเสียง
6. สื่อวิทยุกระจายเสียง สามารถเสนอเรื่องราวได้อย่างฉับพลันทันทีได้ ทำให้ผู้ฟังกลุ่มต่างๆ ได้รับข้อมูลข่าวสารทางการศึกษาที่ทันต่อเหตุการณ์
7. สื่อวิทยุกระจายเสียง เป็นสื่อที่ให้ความบันเทิงที่ทุกคนมีโอกาสได้รับอย่างทัดเทียมกันในการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษาต้องพึงระลึกเสมอว่าผู้ฟังควรมีความเพลิดเพลินในการฟัง
8. สื่อวิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อที่ได้รับความเชื่อถือเป็นอย่างดี ดังนั้น ข้อมูลใดๆ ในรายการเพื่อการศึกษา ต้องมีความถูกต้อง และชัดเจน
9. สื่อวิทยุกระจายเสียงเมื่อส่งต่อจากสถานีวิทยุกระจายเสียงไปถึงผู้รับโดยตรง ต้องผ่านผู้จัดรายการ ดังนั้นวิธีการนำเสนอต้องคำนึงถึงว่ากำลังเสนอรายการนั้นๆ ต่อผู้ฟังแต่ละคนด้วยความใกล้ชิดเป็นกันเอง แต่ต้องให้เกียรติคนฟัง และสร้างความน่าเชื่อถือและน่าสนใจให้รายการ
10. วิทยุกระจายเสียงสามารถเสนอเสียงต่างๆ ที่หลากหลายได้ ในการผลิตรายการเพื่อการศึกษา จึงควรประกอบการนำเสนอด้วยเสียงต่างๆ ที่หลากหลายแต่น่าสนใจ และให้ความได้ชัดเจน ถูกต้องตรงตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้
11. วิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อเพื่อการฟัง ทำให้ผู้ที่แม้อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ก็มีโอกาสรับการศึกษาได้จากรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษา
12. สถานีวิทยุกระจายเสียงต่าง ๆ มีระดับการส่งกระจายเสียง และรัศมีการครอบคลุมพื้นที่ต่างกัน ทำให้เกิดการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษา ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นที่มีเนื้อหาเหมาะสมกับผู้ฟังแต่ละกลุ่ม

อิทธิพลของวิทยุกระจายเสียง

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2526:2) วิทยุกระจายเสียงมีคุณสมบัติในฐานะแรงผลักดันที่จะให้เกิดการเปลี่ยนแปลงคือ

1. พัฒนาบุคคล วิทยุสามารถชักจูงและให้ข้อมูลต่อบุคคล
2. พัฒนาสังคม ก่อให้เกิดกิจกรรมร่วมกัน
3. พัฒนาเศรษฐกิจ วิทยุสามารถชักจูง และก่อให้เกิดการผลิต
4. พัฒนาการศึกษา วิทยุสามารถจัดเครื่องกีดขวางระหว่างการศึกษานอกระบบ และการศึกษาไม่มีระบบ
5. พัฒนาการเมือง วิทยุสามารถจัดประชุมทางการเมือง หรือเป็นสื่อกลางระหว่างประชาชนกับนักการเมือง
6. สร้างความเข้มแข็งเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน วิทยุสามารถกระตุ้นให้เกิดความเข้าใจและความร่วมมือ ระหว่างภาคและชุมชนในภาค
7. สร้างความเข้าใจอันดีระหว่างชาติ วิทยุสามารถให้ข้อมูลเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างชาติ

Roger (อ้างใน ดิเรก,2527:57) กล่าวว่าช่องทางต่างๆที่สำคัญที่ทำให้เกษตรกรมีการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆเกี่ยวกับการเกษตร คือ

1. สื่อมวลชน (mass media) เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น
2. แหล่งที่ไม่เป็นทางการ (informal source) เช่น เพื่อนบ้าน

3. แหล่งที่มีการติดต่อค้าขาย (commercial source) เช่น การติดต่อกับร้านค้า พนักงานขาย

4. เจ้าหน้าที่ของรัฐ (government agency source) ได้แก่ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

ณรงค์ สมพงษ์ (2535:308) กล่าวว่า วิทยูกระจายเสียงได้กลายเป็นสื่อมวลชนที่ใช้ในการสื่อสารเพื่องานส่งเสริมและเผยแพร่ที่สำคัญอย่างหนึ่ง ทั้งนี้เนื่องจากวิทยุได้พิสูจน์ให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการช่วยเหลือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของประชาชนทั้งทาง การเพิ่มพูนความรู้ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และปรับปรุงทักษะการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นได้ ความจริงแล้วคุณค่าจริงๆของวิทยุวัดได้ยาก เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงไม่ได้เกิดขึ้นทันทีทันใด แต่ต้องอาศัยระยะเวลายาวนาน ข้อมูลข่าวสารอาจถึงตัวบุคคลช้าแล้วซ้ำอีกจากหลายๆ แหล่ง และอาจก่อให้เกิดการผสมผสานกันจากสื่อหลายชนิดที่จำเป็น ในที่สุดจึงนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง ดังนั้นการวัดประสิทธิภาพของวิทยูกระจายเสียงอย่างเดียวเกือบจะทำได้ นอกเสียจากว่าจะมีการควบคุมปัจจัยอื่นๆไว้ อย่างไรก็ตามจากคุณสมบัติเฉพาะของวิทยูกระจายเสียงกับเทคนิคการจัดรายการที่ดี รวมทั้งรายงานผลของการจัดรายการวิทยูกระจายเสียงจากหลายๆแหล่งสามารถยืนยันได้ว่า วิทยูกระจายเสียงสามารถใช้เป็นสื่อในงานส่งเสริมเผยแพร่ได้ดี นักวิชาการบางคนถึงกับกล่าวว่า การส่งกระจายเสียงเปรียบเสมือนการตั้งสำนักงานส่งเสริมซึ่งให้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือทีเดียว

จุดเด่นจุดด้อย ของวิทยูกระจายเสียง

วิจิตร ภักดีรัตน์ (2528:29) กล่าวว่า วิทยูกระจายเสียงเป็นสื่อที่มีลักษณะเฉพาะ ที่ผู้ส่งสารจะต้องสื่อสารเอาไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อผู้รับสารคือมวลชนที่รับฟังอยู่เป็นประจำในชีวิตประจำวันได้ดังนี้

1. วิทยูกระจายเสียงเป็นสื่อมวลชน สามารถส่งข่าวไปถึงผู้ฟังได้เป็นจำนวนมาก
2. วิทยูกระจายเสียงให้ความเป็นจริง สามารถถ่ายทอดจากเหตุการณ์จริงขณะกำลังเกิดขึ้น นำเหตุการณ์ในอดีตมาลำดับเรื่องใหม่ให้เหมือนเหตุการณ์จริง
3. วิทยูกระจายเสียงทันเหตุการณ์ สามารถเสนอเรื่องที่เป็นปัจจุบันที่สุดได้ทันเหตุการณ์ ทันการณ์ ทันเวลาที่ผู้ฟังกำลังสนใจ

4. วิทยุกระจายเสียงสร้างแรงจูงใจ สามารถสร้างจินตนาการให้ผู้ฟังติดตาม นึกภาพตาม เหตุการณ์ต่างๆตาม ดังนั้นสามารถเอาลักษณะเฉพาะเรื่องไปสร้างแรงจูงใจต่อกลุ่มชนให้คิดหรือ กระทำการต่างๆได้เป็นอย่างดี

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2526:2) จุดเด่นจุดด้อย ของวิทยุกระจายเสียงไว้ดังนี้

จุดเด่นของวิทยุกระจายเสียง คือ

1. การเข้าถึง วิทยุสามารถเข้าถึงทุกสถานที่ สามารถส่งไปได้ไกลและการรับฟังไม่ต้องอาศัยกระแสไฟฟ้าตามสาย
2. ค่าใช้จ่าย การผลิตรายการวิทยุเสียค่าใช้จ่ายค่อนข้างต่ำ
3. ความยืดหยุ่น วิทยุสามารถตอบสนองต่อความคิด เหตุการณ์ หรือสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์
4. การเคลื่อนย้ายเทปคาสเซต ช่วยเชื่อมระหว่างผู้ฟังและผู้ผลิตรายการได้ นอกจากนี้ยังทำให้การบันทึกเสียงได้อย่างรวดเร็ว ถึงที่และตรงตามเรื่อง
5. ความกว้างขวาง วิทยุสามารถใช้ได้ทั้งกับรายบุคคลและเป็นกลุ่มแม้แต่ผู้ที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ก็ใช้บริการได้
6. วิทยุเป็นสื่อตัวต่อตัว ผู้จัดทำรายการและผู้ฟังสามารถอยู่ด้วยกันในลักษณะตัวต่อตัว
7. วิทยุเป็นแหล่งทรัพยากร สามารถให้ข้อมูลข่าวสารให้ผู้ชำนาญการเป็นสื่อกลางเสนอความคิดโครงการต่างๆตลอดจนข่าวต่างๆได้

จุดด้อยของวิทยุกระจายเสียง คือ

1. ผ่านประสาทสัมผัสอย่างเดียวคือ หู

2. ความสำคัญระหว่างผู้ฟังและผู้จัดรายการอยู่ในวงจำกัด ไม่สามารถทำได้บ่อยๆเสมอๆ
3. ข้อจำกัดทางด้านเทคนิค ประสิทธิภาพของรายการวิทยุขึ้นอยู่กับคุณภาพของการรับฟัง ดังนั้นจึงต้องใช้เครื่องมือที่ดี ซึ่งมักมีราคาสูงและการดูแลรักษาที่ต้องดีด้วย
4. วิทยุพูดแล้วก็หายไปไม่มีหลักฐานคงอยู่ให้เห็นเหมือนกับสิ่งพิมพ์ ดังนั้นจึงไม่เหมาะที่จะให้ข้อมูลเท็จจริงต่างๆ เช่น ข้อมูลเป็นตัวเลข เป็นต้น

ณรงค์ สมพงษ์ (2535:229-230) กล่าวไว้ว่า วิทยุกระจายเสียงมีคุณลักษณะที่ดีดังนี้คือ

1. วิทยุกระจายเสียงสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้กว้างกว่าสื่อมวลชนประเภทอื่นๆ เนื่องจากการส่งคลื่นไปได้ไกลมากกว่าวิทยุโทรทัศน์
2. วิทยุกระจายเสียงมีความรวดเร็วในการเสนอข่าวสารทำให้คนฟังมีความเชื่อมั่นในข่าวสารจากวิทยุว่าเป็นข้อเท็จจริงเบื้องต้น ที่จะติดตามรายละเอียดจากสื่อมวลชนอื่นๆต่อไป
3. การรับฟังวิทยุไม่มีข้อจำกัดเรื่องเวลาและสถานที่ จะฟังเมื่อใดก็ได้ตามความต้องการของผู้ฟังและสามารถพกพาเครื่องรับวิทยุติดตัวไปไหนมาไหนได้โดยสะดวก
4. เครื่องรับวิทยุมีราคาถูก ประชาชนทั่วไปอยู่ในวิสัยที่จะซื้อหามาไว้ในครอบครองได้ ทำให้มีโอกาสที่จะเปิดรับสารมากกว่าสื่อมวลชนอื่นๆ
5. การรับฟังวิทยุไม่ต้องอาศัยทักษะในการอ่าน ดังนั้นผู้รับฟังทั่วไปสามารถจะเข้าใจได้ดี วิทยุกระจายเสียงจึงเข้าถึงผู้ฟังได้ทุกระดับ ทุกเพศ ทุกวัย ผู้อ่านหนังสือไม่ออกก็รับฟังได้
6. วิทยุกระจายเสียงอาศัยเทคนิคในการผลิตรายการน้อยกว่าวิทยุโทรทัศน์ เนื่องจากไม่ต้องใช้เทคนิคทางภาพ จึงสามารถผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงได้ง่ายกว่า และต้องการคนทำงานน้อยกว่า

รูปแบบรายการวิทยุกระจายเสียง

นภาพรณ อัจฉริยะกุล (2535:416) กล่าวว่า สำหรับรูปแบบรายการวิทยุกระจายเสียง ที่สามารถนำเสนอข่าวสารข้อมูลทางการเกษตรนั้นมีดังนี้คือ

1. รายการพูดคุยหรือสนทนากับผู้ฟัง
2. รายการสนทนา
3. รายการสัมภาษณ์
4. รายการอภิปราย
5. รายการสารคดี
6. รายการนิยายสารทางอากาศ
7. รายการข่าว
8. รายการถ่ายทอดเหตุการณ์จริง
9. รายการตอบปัญหา
10. รายการเพลง
11. รายการละครวิทยุ
12. รายการปกิณกะ
13. รายการสาระละคร

การวางแผนการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง

การวางแผนการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงมิได้มีหลักเกณฑ์ตายตัวแน่นอน มักจะขึ้นอยู่กับสภาพที่เหมาะสมของแต่ละสถานีที่จะจัดดำเนินการผลิตรายการให้ได้ผลดีที่สุด แต่ไม่ว่าจะวางแผนการผลิตวิธีใดก็ตาม ย่อมมีเกณฑ์หรือแนวทางในการวางแผนการผลิตโดยทั่วไปที่จะต้องคำนึงถึงดังต่อไปนี้ คือ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2534)

1. คำนึงถึงผู้ฟัง ก่อนอื่นเราต้องตั้งวัตถุประสงค์ในการผลิตรายการก่อนว่า เราจะผลิตรายการเพื่อใคร เพื่อคนทั่วไปฟังหรือเพื่อผู้ฟังเฉพาะกลุ่ม ถ้าตั้งวัตถุประสงค์ว่าจะผลิตรายการเพื่อคนทั่วไปฟัง เนื้อหาที่เสนอก็จะต้องให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ กล่าวคือ เป็นเนื้อหาที่มีได้มุ่งเฉพาะเรื่อง เพื่อกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ แต่ควรจะเป็นเนื้อหาที่คนทั่วไปสนใจ

มากกว่า ถ้าตั้งวัตถุประสงค์ว่าจะผลิตรายการเพื่อผู้ฟังเฉพาะกลุ่ม ก็ต้องพิจารณาต่อไปอีกว่าผู้ฟังเฉพาะกลุ่มนั้นคือใครบ้าง เด็ก ผู้ใหญ่ ชายหรือหญิงมีพื้นเพขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรม ความเชื่อถืออย่างเดียวกันหรือแตกต่างกัน ระดับการศึกษาส่วนใหญ่เป็นอย่างไร มีความสนใจอะไรในชีวิตประจำวัน หรือมีสภาพแวดล้อมเป็นอย่างไรบ้างนั่นหมายความว่าเราสามารถตั้งวัตถุประสงค์เพื่อผู้ฟังกลุ่มเป้าหมาย (Target Audience) เพื่อจะได้ผลิตรายการให้สอดคล้องกับความต้องการหรือตรงกับความสนใจของผู้ฟังส่วนใหญ่เหล่านั้นนั่นเอง

2. คำนึงถึงแนวทางในการผลิต รายการทุกรายการจะต้องเริ่มต้นด้วยการมีแนวความคิดเกิดขึ้นก่อน ถ้าจะผลิตรายการโดยยังไม่เกิดความคิดว่าจะผลิตรายการอย่างไรแล้ว จะหาทิศทางหรือแนวทางที่จะให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ไม่ได้ ดังนั้นความคิด (idea) ในการผลิตรายการจึงต้องมาก่อนที่จะวางแผนทำอย่างอื่นต่อไป ความคิดนี้จะเกิดขึ้นตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หมายความว่าเมื่อได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้แล้วว่าจะผลิตรายการเพื่อใครก็ต้องคิดหาหนทางว่าจะผลิตรายการอย่างไรเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้นๆ

3. คำนึงถึงคุณภาพของรายการ การผลิตรายการให้สมบูรณ์แบบทุกรายการนั้นเป็นสิ่งที่ทำได้ยากและต้องใช้เวลาในการผลิตมาก ความพิถีพิถันเพื่อให้รายการมีคุณภาพเป็นที่ประทับใจนั้นเป็นสิ่งที่ผู้ผลิตไม่ควรละเลย

4. คำนึงถึงระยะเวลาในการผลิต ในการผลิตรายการหนึ่งๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และได้คุณภาพที่ดีนั้นคงจะต้องใช้เวลาในการผลิตนานพอสมควร

5. คำนึงถึงค่าใช้จ่ายในการผลิต ความประหยัดเป็นสิ่งสำคัญในการวางแผนความประหยัดในที่นี้หมายถึงประหยัดทางการเงิน ประหยัดเวลา และประหยัดกำลังคนด้วย การผลิตรายการจำเป็นต้องมีค่าใช้จ่ายทั้งนั้น ถ้าจะให้รายการมีคุณภาพดี บางครั้งก็ต้องใช้เงินค่าใช้จ่ายในการผลิตเป็นจำนวนมาก แต่ถ้าหากมีการวางแผนการผลิตที่ดี ความสูญเปล่าเช่นนี้อาจไม่เกิดขึ้นหรือหากจะมีการสูญเสียเกิดขึ้นก็จะน้อยมาก ดังนั้นการวางแผนการผลิตจึงมีความสำคัญต่อการผลิตอย่างยิ่ง

6. คำนึงถึงความคล่องตัวในการผลิต การวางแผนการผลิตที่ดีนั้นจะต้องเป็นแผนที่สามารถปฏิบัติได้ และแผนนั้นต้องยืดหยุ่นได้ หากวางแผนไว้แล้วแต่มีข้อขัดข้อง ต้องสามารถแก้และปรับเปลี่ยนได้โดยไม่ให้เกิดการเสียหาย

อย่างไรก็ตามการวางแผนการผลิตนั้นย่อมไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัวว่าจะต้องวางแผนอย่างไร เพื่อผลิตรายการอย่างนั้น การวางแผนการผลิตรายการ จะได้ผลสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับสภาพที่เป็นอยู่อันเหมาะสมกับองค์ประกอบในการผลิตแต่ละสภาวะมากกว่า ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าการวางแผนการผลิตที่ดีจะต้องเป็นแผนที่สามารถปฏิบัติได้ และให้มีความยืดหยุ่นคล่องตัวที่จะปรับมาใช้ให้เหมาะสมกับสภาพได้นั่นเอง

ระบบการออกอากาศของวิทยุกระจายเสียง

ระบบการออกอากาศ AM (amplitude modulation) อรรถณพ เขียรถาวร (2540: 261-264) กล่าวไว้ว่า “AM” เป็นอักษรย่อคำว่า “amplitudemodulation” หมายถึง การแปรรูปหรือการผสมคลื่นทางความกว้างของรูปคลื่น หรือเรียกว่า “แอมพลิจูด” (amplitude) เป็นวิธีการส่งวิทยุกระจายเสียงระบบหนึ่งที่ใช้วิธีการผสมคลื่นทางความกว้าง โดยแปลงรูปคลื่นเสียงในอากาศให้เป็นคลื่นเสียงทางไฟฟ้าแล้วนำไปผสมกับคลื่นวิทยุหรือคลื่นพาห์ ทำให้ความกว้างของคลื่นสูง ๆ ต่ำ ๆ ตามลักษณะเสียงที่เข้าไปผสม การผสมคลื่นเสียงและคลื่นวิทยุของเครื่องส่งจะมีแถบคลื่นด้านข้าง (side band) และแถบคลื่นด้านข้างของสถานีวิทยุแต่ละสถานี ต้องเป็นไปตามมาตรฐานทางเทคนิคที่กำหนดไว้เป็นสากล การส่งวิทยุกระจายเสียงนั้นจะมีแถบคลื่นด้านข้างทั้ง 2 ด้านรวมกันเรียกว่า “ความกว้างของช่องสัญญาณ” หรือ “ความกว้างของแถบคลื่นของสถานีวิทยุที่ใช้ส่ง” เปรียบเทียบได้กับขนาดของท่อน้ำประปา มีทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ การส่งกระจายเสียงก็เช่นเดียวกันได้มีการกำหนดความกว้างช่องสัญญาณในการส่งไว้หลายขนาด หากกำหนดขนาด ช่องสัญญาณที่ใช้ส่งไว้แคบก็เพื่อประหยัดช่องสัญญาณให้ ใช้งานได้มากขึ้น หากใช้ช่องสัญญาณที่ กว้างก็เพื่อต้องการคุณภาพของเสียงให้ได้ผลดี ช่องสัญญาณหรือความกว้างของแถบคลื่นในการ ส่งกระจายเสียง เอ เอ็ม ทัวไปให้ใช้ขนาด 10 กิโลเฮิร์ตซ์ หรือน้อยกว่านี้ สถานีวิทยุกระจายเสียง เอ เอ็ม ใช้ช่องความกว้าง 10 กิโลเฮิร์ตซ์ หมายความว่า ต้องใช้ความกว้างของช่องสัญญาณสูงขึ้นไปจากจุดกึ่งกลางความถี่วิทยุที่ใช้เป็นคลื่นพาห์ 5 กิโลเฮิร์ตซ์ รวมเป็น 10 กิโลเฮิร์ตซ์ เช่น สถานีวิทยุกระจายเสียงสถานีหนึ่งส่ง ด้วยความถี่ 1000 กิโลเฮิร์ตซ์ความถี่วิทยุที่ใช้เป็นคลื่นพาห์ทางด้านสูงจะเป็น 1005 กิโลเฮิร์ตซ์ และด้านต่ำจะเป็น 995 กิโลเฮิร์ตซ์ ดังนั้นความกว้างของช่องสัญญาณที่สถานีวิทยุกระจายเสียงนี้ใช้ส่งจะมีความถี่อยู่ในระหว่าง 995 ถึง 1005 กิโลเฮิร์ตซ์

ระบบการออกอากาศ FM (frequency modulation) อร์ณพ เชียรถาวร (2540: 268) กล่าวไว้ว่า “FM” เป็นอักษรย่อของ “frequency modulation” หมายถึง การส่งกระจายเสียงโดยการผสมคลื่นทางความถี่ คือ เมื่อนำคลื่นเสียงผสมกับคลื่นวิทยุแล้วความถี่ของคลื่นวิทยุจะเปลี่ยนไป ถึบ้างห่างบ้างการกำเนิดของวิทยุ เอฟ เอ็ม ในระยะแรกๆมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้พูดติดต่อโดย พันตรี เอ็ดวิน อาร์มสตรอง (major edwin armstrong) เป็นผู้ค้นพบวิธีการผสมคลื่นทางความถี่ หรือ เอฟ เอ็ม ที่ใช้พูดติดต่อ มาบริการส่งเป็นวิทยุกระจายเสียงตราบเท่าทุกวันนี้ สหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (ITU) และคณะกรรมการว่าด้วยการสื่อสารของรัฐบาลกลางในสหรัฐอเมริกา (FCC) ได้กำหนดให้ทำการส่งวิทยุกระจายเสียงเอฟ เอ็ม ในแถบความถี่สูงมาก คือ 30 - 300 เมกะเฮิร์ตซ์และได้กำหนดให้ทำการส่งวิทยุกระจายเสียง เอฟ เอ็ม ในแต่ละภูมิภาคของโลกแตกต่างกันไป คือ ช่วงความถี่ 66 - 72 เมกะเฮิร์ตซ์สำหรับสหรัฐอเมริกา และประเทศไทยให้ส่งในช่วงความถี่ 88 - 10 เมกะเฮิร์ตซ์ ในสมัยแรกๆของการส่งกระจายเสียงวิทยุ เอฟ เอ็ม มักจะเสนอรายการออกอากาศควบคู่กับ เอ เอ็มปัจจุบันจะเสนอรายการทาง เอฟ เอ็ม แยกคนละส่วนกับการเสนอรายการทาง เอ เอ็มคุณภาพทางเสียงในการส่งวิทยุกระจายเสียง เอฟ เอ็ม ดีมาก แต่ส่งไปไม่ได้ไกลเหมือน เอ เอ็มจึงเหมาะสมกับการกระจายเสียงเฉพาะในเมืองใหญ่ๆ ที่ประชาชนอยู่กันอย่างหนาแน่น เป็นบริเวณไม่ไกลจากสถานีส่งมากนัก การเสนอรายการจะเป็นทั้งระบบการค้าและไม่เกี่ยวกับการค้าในขณะนี้ การส่งกระจายเสียง เอฟ เอ็ม ก็ได้พัฒนาจากวิทยุกระจายเสียง เอฟ เอ็ม ธรรมดาเป็นการส่งวิทยุกระจายเสียงระบบ เอฟ เอ็ม สเตริโอมีลติเพล็กซ์เกือบทั้งหมด และยิ่งไปกว่านั้นบางสถานียังส่งกระจายเสียง เอฟ เอ็ม ระบบควอดรอฟอนิก (quadraphonic system) หรือสเตริโอ 4 ทิศทางอีกด้วย

ระบบการออกอากาศผ่าน internet ของสถานีวิทยุมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กิตติ สัมศิริวงษ์ (2546: สัมภาษณ์) กล่าวไว้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับการออกอากาศด้วยคอมพิวเตอร์ของสถานีวิทยุม.ก. เกิดจาก ผศ.อนุพร สุวรรณวาทกสิกิจ หัวหน้าสถานีวิทยุม.ก.บางเขน ได้รับทราบว่ามีต่างประเทศมีการทดลองออกอากาศสดรายการวิทยุ ผ่านระบบเครือข่าย internet ประสบผลสำเร็จและประกอบกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีการพัฒนาระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ภายในมหาวิทยาลัยด้วย optic fiber โดย รศ.ยีน ภู่วรรณ ผู้อำนวยการสำนักบริการคอมพิวเตอร์ในขณะนั้น เป็นผู้วางระบบเครือข่าย และมี backbone เชื่อมต่อมายังสำนักส่งเสริมและฝึกอบรม ซึ่งเป็นสถานที่ตั้งของสถานีวิทยุม.ก. ในระบบดังกล่าวมีความพร้อมที่จะพัฒนาให้เกิดการออกอากาศสดของสถานีวิทยุม.ก. ได้ สถานีวิทยุม.ก. จึงได้ติดต่อไปยังสำนักบริการคอมพิวเตอร์ และได้รับการตอบรับด้วยดี ในการที่จะพัฒนาระบบการออกอากาศทางinternet ร่วมกัน

สถานีวิทยุ ม.ก. ได้ทดลองออกอากาศผ่านระบบ internet ตั้งแต่วันที่ 20 พฤศจิกายน 2540 ด้วยโปรแกรมออกอากาศของบริษัท real network ซึ่งประกอบด้วยโปรแกรมย่อยต่างๆ ดังนี้

1. real producer เป็นโปรแกรมที่ทำหน้าที่แปลงสัญญาณเสียง ให้อยู่ใน format
2. real server เป็นโปรแกรมที่ทำหน้าที่คอยจัดการจ่ายสัญญาณให้แก่คอมพิวเตอร์ที่ร้องขอ
3. real player เป็นโปรแกรมที่ใช้ในการรับฟังแฟ้มเสียงที่เป็น format rm real player ยังสามารถเปิด file เสียงได้จากการฝังตัวใน browser เช่น internet explorer ได้

คอมพิวเตอร์เก่า ซึ่งมีความเร็วของหน่วยประมวลผลกลาง 120 MHz. มีหน่วยความจำขนาด 32 MB. มี harddisk 80 MB. การ์ดเสียงขนาด 16 bit และระบบปฏิบัติการ windows 95ถูกนำมาทดลองใช้แปลงสัญญาณ ซึ่งนายถาวร ทองอรุณ นายช่างเทคนิค ได้ต่อสัญญาณออกอากาศมาเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์ ด้วยโปรแกรม real producer version 2.0

สัญญาณถูกส่งไปยังสำนักบริการคอมพิวเตอร์ ซึ่งอยู่ห่างจากสถานีวิทยุ ม.ก. ประมาณ 500 เมตร โดยสัญญาณจะผ่าน optic fiber ของเครือข่าย nontrinet ซึ่งมี นายพิชญ์ วิมุกตะลพ เป็นผู้ดูแล realserver!! และ เป็นผู้จัดทำ homepage สำหรับ ให้ผู้ฟัง connect เข้ามา ใน หน้าแรกของ <http://www.ku.ac.th> 17 พฤษภาคม 2545 สถานีวิทยุ ม.ก. ได้จัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ server ใหม่ จึงได้ดำเนินการออกอากาศเองด้วยโปรแกรม real producer version 4.0 และดำเนินการออกอากาศมาจนถึงปัจจุบัน

ระบบการออกอากาศ SW (short wave)หรือรณพ เรือรถวาร (2540: 265-292) บนหน้าปิดเครื่องรับถ้าเป็นเครื่องรับชนิดที่รับวิทยุกระจายเสียงคลื่นสั้นได้ จะเขียนคำว่า “SW” ไว้บนหน้าปิดเครื่องรับวิทยุ เครื่องรับคลื่นสั้นนี้อาจจะแบ่งการรับคลื่นสั้นทั้งหมด เป็น 1 แถบคลื่นหรือเรียกว่า “แบนด์” (band) หรือหลายแถบคลื่นก็ได้ เช่น ถ้าเป็นแบบ 3 แถบคลื่น ก็จะแบ่งซอยแถบความถี่ที่ใช้ส่งในแถบคลื่นสั้นทั้งหมดออกเป็น 3 แถบคลื่น คือ แถบคลื่นสั้นแถบที่ 1 หรือ SW1 รับคลื่นสถานีวิทยุที่ส่งความถี่ระหว่าง 2-5 เมกะเฮิร์ตซ์ SW2 คือ แถบคลื่นสั้นแถบที่ 2 รับคลื่นสถานีวิทยุที่ส่งความถี่ระหว่าง 5-14 เมกะเฮิร์ตซ์ และแถบคลื่นสั้นแถบที่ 3 หรือ SW3 รับสถานีที่ส่งความถี่

ระหว่าง 15-26 เมกะเฮิร์ตซ์ เป็นต้น บางกรณีผู้ผลิตเครื่องรับวิทยุคลื่นสั้น อาจแบ่งแถบคลื่นต่างไปจากนี้ก็ได้และถ้าเป็นเครื่องรับวิทยุกระจายเสียงที่ผลิตมาใช้สำหรับรับรายการจากต่างประเทศ โดยเฉพาะจะแบ่งแถบคลื่นละเอียดมากขึ้น อาจแบ่งเป็น 4-5 แถบคลื่นหรือมากกว่านี้และมีอุปกรณ์ปรับการรับคลื่นวิทยุให้มีความชัดเจนอีกด้วย

การส่งวิทยุกระจายเสียงคลื่นสั้น มีความมุ่งหมายเพื่อเป็นบริการแก่ผู้ฟังที่อยู่ห่างไกลจากสถานีส่งมาก ๆ อาจจะอยู่ห่างไกลคนละซีกโลกจึงนิยมใช้เพื่อส่งวิทยุกระจายเสียงระหว่างประเทศ ในการส่งข่าวสารรายการจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่ง u3650 โดยภาษาที่เข้าใจของประชาชนในกลุ่มนั้นๆ หรือภาษาอื่นที่เข้าใจกันทั่วไป ทั้งนี้เพื่อความรอบรู้และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ปัจจุบันหลายประเทศทำการส่งวิทยุกระจายเสียงคลื่นสั้นเพื่อเป็นบริการระหว่างประเทศมากกว่าสมัยก่อน จากการสำรวจของสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศในปี พ.ศ. 2524 ปรากฏว่ามีประเทศที่ทำการส่งวิทยุกระจายเสียงไม่น้อยกว่า 140 ประเทศ และปัจจุบันประเทศไทยได้ทำการส่งวิทยุกระจายเสียงคลื่นสั้น 5 ขนาดคลื่น คือ ขนาดคลื่น 60 เมตร ใช้ความถี่ในการส่ง 4830 กิโลเฮิร์ตซ์ กำลังออกอากาศ 10 กิโลวัตต์ ขนาดคลื่น 49 เมตร ใช้ความถี่ 6070 กิโลเฮิร์ตซ์ กำลังออกอากาศ 10 กิโลเฮิร์ตซ์ ขนาดคลื่น 44 เมตร ใช้ความถี่ 7115 กิโลเฮิร์ตซ์ กำลังออกอากาศ 10 กิโลเฮิร์ตซ์ และทำการส่งวิทยุกระจายเสียงคลื่นสั้นเพื่อเน้นกลุ่มผู้ฟังที่อยู่ในประเทศห่างไกล กับประเทศไทย 2 ขนาดคลื่น คือ ขนาดคลื่น 31 เมตร ใช้ความถี่ในการส่งกระจายเสียง 9665 กิโลเฮิร์ตซ์ กำลังออกอากาศ 100 กิโลวัตต์ และขนาดคลื่น 25 เมตร ใช้ความถี่ 11905 กิโลเฮิร์ตซ์ (11905 เมกะเฮิร์ตซ์) กำลังออกอากาศ 50 กิโลวัตต์ เพื่อเป็นบริการวิทยุกระจายเสียงระหว่างประเทศ ปัจจุบันการเสนอรายการเพื่อฟังในต่างประเทศ นอกจากจะออกอากาศในคลื่นสั้นขนาดคลื่นต่างๆดังกล่าวแล้วยังออกอากาศในระบบ เอ เอ็ม ขนาดคลื่นปานกลาง (คลื่นยาว) ความถี่ 927 กิโลเฮิร์ตซ์ เพื่อผู้ฟังต่างประเทศที่อยู่ในประเทศไทยและผู้สนใจได้ฟังการเสนอรายการกระจายเสียงต่างประเทศและยังสามารถรับทางระบบ เอฟ เอ็ม ได้อีกคือขนาดความถี่ 88.0 เมกะเฮิร์ตซ์

กล่าวโดยสรุปได้ว่า สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นสถานีวิทยุที่ต้องการนำเสนอสาระความรู้ในเรื่องต่างๆ เพื่อให้ประชาชนมีความรู้อย่างทั่วถึง จึงได้ทำการออกอากาศทางระบบการออกอากาศ AM เพราะระบบ AM จะมีการแพร่กระจายของคลื่นในแนวกว้างทำให้สามารถออกอากาศไปครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ของประเทศ ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศไทยสามารถรับฟังรายการจากสถานีวิทยุมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้อย่างทั่วถึงครอบคลุมเกือบทั้งพื้นที่ของประเทศไทย เนื่องจากในปัจจุบันนี้มีการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีมาก

ขึ้นสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จึงได้ทำการพัฒนาระบบการออกอากาศทางระบบinternet ควบคู่การออกอากาศในระบบ AM ไปด้วยกัน ทำให้สามารถรับฟังรายการจากสถานีวิทยุมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้ทั่วโลกจากระบบ internet

สถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อการเกษตร

ความเป็นมาของสถานี

ในปี 2503 พลเอกสุรจิต จารุเศรณี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สมัยนั้น ได้พิจารณาเห็นว่ามียุทธศาสตร์จำนวนมากในประเทศไทยจึงน่าจะมีสถานีวิทยุเพื่อเป็นสื่อในการถ่ายทอดความรู้ และวิชาการทางด้านการเกษตรให้เกษตรกรได้นำไปปรับปรุงการทำไร่-นา รวมทั้งเผยแพร่ข่าว โดยเฉพาะข่าวราคาสินค้าเกษตรกรรม ซึ่งมีความสำคัญต่อเกษตรกรอย่างยิ่ง ซึ่งเกษตรกรควรจะได้รับทราบความเคลื่อนไหวของผลผลิตการเกษตรทั้งภายในและต่างประเทศทุกระยะเพื่อจะได้วางแผนการผลิตได้ถูกต้องโดยได้รับผลกำไรสูงสุดและไม่ถูกเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง และข่าวดินฟ้าอากาศซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการเพาะปลูกและเพื่อเตรียมการในด้านการเกษตรและหลักเลี้ยงชีพธรรมชาติ ในขณะนั้นพลเอกสุรจิต จารุเศรณี ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ ได้จัดตั้งคณะกรรมการร่วมระหว่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กับกรมประชาสัมพันธ์ ดำเนินการกระจายเสียงวิทยุการเกษตรขึ้นโดยใช้ห้องส่งกระจายเสียงของสถานีวิทยุ ปชส. 8 ที่ซอยอารีย์ ถนนพหลโยธิน ซึ่งเดิมเป็นห้องส่งกระจายเสียงภาคภาษาจีน

สถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อการเกษตร เริ่มดำเนินการกระจายเสียงครั้งแรกเมื่อ วันที่ 22 มกราคม 2503 โดยมีพลเอกสุรจิต จารุเศรณี เป็นประธานกรรมการให้กรมประชาสัมพันธ์รับผิดชอบในด้านห้องส่งกระจายเสียง เครื่องส่งกระจายเสียง และเทคนิคการกระจายเสียง ส่วนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รับผิดชอบเกี่ยวกับการผลิตรายการกระจายเสียงทั้งหมด โดยใช้ชื่อว่า สถานีวิทยุ ปชส 8 วิทยุการเกษตร ส่งกระจายเสียงในระบบ เอ เอ็ม ความถี่ 1386 กิโลเฮิรตซ์ ด้วยกำลังส่ง 10 กิโลวัตต์ เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2509 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้โอนงานสถานีวิทยุ ปชส 8 วิทยุการเกษตรไปขึ้นกับกรมกสิกรรม ม.จ.จักรพันธ์เพ็ญศิริ จักรพันธ์ อธิบดีกรมกสิกรรม สมัยนั้น ทรงเป็นประธานกรรมการสถานีวิทยุ ปชส 8 วิทยุการเกษตร ต่อมาในปี 2511 มีการสถาปนากรมส่งเสริมการเกษตรขึ้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้โอนงาน สถานีวิทยุ ปชส 8 วิทยุการเกษตรไปอยู่ในความควบคุมดูแลของ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ กองเกษตรสัมพันธ์ กรมส่งเสริม

การเกษตร และในปี 2524 กรมส่งเสริมการเกษตร ขออนุมัติสำนักงาน กพ. แยกงานสถานีวิทยุ ปชส 8 วิทยุการเกษตร มาจัดตั้งเป็น ฝ่ายวิทยุการเกษตร สังกัดกองเกษตรสัมพันธ์เช่นเดิม (ปัจจุบัน ฝ่ายวิทยุการเกษตร สังกัดสำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี กรมส่งเสริมการเกษตร) และในปี 2528 ได้เปลี่ยนชื่อใหม่จากสถานีวิทยุ ปชส 8 วิทยุการเกษตร เป็นสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อการเกษตรปัจจุบันกรมส่งเสริมการเกษตรได้มีคำสั่งที่ 957/2549 ลงวันที่ 15 สิงหาคม 2549 จัดตั้ง สถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อการเกษตร เป็นหน่วยงานภายในมีฐานะเทียบเท่ากอง ทั้งนี้เพื่อให้การบริหาร และการจัดการของสถานีฯ ได้มีความคล่องตัวในเชิงบริหารงานด้านธุรกิจในอนาคต(สถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อการเกษตร, 2549)

สถานที่ตั้งของสถานี

อาคารสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อการเกษตรตั้งอยู่ที่ กรมส่งเสริมการเกษตร 2143/1 ถนน พหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

อาคารเครื่องส่งกระจายเสียงสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อการเกษตรตั้งอยู่ที่ศูนย์วิจัยข้าว อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี

วัตถุประสงค์ของสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อการเกษตร

1. เพื่อเป็นสื่อในการเผยแพร่งานส่งเสริมการเกษตรไปสู่เกษตรกรโดยตรง
2. เพื่อบริการข้อมูลข่าวสาร ความรู้ทางการเกษตรของหน่วยงานต่างๆ ในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ไปสู่เกษตรกรและประชาชนทั่วไป
3. เพื่อเป็นสถานที่ฝึกอบรมแก่บุคลากรในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตลอดจนนิสิตนักศึกษา และผู้สนใจในด้านการใช้สื่อกระจายเสียง

ประวัติผู้ดำเนินรายการและรายการวิทยุ วิธีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมชื่อ	นายชาตรี สิริพันธ์
ปัจจุบัน	สมณะเสียงศีล ชาตวโร (บวชเมื่อ 28 กพ.2519) อยู่ที่พุทธสถานปฐมอโศก จ.นครปฐม
เกิด	วันอังคารที่ 11 ตุลาคม 2492 ที่อำเภอ อินทร์บุรี จ.สิงห์บุรี
การศึกษา	โรงเรียนประจำจังหวัดสิงห์บุรี (มัธยมศึกษาตอนปลาย ม.ศ. 4-5) โรงเรียน กรมไปรษณีย์โทรเลข จบอนุปริญญาทางการศึกษา (อกศ. จาก มศว. ปทุมวัน)
งานก่อนบวช	เป็นครูสอนโรงเรียนกรมไปรษณีย์โทรเลข รับราชการอยู่ 6 ปี
งานในเพศบรรพชิต หรือนักบวช	ผลิตสื่อธรรมะในรูปแบบของธรรมคิตะ (ธรรมะประกอบดนตรี) โดยได้รวบรวมเอาพุทธพจน์ พุทธภาษิต คติธรรมคำคมของนักปราชญ์ท่านผู้รู้มาอ่านบันทึกเสียง ใส่เสียงดนตรีประกอบให้น่าฟังยิ่งขึ้น มีผลงานนับร้อยชุด ที่นิยมกันมากก็คือ ชุดเสียงปลุก เสียง ปลง เสียงธรรม คุณค่าแห่งชีวิต ผูกมิตรพิชิตใจ เพียงเพื่อกำลังใจ กฎแห่งกรรม นวนิยายอิงธรรมะ เรื่องลิลาวดี ฯลฯ จัดรายการวิทยุชื่อ “รายการเพื่อนช่วยเพื่อน” มานานเกือบ 10 ปี สถานีวิทยุที่ ออกอากาศกว่า 20 สถานี ปัจจุบันเหลือ 10 กว่าสถานี เปลี่ยนแปลงขึ้นลงตามเหตุปัจจัย รูปแบบของ รายการนอกจากจะมีธรรมะเพื่อพัฒนาจิตวิญญาณแล้ว ก็ยังมีเนื้อหาที่ปลูกจิตสำนึก ให้คนรู้จักการ จัดการกับทรัพยากรธรรมชาติอย่างเหมาะสม และรู้จักช่วยกันรักษาสังแวดล้อม ชื่อ “รายการเพื่อน ช่วยเพื่อน” เคยเขียนบทความลงในวารสารดอกหญ้าเป็นประจำหลายปี และได้รวบรวมบทความที่ เขียนเป็นเล่ม คือ หนังสือเรื่อง “พุทธทำนาย” “คำนิยามที่ผิดพลาดของครูและชาวนา”

การเรียนรู้

1. ส่วนใหญ่ก็ได้จากหนังสือตำรับต่างๆและเอกสารที่มีผู้ส่งไปให้เป็นประจำ
2. ดูจากสื่อ เช่น ทีวี วิดีโอ ฟังจากวิทยุ ฯลฯ
3. สนทนาแลกเปลี่ยนความรู้กับนักปราชญ์ ท่านผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญ เวลามีการจัดงานสัมมนา
ประชุมอบรม ตามที่ต่างๆ หรือเชิญมาร่วมรายการวิทยุ ฯลฯ

4. จากผลการทดลอง เช่น การทำน้ำสกัดชีวภาพสูตรต่างๆ ทดลองทำ ทดลองใช้ ได้ความรู้เพิ่มเติมขึ้นเรื่อยๆ และพัฒนาจนถึงขั้นดื่มเพื่อสุขภาพได้

การถ่ายทอดความรู้

1. ให้การอบรมสั่งสอนแนะนำความรู้ต่างๆ ให้กับผู้สนใจ และสร้างทายาทรุ่นใหม่ๆ ให้มากขึ้น จะได้ช่วยแบ่งเบาในด้านการอบรมต่อไป

2. ถ่ายทำวิดีโอและซีดีขั้นตอนของวิธีทำน้ำสกัดชีวภาพแต่ละสูตรไว้เผยแพร่

3. จัดทำนิทรรศการ มีภาพประกอบคำบรรยายให้เห็นถึงวิธีการทำและผลของการใช้อย่างชัดเจน

4. สาธิตการทำให้ชม เมื่อมีผู้สนใจไปดูงานที่ชมรมเพื่อนช่วยเพื่อน อ.อินทร์บุรี จ.สิงห์บุรี

5. ถ่ายทอดความรู้ทางสถานีวิทยุต่างๆ ที่จัดทำอยู่

ปัจจุบันท่านสมณะเสียงศีล ชาตวโร จัดรายการอยู่ที่สถานีวิทยุเพื่อการเกษตร AM1386 และได้มีการเปลี่ยนชื่อรายการมาเป็น “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” เนื้อหาของรายการเน้นการสอนธรรมะเพื่อการพัฒนาจิตวิญญาณ ปลุกจิตสำนึกให้คนรู้จักการจัดการกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม และช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีสาระที่สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน ส่วนใหญ่เน้นคุณธรรมนำความรู้ ให้รู้จักอุดหนุนของชีวิต ลดละอบายมุขได้ เพราะอบายมุขคือตัวทำลาย ทำลายทั้งร่างกายและจิตใจ เมื่อใช้ธรรมะกล่อมเกล่าจิตใจ มีการแทรกเนื้อหาความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาไทย หาวีธีจะทำให้เกษตรกรที่เป็นคนส่วนใหญ่ของแผ่นดิน สามารถพึ่งตนเองได้ เช่น ทำปุ๋ยหมักใช้เอง ทำน้ำสกัดชีวภาพใช้ในครอบครัว ช่วยให้ประหยัดรายจ่าย เพราะการประหยัดรายจ่าย ก็คือการเพิ่มรายได้ ซึ่งในแต่ละอาทิตย์ก็จะมีเนื้อหาในการนำเสนอแตกต่างกันไปโดยเฉพาะการนำเสนอบ้างก็นำเสนอในรูปแบบของการเชิญเกษตรกรที่มีการใช้ชีวิตอย่างพอเพียงมาพูดในรายการ หรือจะเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการเกษตรมาตอบคำถามและมีการตอบคำถามทางจดหมายของผู้ฟัง

การออกอากาศ

รายการวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงออกอากาศไปยังสถานีวิทยุกระจายเพื่อการเกษตร AM 1386 และสามารถรับฟังได้ทาง Internet ที่ <http://am1386.doae.go.th> หรือสามารถรับฟังได้ใน 24 จังหวัด ดังนี้

1. กรุงเทพมหานคร
2. นนทบุรี
3. ปทุมธานี
4. สมุทรปราการ
5. พระนครศรีอยุธยา
6. สิงห์บุรี
7. อ่างทอง
8. ชลบุรี
9. ลพบุรี
10. ปราจีนบุรี
11. ฉะเชิงเทรา
12. ประจวบคีรีขันธ์
13. เพชรบุรี
14. กาญจนบุรี
15. สุพรรณบุรี
16. สมุทรสาคร
17. ชัยนาท
18. นครนายก
19. สระบุรี
20. นครปฐม
21. ราชบุรี
22. สระแก้ว
23. อุทัยธานี
24. สมุทรสงคราม

ซึ่งมีเวลาออกอากาศทุกวัน เวลา 16.00 น.- 18.00 น.

วัตถุประสงค์รายการ

1. เพื่อพัฒนาความรู้ในเรื่องการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง
2. รู้จักการใช้ชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
3. เพื่อพัฒนาจิตใจ ปลุกจิตสำนึกให้รู้จักดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4. รู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

เนื้อหาของรายการ

เนื้อหาของรายการแบ่งออกเป็น 3 ช่วง ดังนี้

1. นำเสนอข่าวราคาสินค้าการเกษตรของตลาดไทยเพื่อให้ผู้รับฟังประเมินราคาสินค้าด้วยตนเอง
2. นำเสนอความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงทั้งในรูปแบบของตัวอย่างผู้ประสบความสำเร็จในการใช้ชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง และการรับฟังการจัดเวทีชุมชนตัวอย่างของชุมชนที่ใช้ชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
3. การเปิดรับฟังความคิดเห็นของผู้ฟังทางโทรศัพท์เพื่อพูดคุยซักถามแลกเปลี่ยนประสบการณ์รวมทั้งตอบข้อซักถามในรายการ

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากรายงานการประเมินผลรายการวิทยุ “เกษตรสัมพันธ์” “หมอเกษตร” ของสำนักงานเกษตรจังหวัดนครราชสีมา และโครงการส่งเสริมการเกษตรไทยเยอรมัน(2525:2-3) พบว่าเกษตรกรให้ความสนใจรับฟังรายการเกษตรร้อยละ 55.5 โดยแยกเป็นสนใจรับฟังรายการอื่นๆอีก 1 รายการ เกษตรกร ร้อยละ 93.4 จบการศึกษาไม่เกินประถมศึกษา ในเรื่องความเหมาะสมของช่วงเวลาและความถี่ของรายการพบว่าเกษตรกรผู้รับฟังรายการเกษตรสัมพันธ์ ร้อยละ 96.7 และรับฟังรายการ

หมอเกศตร้อยละ 96.8 ให้ความเห็นว่าช่วงเวลาระหว่าง 18.00-20.00 น.เป็นช่วงที่เหมาะสม ส่วนความถี่ของรายการนั้นเกศตรกรส่วนใหญ่เห็นว่าควรจัดทุกๆวันๆละ 30 นาที และสาเหตุของการไม่รับฟังรายการวิทยุการเกษตร เกศตรกรตอบว่าไม่มีเวลา และ/หรือไม่สนใจฟัง

กรมส่งเสริมการเกษตร (2531:13) ได้เสนอผลการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการถ่ายทอดความรู้ และรูปแบบการนำเสนอรายการที่เกศตรกรนิยมรับฟังทางเสียงตามสายพบว่าคะแนนความรู้เฉลี่ยของผู้ฟังรายการให้ความรู้การเกษตรผ่านเสียงตามสายก่อนและหลังการรับฟังมีความแตกต่างกันทางสถิติ คือ ทำให้ผู้ฟังได้รับความรู้เฉลี่ยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 27

อนุพร สุวรรณวาทกิจ (2531:41-63) ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของรายการความรู้ทางการเกษตร สถานีวิทยุ มก. บางเขน พบว่าผู้ฟังชอบเสียงของผู้จัดทำรายการที่เป็นเพศชายมากที่สุด (ร้อยละ 51.40) เพศหญิง(ร้อยละ 48.60) และลักษณะเสียงที่ทางสถานีวิทยุใช้ในการกระจายเสียงนั้น ผู้ฟังชอบเสียงที่ไม่ทุ้มหรือแหลมจนเกินไปคือในระดับปานกลางมากที่สุด (ร้อยละ 69.42) ชอบเสียงที่มีลักษณะทุ้มรองลงมา (ร้อยละ 20.87) และชอบเสียงแหลมน้อยที่สุด (ร้อยละ 9.71) สำหรับรูปแบบรายการที่มีผู้จัดทำดำเนินการจัดทำในลักษณะการพูดถาม และตอบระหว่างผู้จัดกับนักวิชาการในสาขาต่างๆเป็นรูปแบบที่ผู้ฟังชอบมากที่สุดและความยาวของรายการตามความคิดเห็นของผู้ฟังรายการจะชอบรายการที่มีความยาว 30 นาทีมากที่สุด

จิรพรรณ โสมอินทร์ (2536:90) ได้ทำการศึกษาการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากหอกระจายข่าว ของเกศตรกรในท้องที่จังหวัดนครนายก เกี่ยวกับความพอใจในช่วงเวลาทำการเปิดหอกระจายข่าว พบว่า เกศตรกรส่วนใหญ่พอใจรับฟังข่าวสารจากหอกระจายข่าวในช่วงเวลา 06.00-08.00 น. ส่วนความพอใจในลักษณะของการนำเสนอ พบว่าเกศตรกรส่วนใหญ่มีความพอใจในลักษณะการจัดรายการหอกระจายข่าวในปัจจุบันคือ เปิดเทปข่าวสารการเกษตรและถ่ายทอดข่าวจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย สลับกับการประกาศข่าวเร่งด่วนภายในหมู่บ้านหรือตำบล ส่วนความพอใจเสียงผู้ประกาศข่าว ส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นเสียงหญิงหรือชายก็ได้ และภาษาที่ใช้ในการประกาศข่าวส่วนใหญ่พอใจภาษากลาง ความดังของเสียงในการกระจายข่าว ส่วนใหญ่มีความพอใจเสียงที่เปิดอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งความดังอยู่ในเกณฑ์พอดีสำหรับข่าวสารการเกษตร ที่รับฟังจากหอกระจายข่าว พบว่า เกศตรกรส่วนใหญ่มีความพอใจข่าวสารด้านพืชสวน รองลงมาคือข่าวสารด้านการทำนา

ปิยรัตน์ ทัดตานนท์ (2534:36-66) ศึกษาถึงการประเมินผลการรับฟังจากนักเรียนของรายการโรงเรียนเกษตรทางอากาศ ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อการเกษตร (ปชส.8) พบว่าผู้ฟังได้รับความรู้ทางการเกษตรจากวิทยุกระจายเสียงมากที่สุดและเกือบครึ่งเคยสมัครเป็นนักเรียนรายการโรงเรียนเกษตรทางอากาศมาก่อน โดยวัตถุประสงค์ในการรับฟังเป็นไปเพื่อศึกษาหาความรู้จากการศึกษาความคิดเห็นพบว่า ในด้านความน่าสนใจ ประโยชน์ที่ได้รับ และความเหมาะสมด้านเนื้อหาของรายการมีมาก แต่ผู้ฟังมีความเข้าใจในเนื้อหาในระดับปานกลาง ส่วนเรื่องที่สนใจมีความสนใจในเรื่องปฏิกิริยา อุดมคติวิทยา และสิ่งแวดล้อมมาก แต่เรื่องที่นำไปใช้ประโยชน์ได้มากคือ เรื่องปฏิกิริยาและอุดมคติวิทยา

ธัญลักษณ์ มุกดาวิจิตร (2534:49) ศึกษาการรับฟังวิทยุกระจายเสียงของประชาชนในจังหวัดกาญจนบุรี แสดงผลถึงการวิเคราะห์ความต้องการด้านเนื้อหาของรายการวิทยุจะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างต้องการเนื้อหาด้านการเกษตรมากที่สุด รองลงมาเป็นเรื่องสาธารณสุขและคุณภาพชีวิต ซึ่งทั้งสองเรื่องนี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตประจำวันอย่างยิ่ง

อุษา จันทร์ประกาศ (2535) ได้ศึกษาถึงการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของผู้ฟังรายการวิทยุกระจายเสียงชุมชน ของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดจันทบุรีพบว่าเพศชายและเพศหญิง และผู้ฟังที่มีอาชีพต่างกัน มีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจในเรื่องช่วยให้มีข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานอาชีพ และการดำเนินชีวิตประจำวันไม่แตกต่างกันสำหรับช่วงอายุต่างกันและระดับการศึกษาต่างกัน มีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจในเรื่องการช่วยให้มีข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานอาชีพ และการดำเนินชีวิตประจำวัน แตกต่างกันโดยผู้ที่มีอายุ 31 –40 ปี และผู้ที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญา ปวส. มีแนวโน้มการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจในเรื่องช่วยให้มีข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานอาชีพและการดำเนินชีวิตประจำวัน สูงกว่าช่วงอายุและระดับการศึกษาอื่น ๆ

ธิดาวรรณ บุญญวรรณ (2538) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์เนื้อหาของรายการความรู้การเกษตร และลักษณะการรับสารทางวิทยุกระจายเสียง ของเกษตรกรบ้านหัวป่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ เปิดรับสื่อโทรทัศน์และสื่อวิทยุตามลำดับ โดยเกษตรกรที่ฟังวิทยุ ร้อยละ 80.4 ฟังระบบ AM และฟังติดต่อกันมาเป็นประจำส่วนใหญ่ฟังวิทยุที่บ้านโดยช่วงเวลา ฟังวิทยุในวันธรรมดา คือ ช่วง 06.01-12.00 น. 13.01-18.00 น. และ 20.01-22.00 น. ตามลำดับ

สำหรับในวันหยุด มีเพียงช่วงเวลา 06.01 -8.00 น. โดยรายการที่ฟังเป็นรายการข่าวมากที่สุด รองลงมาเป็นรายการความรู้ และรายการบันเทิง

ทัศนีย์ ทองสกุล (2540) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มผู้ฟังที่มีต่อรายการของ สถานีวิทยุออสเตอร์เลีย : ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ฟังที่เขียนจดหมายถึงผู้จัดรายการผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้ฟังส่วนใหญ่รับฟังรายการของสถานีวิทยุออสเตอร์เลียมานานกว่า 1 ปี โดยรับฟังทุกวันจนจบรายการ สาเหตุการติดตามรับฟังเพราะสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการตัดสินใจในชีวิตประจำวัน ในภาพรวมกลุ่มผู้ฟังส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีหรือโน้มเอียงทางบวก ทั้งรายการข่าว และรายการสารคดีถึงร้อยละ 85.9 และ 95.5 ตามลำดับ ส่วนการทดสอบสมมติฐาน ปรากฏว่า กลุ่มผู้ฟังที่มีพฤติกรรมการรับฟังแตกต่างกันมีทัศนคติต่อรายการของสถานีวิทยุออสเตอร์เลียแตกต่างกัน ส่วนอายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อรายการของสถานีวิทยุออสเตอร์เลียไม่แตกต่างกัน

วัชรวิรรณ ทรัพย์รุ่งเรือง (2543) ได้ศึกษาความต้องการรูปแบบรายการวิทยุทางการเกษตร ของสถานีวิทยุ ม.ก. บางเขน: ศึกษากรณีเฉพาะผู้ที่มีจดหมายติดต่อเข้ามาในรายการช่วยคิดช่วยทำ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ฟังรายการส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ระดับการศึกษาสูงสุดชั้นประถมศึกษา สมรสแล้วเป็นส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกรมากที่สุด ผู้ฟังรายการยังคงรับฟังรายการช่วยคิด ช่วยทำ โดยรับฟังในวันจันทร์มากที่สุดและต้องการให้รายการนำเสนอเนื้อหาทางด้านสมุนไพร มากที่สุด รองลงมาคือพืช และสัตว์ตามลำดับทางด้านรูปแบบของรายการที่ผู้ฟังต้องการเป็นอันดับที่ 1 คือรูปแบบสนทนาทางด้านผู้ดำเนินรายการ ผู้ฟังส่วนใหญ่ชอบฟังเสียงของผู้ดำเนินรายการผู้ชายและผู้หญิงเท่ากัน และเห็นว่าจำนวนของผู้จัดรายการในปัจจุบันเหมาะสมแล้ว การใช้ภาษาวิชาการ ความชัดเจนและจังหวะในการพูดของผู้ดำเนินรายการทั้งชายและหญิงผู้ฟังส่วนใหญ่เห็นว่ามีเหมาะสม ทางด้านช่วงเวลา และระยะเวลาในการจัดรายการในปัจจุบันก็เหมาะสมแล้ว การทดสอบสมมติฐานปรากฏว่า ผู้ฟังรายการช่วยคิด ช่วยทำ มีความต้องการรูปแบบพูดคุยกับผู้ฟัง รูปแบบสนทนา รูปแบบสัมภาษณ์ รูปแบบอภิปราย รูปแบบข่าว รูปแบบบรรยายเหตุการณ์ และรูปแบบบทความวิทยุ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.05 ส่วนรูปแบบตอบปัญหานั้น ปรากฏว่าไม่พบความแตกต่างกัน

ระดมศักดิ์ อุทัยจิต (2543) ทำการศึกษาเรื่องบทบาทนักจัดรายการวิทยุกระจายเสียงกับการให้การศึกษาเอกลักษณ์ไทย: กรณีศึกษานักจัดรายการวิทยุกระจายเสียงในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นักจัดรายการวิทยุกระจายเสียงได้แสดงบทบาทในการให้การศึกษาเอกลักษณ์ไทยดังต่อไปนี้ ด้านการส่งเสริมการดำรงอยู่ของชาติ นักจัดรายการวิทยุกระจายเสียงได้นำวันสำคัญของชาติมาประกาศทางรายการ เช่น วันรัฐธรรมนูญ และได้เชิญชวนให้นิยมใช้สินค้าไทย ด้านศาสนานักจัดรายการวิทยุกระจายเสียงได้ให้ความรู้เกี่ยวกับวันเข้าพรรษา วันวิสาขบูชา และวันอาสาฬหบูชา ตามลำดับ ด้านสถาบันพระมหากษัตริย์ นักจัดรายการวิทยุกระจายเสียงนำเกร็ดความรู้วันเฉลิมพระชนมพรรษา วันปิยะมหาราช และพระราชกรณียกิจต่างๆ มาประกาศทางรายการด้านแบบอย่างวัฒนธรรม นักจัดรายการวิทยุกระจายเสียงใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง นอกจากนี้ยังได้นำความรู้เกี่ยวกับประเพณีสงกรานต์ ลอยกระทง แห่เทียนพรรษา ประกาศทางรายการวิทยุอีกด้วย เกี่ยวกับลักษณะนิสัยประจำชาติ นักจัดรายการวิทยุกระจายเสียง เริ่มรายการโดยการทักทายกับผู้ฟังแบบไทยๆ และนำเรื่องการเคารพผู้อาวุโสประกาศผ่านทางรายการด้วย

ณัฐนันท์ ศรีชูชาติ (2547) ได้ทำการศึกษาความพึงพอใจของกลุ่มผู้ฟังที่มีต่อรายการวิทยุ “เปิดโลกสื่อสาร”: ศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่มผู้ฟังที่รับฟังทางสถานีวิทยุ ม.ก. พบว่ากลุ่มผู้ฟังส่วนใหญ่เป็นเพศชาย การศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษา / ไม่ได้เข้ารับการศึกษาระดับอาชีวศึกษา มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท รับฟังรายการจากที่บ้าน โดยฟัง 16-20 ครั้งต่อเดือน มีความเข้าใจเนื้อหาที่ฟังจากรายการในระดับปานกลาง มีความพึงพอใจเกี่ยวกับความน่าสนใจในเนื้อหา ข้อมูลที่นำเสนอเป็นที่ต้องการ ความหลากหลายของเนื้อหา ความมีประโยชน์ของเนื้อหา ความละเอียดของเนื้อหา การใช้ภาษาไทยของผู้ดำเนินรายการ น้ำเสียงของผู้ดำเนินรายการ จังหวะรายการ ภาพรวมของรายการ ในระดับมาก และเกี่ยวกับการโฆษณาสินค้าในรายการ ช่วงเวลาที่ออกอากาศในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่ได้รับประโยชน์จากการฟังรายการในด้านการนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ มีความคิดเห็นว่ารายการมีความเหมาะสมของเนื้อหาสาระมาก ได้รับความรู้ความเข้าใจเนื้อหาของรายการอยู่ในระดับปานกลาง และได้รับประโยชน์ในเรื่องต่างๆ ที่กลุ่มผู้ฟังโทรศัพท์ถามเข้ามาในรายการ เคยนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ อายุ การศึกษา อาชีพ ระดับความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง และ พฤติกรรมในการรับฟังรายการวิทยุของผู้รับฟัง

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของผู้รับฟังที่มีต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

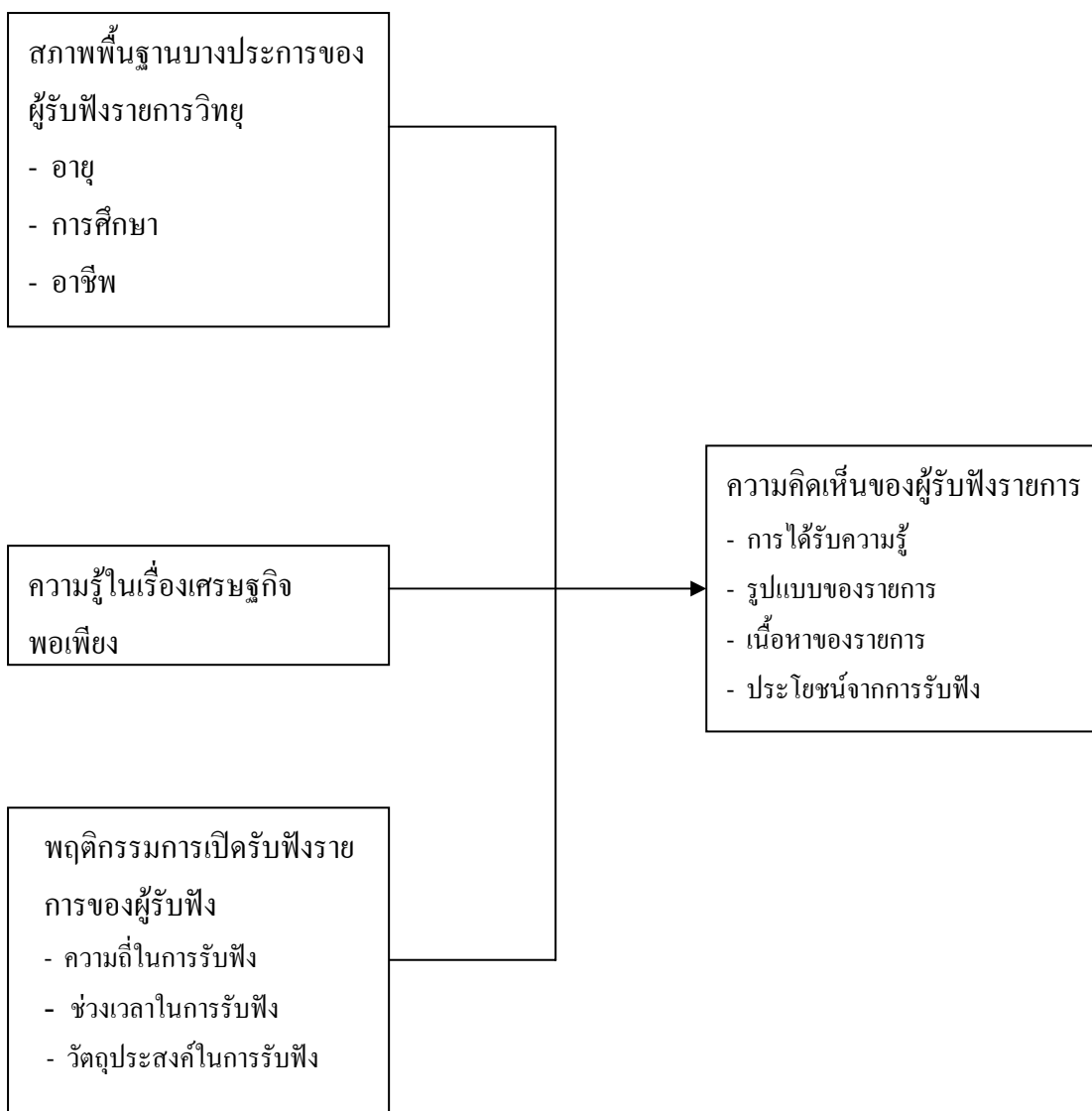
สมมติฐานในการวิจัย

1. อายุของผู้รับฟังมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”
2. การศึกษาของผู้รับฟังมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”
3. อาชีพของผู้รับฟังมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”
4. ระดับความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงของผู้รับฟังมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”
5. พฤติกรรมในการเปิดรับฟังรายการของผู้รับฟัง มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือผู้รับฟังที่เป็นสมาชิกของรายการ“วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งสมาชิกของรายการมีการติดตามรับฟังกับทางรายการเป็นประจำตั้งแต่เดือน มกราคม-มิถุนายน 2550 ผู้วิจัยได้ขอรายชื่อและที่อยู่ของสมาชิกมาจากรายการซึ่งรายชื่อเหล่านี้เป็นรายชื่อของผู้รับฟังที่อยู่ในเขตพื้นที่การรับฟัง 24 จังหวัด(ตามข้อมูลของสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อการเกษตร AM1386กิโละเฮิร์ตซ์ กรมส่งเสริมการเกษตร)จำนวน372 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลได้ทั้งสิ้น 193 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ การกรอกแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ซึ่งประกอบด้วยคำถามแบบปลายปิด (closed questions) โดยแบ่งคำถามออกเป็น 5 ตอน

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานบางประการของผู้รับฟังรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

ตอนที่ 2 ความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงของผู้รับฟังรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการเปิดรับฟังรายการของผู้รับฟังรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นของผู้รับฟังที่มีต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

ตอนที่ 5 ปัญหาของผู้รับฟังในการจัดทำรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

การวัดตัวแปร

ผู้วิจัยดำเนินการวัดตัวแปรที่สำคัญในการวิจัย ดังนี้

1. อายุ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ ต่ำกว่า 50 ปี และ 50 ปีขึ้นไป
2. การศึกษา แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ ต่ำกว่ามัธยมศึกษา,มัธยมศึกษาและสูงกว่ามัธยมศึกษา
3. อาชีพ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ ไม่ได้ประกอบอาชีพ,ในภาคเกษตรกรรม และนอกภาคเกษตรกรรม
4. ความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยได้รวบรวมองค์ความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง จากแหล่งวิชาการต่างๆ แล้วนำมาสร้างเป็นแบบทดสอบความรู้ในประเด็นต่างๆ จำนวน 15 ข้อ และกำหนดค่าคะแนน คือ

ตอบถูก มีค่าคะแนน	1	คะแนน
ตอบผิด มีค่าคะแนน	0	คะแนน

แล้วมีการจัดระดับความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงของผู้รับฟังรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” เป็น 3 ระดับ ดังนี้

ความรู้ระดับมาก	หมายถึง	คะแนนที่อยู่ในช่วงระหว่าง	12 - 15	คะแนน
ความรู้ระดับปานกลาง	หมายถึง	คะแนนที่อยู่ในช่วงระหว่าง	6 - 11	คะแนน
ความรู้ระดับน้อย	หมายถึง	คะแนนที่อยู่ในช่วงระหว่าง	0 - 5	คะแนน

ใช้สูตรของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน 20 (Kuder-Richardson 20: KR-20) คำนวณจากสัดส่วนของการตอบถูกหรือผิด จึงใช้ได้เฉพาะข้อสอบที่มีคะแนนเป็น 1, 0 เท่านั้น

$$KR-20 = \left(\frac{k}{k-1} \right) \left(1 - \frac{\sum_{i=1}^k p_i q_i}{S_p^2} \right)$$

k = จำนวนข้อของแบบวัด

p_i, q_i = สัดส่วนของการตอบถูกและผิดของข้อ i ตามลำดับ

S_p^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวม หรือ ความแปรปรวนระหว่างผู้ตอบ

5. พฤติกรรมการเปิดรับฟังรายการของผู้รับฟัง ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการแยกพฤติกรรมออกเป็น 3 พฤติกรรมการรับฟัง คือ ความถี่ในการรับฟัง ช่วงเวลาในการรับฟัง และวัตถุประสงค์ในการรับฟังและทำการแบ่งกลุ่มดังนี้

ความถี่ในการรับฟัง แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ฟังน้อยและฟังมาก

ฟังน้อยคือ ฟังสัปดาห์ละ 1-2 วัน ฟังเดือนละ 1-2 วัน

ฟังมากคือฟังทุกวัน ฟังสัปดาห์ละ 3-4 วัน ฟังสัปดาห์ละ 5-6 วัน

ช่วงเวลาในการรับฟัง แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ฟังน้อยและฟังมาก

ฟังน้อยคือ ดัชนีรายการ กลางรายการ ท้ายรายการ

ฟังมากคือ ตั้งแต่ต้นจบจบรายการ

วัตถุประสงค์ในการรับฟัง ซึ่งในส่วนของวัตถุประสงค์นี้มีทั้งหมด 6 ข้อ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ เลือกและไม่เลือก

6. ความคิดเห็นของผู้รับฟังรายการวิธีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 4 ด้านคือ การได้รับความรู้ รูปแบบของรายการ เนื้อหาของรายการ ประโยชน์จากการรับฟัง ใช้คำร้อยละ (percentage) และค่าเฉลี่ย แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง น้อย โดยให้คะแนนและความหมายดังนี้

ระดับความคิดเห็น	คะแนน
มาก	3
ปานกลาง	2
น้อย	1

$$\begin{aligned}\text{ช่วงระดับคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{3 - 1}{3} = 0.67\end{aligned}$$

ค่าคะแนนเฉลี่ยและความหมาย

2.36- 3.00	= มาก
1.68- 2.35	= ปานกลาง
1.00- 1.67	= น้อย

7. ปัญหาของผู้รับฟังในการจัดทำรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ใช้ค่าร้อยละ (percentage) และค่าเฉลี่ย แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง น้อย โดยให้คะแนนและมีความหมายดังนี้

ระดับปัญหา	คะแนน
มาก	3
ปานกลาง	2
น้อย	1

$$\begin{aligned}\text{ช่วงระดับคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{3 - 1}{3} = 0.67\end{aligned}$$

ค่าคะแนนเฉลี่ยและความหมาย

2.36- 3.00	= มาก
1.68- 2.35	= ปานกลาง
1.00- 1.67	= น้อย

การทดสอบเครื่องมือ

1. ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยนำแบบสอบถามไปเสนอขอคำปรึกษาจากประธานกรรมการและกรรมการที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขให้ตรงตามเนื้อหาและครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการวิจัย

2. การหาความเชื่อมั่น (reliability) นำแบบสอบถามไปทำการทดสอบ (try out) กับกลุ่มผู้ฟังที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจากนั้นก็นำมาวิเคราะห์หาความน่าเชื่อถือ เฉพาะในส่วน of แบบสอบถาม ตอนที่ 2 ความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มผู้ฟังรายการ โดยใช้สูตรของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน 20 ผลปรากฏว่า แบบสัมภาษณ์ในส่วนนี้มีค่าสัมประสิทธิ์ความน่าเชื่อถือ (alpha) เท่ากับ 0.98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้รวบรวมข้อมูลได้จาก

1. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ศึกษาจากเอกสารวิชาการและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ส่งไปสอบถามทางไปรษณีย์ยังผู้รับฟังรายการวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง และให้ส่งกลับคืนมาที่ผู้วิจัยโดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมสภาพพื้นฐานบางประการของผู้รับฟังที่รับฟังรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงของผู้รับฟังรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” พฤติกรรมการรับฟังรายการของผู้รับฟังรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ความคิดเห็นของผู้รับฟังที่มีต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” และ ปัญหาของผู้รับฟังในการจัดทำรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” หลังจากได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อยแล้ว จึงนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การศึกษาวิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยแบ่งลักษณะการวิเคราะห์ ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) สภาพพื้นฐานบางประการของผู้รับฟังรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” และข้อมูลทางด้านพฤติกรรมการรับฟังรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ
2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพพื้นฐานบางประการของผู้รับฟังรายการ พฤติกรรมการรับฟังรายการและความคิดเห็นของผู้รับฟังรายการ วิเคราะห์โดยใช้ ไคสแควร์ (Chi-square) ที่ระดับความเชื่อมั่น .05

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

- ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานบางประการของผู้รับฟังรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”
- ตอนที่ 2 ความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงของผู้รับฟังรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”
- ตอนที่ 3 พฤติกรรมการเปิดรับฟังรายการของผู้รับฟังรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”
- ตอนที่ 4 ความคิดเห็นของผู้รับฟังที่มีต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”
- ตอนที่ 5 ปัญหาของผู้รับฟังในการจัดทำรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”
- ตอนที่ 6 การทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัยในแต่ละตอนมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานบางประการของผู้รับฟังรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

จากตารางที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า

การศึกษาเกี่ยวกับเพศของผู้รับฟังพบว่า ผู้รับฟัง เพศหญิง ร้อยละ 51.3 และเพศชาย ร้อยละ 48.7

อายุของผู้รับฟังพบว่า ผู้รับฟังมีอายุระหว่าง 41-50ปี มีจำนวน ร้อยละ 34.7 รองลงมาคืออายุสูงกว่า 60 ปี มีจำนวน ร้อยละ 28.5 อายุ 51-60 ปี มีจำนวน ร้อยละ 23.3 และน้อยที่สุดคือ อายุต่ำกว่า 40 ปี ร้อยละ 13.5

ระดับการศึกษาของผู้รับฟัง จบการศึกษาในระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษา ร้อยละ 36.8 รองลงมาจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 32.1 และน้อยที่สุดคือจบการศึกษาระดับสูงกว่ามัธยมศึกษา ร้อยละ 31.1

ระดับการศึกษาของผู้รับฟัง จบการศึกษาในระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษา ร้อยละ 36.8 รองลงมาจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 32.1 และน้อยที่สุดคือจบการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษา ร้อยละ 31.1

อาชีพของผู้รับฟัง เป็นเกษตรกร ร้อยละ 37.3 รองลงมารับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 24.8 ธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 19.7 ไม่ได้ประกอบอาชีพ ร้อยละ 11.4 และน้อยที่สุดคือพนักงานเอกชน ร้อยละ 6.8

ผู้รับฟังมีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 45 รองลงมามีรายได้อยู่ระหว่าง 5,000-10,000 บาท และสูงกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 27.5 ซึ่งมีค่าเท่ากัน

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของสภาพพื้นฐานบางประการของผู้รับฟังที่รับฟังรายการวิทยุ
“วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

(N =193)		
สภาพพื้นฐานบางประการของกลุ่มผู้ฟัง	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	94	48.7
หญิง	99	51.3
อายุ (ปี)		
ต่ำกว่า 40 ปี	26	13.5
41-50 ปี	67	34.7
51-60 ปี	45	23.3
สูงกว่า 60 ปี	55	28.5
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	71	36.8
ระดับมัธยมศึกษา	62	32.1
สูงกว่ามัธยมศึกษา	60	31.1
อาชีพ		
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	22	11.4
เกษตรกร	72	37.3
รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	48	24.8
พนักงานเอกชน	13	6.7
ธุรกิจส่วนตัว	38	19.7
รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	87	45
ระหว่าง 5,000-10,000 บาท	53	27.5
สูงกว่า 10,000 บาท	53	27.5

ตอนที่ 2 ความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงของผู้รับฟังรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

ตารางที่ 2 ระดับความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงของผู้รับฟังรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

ระดับความรู้	จำนวน	ร้อยละ
ความรู้ระดับน้อย	2	1
ความรู้ระดับปานกลาง	15	7.7
ความรู้ระดับมาก	176	91.3
ค่าเฉลี่ย = 13.33 , ค่าต่ำสุด = 4 , ค่าสูงสุด = 15		

จากการทดสอบความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงของผู้รับฟังรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” พบว่า ผู้รับฟังมีความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

ผู้รับฟังรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” มีความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ตอบแบบสอบถามได้คะแนนสูงสุด 15 คะแนน จากคะแนนเต็ม 15 คะแนน แล้วมีการจัดระดับความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงของผู้รับฟังแบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ความรู้ระดับมาก	หมายถึง	คะแนนที่อยู่ระหว่าง	12-15
ความรู้ระดับปานกลาง	หมายถึง	คะแนนที่อยู่ระหว่าง	6 -11
ความรู้ระดับน้อย	หมายถึง	คะแนนที่อยู่ระหว่าง	0-5

ผู้รับฟังรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ตอบแบบสอบถามได้ต่ำสุด 4 คะแนน สามารถจำแนกตามระดับความรู้ได้ ดังนี้

1. ความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงของผู้รับฟังรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” อยู่ในระดับมาก จำนวน 176 คน คิดเป็น ร้อยละ 91.3 ของผู้รับฟัง

2. ความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงของผู้รับฟังรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 15 คน คิดเป็น ร้อยละ 7.7 ของผู้รับฟัง

3. ความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงของผู้รับฟังรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” อยู่ในระดับน้อย จำนวน 2 คน คิดเป็น ร้อยละ 1 ของผู้รับฟัง

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงของผู้รับฟังรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

ความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง	(N=193)			
	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. หลักสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง “จะต้องปลูกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก เหลือจึงขาย”	166	86.0	27	14.0
2. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคือมี 3 ห่วง 3 เงื่อนไข	32	16.6	161	83.4
3. ทุนในการดำเนินงานแบบเศรษฐกิจพอเพียงคือ ยึดหลัก “ทำตามกำลัง เท่าที่มีทุน ไม่เป็นหนี้ใคร”	188	97.4	5	2.6
4. เศรษฐกิจพอเพียงคือการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเท่านั้น	182	94.3	11	5.7
5. พอมีพอกิน คือการ ปลูกพืชสวนครัวไว้กินเองบ้าง ปลูกไม้ผลไว้บ้าง พอที่จะมีไว้กินเองในครัวเรือน เหลือจึงขายไป	178	92.2	15	7.8
6. การดำเนินเศรษฐกิจพอเพียงจะต้องหวังผลกำไรแต่เพียงอย่างเดียว	181	93.8	12	6.2
7. "เศรษฐกิจพอเพียง" จะสำเร็จได้ด้วย "ความพอดีของตน"	191	99.0	2	1.0
8. ความพอประมาณหมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น	192	99.5	1	0.5
9. พอเพียงนี้ก็หมายความว่า มีกิน มีอยู่ ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่หรูหรา	190	98.4	3	1.6

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง	(N=193)			
	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
10. เศรษฐกิจพอเพียงสามารถกระทำได้เลยเฉพาะ กลุ่มเกษตรกรที่มีฐานะยากจน	182	94.3	11	5.7
11. พออยู่พอใช้ คือการทำให้บ้านน่าอยู่ ใช้แต่ของ ที่เป็นธรรมชาติ รายจ่ายลดลง สุขภาพจะดีขึ้น	172	89.1	21	10.9
12. พึ่งตนเองให้มาก พยายามให้ลดรายจ่าย เพิ่ม รายได้เป็นแนวทางชี้ทางรอดให้แก่เกษตรกร	183	94.8	10	5.2
13. คนที่จะปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ได้ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถเท่านั้น	168	87.0	25	13.0
14. การจะปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงไม่ สามารถบังคับกันได้	182	94.3	11	5.7
15. เศรษฐกิจพอเพียงสามารถปฏิบัติได้เฉพาะ ผู้ใหญ่เท่านั้น	186	96.4	7	3.6

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการเปิดรับฟังรายการของผู้รับฟังรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

จากตารางที่ 4 ผลการศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับฟังรายการของผู้รับฟังรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

การรับฟังรายการของผู้รับฟัง ร้อยละ 38.3 รับฟังรายการเป็นประจำทุกวัน รองลงมา รับฟังรายการ สัปดาห์ละ 3-4 วัน มีจำนวน ร้อยละ 30.1 รับฟังรายการ สัปดาห์ละ 1-2 วัน มีจำนวนร้อยละ 18.7 รับฟังรายการ สัปดาห์ละ 5-6 วัน มีจำนวน 9.3 และน้อยที่สุดคือผู้รับฟังที่รับฟัง เดือนละ 1-2 วัน ร้อยละ 3.6

ผู้รับฟังรายการส่วนใหญ่ ร้อยละ 81.3 รับฟังรายการตั้งแต่ต้นจนจบรายการ รองลงมา รับฟังต้นรายการ มีจำนวน ร้อยละ 11.4 รับฟังกลางรายการ มีจำนวน ร้อยละ 6.2 และน้อยที่สุดคือผู้รับฟังช่วงท้ายรายการ ร้อยละ 1.0

การติดต่อกับทางรายการของผู้รับฟังส่วนใหญ่ ร้อยละ 68.4 ติดต่อกับทางรายการโดยวิธีการเขียนจดหมาย รองลงมาติดต่อกับทางรายการโดยวิธีการใช้โทรศัพท์โทรเข้ามายังรายการ ร้อยละ 31.1 และน้อยที่สุดคือผู้รับฟังที่ติดต่อกับทางรายการโดยวิธีการสอบถามจากผู้ที่รู้จัก ร้อยละ 0.5

ผู้รับฟังรายการส่วนใหญ่ ร้อยละ 67.9 มีการติดต่อกับทางรายการในเรื่องความรู้ทางเกษตร รองลงมาติดต่อกับทางรายการในเรื่อง การทำการเกษตรอินทรีย์ ร้อยละ 18.7 ติดต่อกับทางรายการในเรื่องการทำปุ๋ยสกัดชีวภาพ ร้อยละ 10.9 ติดต่อกับทางรายการในเรื่องการสั่งซื้อ VCD ทำน้ำยาอเนกประสงค์ ร้อยละ 1.0 และน้อยที่สุดคือ การติดต่อในเรื่องเทคโนโลยีการเกษตร สมุนไพร และการแจ้งผลการรับฟังว่าชัดหรือไม่ชัด ร้อยละ 0.5

การเขียนจดหมายหรือโทรศัพท์เข้ามายังรายการ ผู้รับฟังส่วนใหญ่ ร้อยละ 96.9 ได้รับคำตอบจากทางรายการเป็นที่พอใจ รองลงมา ไม่ได้รับคำตอบ ร้อยละ 2.1 น้อยที่สุดคือ ไม่พอใจในการตอบคำถามมี ร้อยละ 1.0

วัตถุประสงค์ของผู้รับฟังรายการส่วนใหญ่ ร้อยละ 81.9 รับฟังรายการเพื่อพัฒนาความรู้ในเรื่องการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง รองลงมาเพื่อให้รู้จักการใช้ชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงร้อยละ 68.4 รับฟังเพื่อพัฒนาจิตใจ ปลุกจิตสำนึกให้รู้จักดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 62.7 รู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ร้อยละ 56.5 น้อยที่สุดคือหาความรู้ใหม่เพิ่มเติมและสามารถนำความรู้ที่หลากหลายจากทางรายการมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ร้อยละ 1.6

ตารางที่ 4 พฤติกรรมการเปิดรับฟังรายการของผู้รับฟังรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง

พฤติกรรม	จำนวน	ร้อยละ
<u>ความบ่อยครั้งในการรับฟัง</u>		
ฟังทุกวัน	74	38.3
ฟังสัปดาห์ละ 1-2 วัน	36	18.7
ฟังสัปดาห์ละ 3-4 วัน	58	30.1
ฟังสัปดาห์ละ 5-6 วัน	18	9.3
ฟังเดือนละ 1-2 วัน	7	3.6
<u>ช่วงเวลาที่ได้รับฟัง</u>		
ต้นรายการ	22	11.4
กลางรายการ	12	6.2
ท้ายรายการ	2	1.0
ตั้งแต่ต้นจนจบรายการ	157	81.3
<u>ติดต่อกับทางรายการ</u>		
จดหมาย	132	68.4
โทรศัพท์	60	31.1
สอบถามจากผู้รู้จัก	1	0.5

ตารางที่ 4 (ต่อ)

(N = 193)

พฤติกรรม	จำนวน	ร้อยละ
<u>ติดต่อกับทางรายการเรื่อง</u>		
- ความรู้ทางการเกษตร	131	67.9
- การทำการเกษตรอินทรีย์	36	18.7
- การทำปุ๋ยสัปดาห์	21	10.9
- เทคโนโลยีการเกษตร	1	0.5
- สมุนไพร	1	0.5
- แจ้งผลการรับฟังว่าชัดหรือไม่ชัด	1	0.5
- การสั่งซื้อ VCD ทำน้ำยาอเนกประสงค์	2	1.0
<u>ได้รับคำตอบจากทางรายการ</u>		
พอใจ	187	96.9
ไม่พอใจ	2	1.0
ไม่ได้รับคำตอบ	4	2.1
<u>วัตถุประสงค์การรับฟังรายการ</u>		
- เพื่อพัฒนาความรู้ในเรื่องการเกษตร	158	81.9
<u>ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง</u>		
- รู้จักการใช้ชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง		
พอเพียง	132	68.4
- เพื่อพัฒนาจิตใจ ปลุกจิตสำนึกให้รู้จัก	121	62.7
<u>ดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</u>		
- รู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน		
- หาความรู้ใหม่เพิ่มเติม	109	56.5
- สามารถนำความรู้ที่หลากหลายจากทาง	3	1.6
รายการมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	3	1.6

หมายเหตุ: ข้อมูลเรื่องวัตถุประสงค์ของการรับฟังรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ผู้รับฟังรายการ 1 ราย
สามารถระบุได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นของผู้รับฟังที่มีต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

จากตารางที่ 5 ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้รับฟังที่มีต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของผู้รับฟังที่มีต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” รวม 4 ด้าน ได้แก่ การได้รับความรู้ รูปแบบของรายการ เนื้อหาของรายการ และ ประโยชน์จากการรับฟัง แล้วนำมาแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละและคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

การได้รับความรู้จากรายการรับฟังรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ในเรื่อง การได้รับความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิตโดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง การได้รับความรู้เกี่ยวกับการทำการเกษตรอินทรีย์ การได้รับความรู้เกี่ยวกับวิธีการลดละอวยมุข การได้รับความรู้เกี่ยวกับวิธีการลดหนี้สินในระยะยาวมีระดับความคิดเห็นมาก (ค่าเฉลี่ย= 2.70, 2.64, 2.55, 2.46) รองลงมาคือการได้รับความรู้จากการซักถามข้อมูล การได้รับความรู้เกี่ยวกับราคาสินค้าการเกษตร (ตลาดไท) มีระดับความคิดเห็นปานกลาง (ค่าเฉลี่ย= 2.34, 2.33)

รูปแบบของรายการ และลักษณะการนำเสนอรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ความเป็นประโยชน์ของเนื้อหาที่น่าสนใจในรายการรูปแบบของรายการมีความเหมาะสมกับการถ่ายทอดความรู้ ภาพรวมของรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ความน่าสนใจของเนื้อหาของรายการที่น่าสนใจ น้ำเสียงของผู้ดำเนินรายการ ข้อมูลที่น่าสนใจตรงกับความต้องการ การใช้ภาษาของผู้ดำเนินรายการ ความหลากหลายของเนื้อหาในการนำเสนอ ได้รับคำตอบจากข้อซักถาม ความเหมาะสมของช่วงเวลาที่ออกอากาศ มีระดับความคิดเห็นมาก (ค่าเฉลี่ย= 2.73, 2.69, 2.69, 2.67, 2.63, 2.59, 2.59 2.57, 2.42, 2.39) รองลงมาคือความเหมาะสมของโฆษณาที่มีในรายการ เวลาที่ใช้ในการตอบข้อซักถาม มีระดับความคิดเห็นปานกลาง (ค่าเฉลี่ย= 2.33, 2.27)

เนื้อหาของรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” มีเนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างจิตสำนึกในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีเนื้อหาเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นไทย เช่น การทำปุ๋ยน้ำสกัดชีวภาพ ฯลฯ มีเนื้อหาการให้ความรู้คุณธรรม มีการนำเสนอเกี่ยวกับการพึ่งพาตนเองตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง มีเนื้อหาในการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีการนำเสนอตัวอย่างบุคคลที่ประสบ

ความสำเร็จในวิถีเศรษฐกิจพอเพียง การตอบข้อซักถามมีระดับความคิดเห็นมาก(ค่าเฉลี่ย= 2.83,2.78, 2.76,2.75, 2.72 ,2.55 2.40) รองลงมาคือ มีการนำเสนอการจัดเวทีชุมชนในกลุ่มเกษตรกร มีระดับความคิดเห็นปานกลาง (ค่าเฉลี่ย=2.26)

ประโยชน์จากการรับฟังรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” รายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”มีประโยชน์ นำไปใช้ในด้านคุณธรรมในการ ลด ละ เลิก อบายมุข ทำให้รู้จักวิถีการใช้ชีวิตแบบพอเพียง นำไปฝึกกลดละสิ่งฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็นของชีวิต นำไปใช้ดำเนินชีวิตในครอบครัว นำไปใช้ในการเกษตร นำไปใช้ในการทำนุบำรุงหมักด้วยตนเอง นำไปฝึกรักษาสีล 5 ให้บริสุทธิ์มากขึ้น นำไปใช้ในการทำน้ำสักัดชีวภาพใช้ในครอบครัว มีระดับความคิดเห็นมาก(ค่าเฉลี่ย = 2.87, 2.71 ,2.70, 2.68, 2.64, 2.61, 2.58, 2.56, 2.54) รองลงมาคือ นำความรู้ที่ได้รับจากทางรายการถ่ายทอดให้แก่ผู้อื่นได้ นำไปใช้ในการสร้างอาชีพใหม่ มีระดับความคิดเห็นปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.27,2.22)

ตารางที่ 5 ระดับความคิดเห็นของผู้รับฟังที่มีต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง

(N = 193)

ความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น							
	มาก		ปานกลาง		น้อย		คะแนน	แปล
							เฉลี่ย	ความหมาย
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1. ความรู้ที่ได้รับจากการรับฟังรายการ								
- ท่านได้รับความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิตโดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง	136	70.5	56	29.0	1	0.5	2.70	มาก
- ท่านได้รับความรู้เกี่ยวกับการทำการเกษตรอินทรีย์	131	67.9	54	28.0	8	4.1	2.64	มาก
- ท่านได้รับความรู้เกี่ยวกับวิธีการลดละอบายมุข	119	61.7	61	31.6	13	6.7	2.55	มาก

ตารางที่ 5 (ต่อ)

(N = 193)

ความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น						คะแนนเฉลี่ย	แปลความหมาย
	มาก		ปานกลาง		น้อย			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
	น	ละ	ละ	ละ	ละ	ละ		
- ท่านได้รับความรู้เกี่ยวกับวิธีการลดหนี้สินในระยะยาว	106	54.9	69	35.8	18	9.3	2.46	มาก
- ท่านได้รับความรู้จากการซักถามข้อมูล	84	43.5	90	46.6	19	9.8	2.34	ปานกลาง
- ท่านได้รับความรู้เกี่ยวกับราคาสินค้าการเกษตร(ตลาดไท)	74	38.3	90	46.6	29	15.0	2.33	ปานกลาง
2. รูปแบบของรายการและลักษณะการนำเสนอรายการ								
- ความเป็นประโยชน์ของเนื้อหาที่นำเสนอในรายการ	144	74.6	46	23.8	3	1.6	2.73	มาก
- รูปแบบของรายการมีความเหมาะสมกับการถ่ายทอดความรู้	136	70.5	55	28.5	2	1.0	2.69	มาก
- ความน่าสนใจของเนื้อหาของรายการที่นำเสนอ	131	67.9	60	31.1	2	1.0	2.67	มาก
- น้ำเสียงของผู้ดำเนินรายการมีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด	126	65.3	62	32.1	5	2.6	2.63	มาก
- ข้อมูลที่นำเสนอตรงกับความต้องการของท่าน	116	60.1	74	38.3	3	1.6	2.59	มาก
- การใช้ภาษาของผู้ดำเนินรายการมีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด	117	60.6	72	37.3	4	2.1	2.59	มาก

ตารางที่ 5 (ต่อ)

(N=193)

ความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น						คะแนนเฉลี่ย	แปลความหมาย
	มาก		ปานกลาง		น้อย			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
		ละ		ละ		ละ		
- ความหลากหลายของเนื้อหาในการนำเสนอ	112	58.0	79	40.9	2	1.0	2.57	มาก
- ท่านคิดว่าได้รับคำตอบจากข้อซักถามมากน้อยเพียงใด	92	47.7	91	47.2	10	5.2	2.42	มาก
- ความเหมาะสมของช่วงเวลาที่ออกอากาศ	92	47.7	84	43.5	17	8.8	2.39	มาก
- ความเหมาะสมของโฆษณาที่มีในรายการ	78	40.4	101	52.3	14	7.3	2.33	ปานกลาง
- ท่านคิดว่าเวลาที่ใช้ในการตอบข้อซักถามมากน้อยเพียงใด	75	38.9	96	49.7	22	11.4	2.27	ปานกลาง
- ท่านคิดว่าภาพรวมของรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” มีความเหมาะสมในระดับใด	136	70.5	55	28.5	2	1.0	2.69	มาก
3. เนื้อหาของรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”								
- ท่านคิดว่ารายการ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างจิตสำนึกในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากน้อยเพียงใด	162	83.9	29	15.0	2	1.0	2.83	มาก

ตารางที่ 5 (ต่อ)

(N=193)

ความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น							แปล ความหมาย
	มาก		ปานกลาง		น้อย		คะแนน	
							เฉลี่ย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
		ละ		ละ		ละ		
- ท่านคิดว่ารายการมีเนื้อหาเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นไทย เช่น การทำป๊อปปูล่าสัตว์ภาพ ฯลฯ มากน้อยเพียงใด	154	79.8	36	18.7	3	1.6	2.78	มาก
- ท่านคิดว่ารายการมีเนื้อหาการให้ความรู้คู่คุณธรรมมากน้อยเพียงใด	148	76.7	43	22.3	2	1.0	2.76	มาก
- ท่านคิดว่ารายการมีการนำเสนอเกี่ยวกับการพึ่งพาตนเองตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมากน้อยเพียงใด	148	76.7	42	21.8	3	1.6	2.75	มาก
- ท่านคิดว่ารายการมีเนื้อหาในการช่วยเหลือเกื้อกูลกันมากน้อยเพียงใด	140	72.5	51	26.4	2	1.0	2.72	มาก
- ท่านคิดว่ารายการมีการนำเสนอตัวอย่างบุคคลที่ประสบความสำเร็จในวิถีเศรษฐกิจพอเพียงมากน้อยเพียงใด	112	58.0	76	39.4	5	2.6	2.55	มาก
- ท่านคิดว่ารายการมีการตอบข้อซักถามที่ชัดเจนมากน้อยเพียงใด	92	47.7	86	44.7	15	7.8	2.40	มาก

ตารางที่ 5 (ต่อ)

(N=193)

ความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น						คะแนนเฉลี่ย	แปลความหมาย
	มาก		ปานกลาง		น้อย			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
		ละ		ละ		ละ		
- ท่านคิดว่ารายการมีการนำเสนอการจัดเวทีชุมชนในกลุ่มเกษตรกรมากน้อยเพียงใด	73	37.8	98	50.8	22	11.4	2.26	ปานกลาง
4. ประโยชน์จากการรับฟังรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”								
- ท่านคิดว่ารายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” มีประโยชน์มากน้อยเพียงใด	169	87.6	23	11.9	1	0.5	2.87	มาก
- ท่านนำความรู้ที่ได้รับจากรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันในด้านใด และมากน้อยเพียงใด	141	73.1	48	24.9	4	2.1	2.71	มาก
นำไปใช้ในด้านคุณธรรมในการ สด สะ เล็ก อบายมุข								
- ทำให้รู้จักวิธีการใช้ชีวิตแบบพอเพียง	140	72.5	49	25.4	4	2.1	2.70	มาก

ตารางที่ 5 (ต่อ)

(N=193)

ความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น						คะแนนเฉลี่ย	แปลความหมาย
	มาก		ปานกลาง		น้อย			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
		ละ		ละ		ละ		
- นำไปฝึกทดลองสิ่งฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็นของชีวิต	136	70.5	53	27.5	4	2.1	2.68	มาก
- นำไปใช้ดำเนินชีวิตในครอบครัว	126	65.3	64	33.2	3	1.6	2.64	มาก
- นำไปใช้ในด้าน การเกษตร	130	67.4	51	26.4	12	6.2	2.61	มาก
- นำไปใช้ในด้านการทำงาน ป่วยหนักด้วยตนเอง	127	65.8	51	26.4	15	7.8	2.58	มาก
- นำไปฝึกนักศึกษาปี 5 ให้บรรลุธรรมมากขึ้น	117	60.6	67	34.7	9	4.7	2.56	มาก
- นำไปใช้ในด้านการทำงาน น้ำสกดชีวภาพใช้ในครอบครัว	121	62.7	56	29.0	16	8.3	2.54	มาก
- นำความรู้ที่ได้รับจากทางรายการถ่ายทอดให้แก่ผู้อื่นได้	80	41.5	85	44.0	28	14.5	2.27	ปานกลาง
- นำไปใช้ในการสร้างอาชีพใหม่	70	36.3	95	49.2	28	14.5	2.22	ปานกลาง

ตอนที่ 5 ปัญหาของผู้รับฟังที่มีต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

จากตารางที่ 6 ผลการศึกษาปัญหาของผู้รับฟังที่มีต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาของผู้รับฟังที่มีต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” แล้วนำมาแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละและคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

ปัญหาของผู้รับฟังที่มีต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” พบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย=1.68)

ปัญหาของผู้รับฟังที่มีต่อรายการวิทยุ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางได้แก่

- ความชัดเจนในการรับฟังรายการ(ค่าเฉลี่ย=2.21)
- การปรับท่วงทำนองให้ชัดเจนเพื่อการรับฟังรายการ(ค่าเฉลี่ย=2.14)
- ได้รับสัญญาณเสียงไม่ชัดเจน(ค่าเฉลี่ย=1.95)
- เนื้อหาของรายการบางช่วงน้อยเกินไป(ค่าเฉลี่ย=1.79)
- ระยะเวลาที่ใช้ในการออกอากาศ(ค่าเฉลี่ย=1.78)
- เนื้อหาด้านความรู้ทางการเกษตรในการนำเสนอใน รายการยังไม่เพียงพอแก่ความต้องการ(ค่าเฉลี่ย=1.77)
- เนื้อหาของรายการบางช่วงมากเกินไป(ค่าเฉลี่ย=1.75)
- มีเวลาฟังไม่ตรงกับเวลารายการออกอากาศ(ค่าเฉลี่ย=1.74)

- เนื้อหาด้านการใช้ชีวิตแบบพอเพียงในการนำเสนอในรายการยังไม่เพียงพอแก่ความต้องการ(ค่าเฉลี่ย=1.70)

ส่วนปัญหาของผู้รับฟังที่มีต่อรายการวิทยุ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยได้แก่

- เนื้อหาของรายการที่นำเสนอเป็นเรื่องที่ไม่คุ้นเคย(ค่าเฉลี่ย=1.59)
- เนื้อหาของรายการที่นำเสนอเป็นเรื่องที่แปลกใหม่(ค่าเฉลี่ย=1.58)
- เนื้อหาที่นำเสนอไม่สามารถปฏิบัติตามได้(ค่าเฉลี่ย=1.53)
- ผู้ดำเนินรายการขาดการเปิดโอกาสของผู้ฟังมีส่วนร่วมในการเสนอแนะเนื้อหาของรายการ(ค่าเฉลี่ย=1.49)
- ผู้ดำเนินรายการไม่สามารถทำให้ผู้ฟังเพลิดเพลินตลอดรายการ(ค่าเฉลี่ย=1.49)
- ผู้ดำเนินรายการตอบคำถามยังไม่ชัดเจน(ค่าเฉลี่ย=1.47)
- ผู้ดำเนินรายการใช้ภาษาที่เป็นวิชาการมากเกินไป(ค่าเฉลี่ย=1.47)
- นำเสียงของผู้ดำเนินรายการไม่ชัดเจน(ค่าเฉลี่ย=1.46)
- เนื้อหารายการไม่ทันต่อเหตุการณ์(ค่าเฉลี่ย=1.44)

ตารางที่ 6 ปัญหาของผู้รับฟังที่มีต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

(N=193)

ปัญหาการรับฟัง	ระดับความคิดเห็น							แปล ความหมาย
	มาก		ปานกลาง		น้อย		คะแนน เฉลี่ย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
- ความชัดเจนในการ รับฟังรายการ	70	36.3	93	48.2	30	15.5	2.21	ปานกลาง
- การปรับหาคลื่นให้ ชัดเจนเพื่อการรับฟัง รายการ	59	30.6	102	52.8	32	16.6	2.14	ปานกลาง
- ได้รับสัญญาณเสียง ไม่ชัดเจน	45	23.3	93	48.2	55	28.5	1.95	ปานกลาง
- เนื้อหาของรายการ บางช่วงน้อยเกินไป	21	10.9	110	57.0	62	32.1	1.79	ปานกลาง
- ระยะเวลาที่ใช้ใน การออกอากาศ	20	10.4	111	57.5	62	32.1	1.78	ปานกลาง
- เนื้อหาด้านความรู้ ทางการเกษตรในการ นำเสนอใน รายการ ยังไม่เพียงพอแก่ ความต้องการ	24	12.4	101	52.3	68	35.2	1.77	ปานกลาง
- เนื้อหาของรายการ บางช่วงมากเกินไป	12	6.2	121	62.7	60	31.1	1.75	ปานกลาง
- มีเวลารับฟังไม่ตรง กับเวลารายการ ออกอากาศ	20	10.4	103	53.4	70	36.3	1.74	ปานกลาง

ตารางที่ 6 (ต่อ)

(N=193)

ปัญหาการรับฟัง	ระดับความคิดเห็น							แปล ความหมาย
	มาก		ปานกลาง		น้อย		คะแนน เฉลี่ย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
- เนื้อหาด้านการใช้ ชีวิตแบบพอเพียงใน การนำเสนอใน รายการยังไม่ เพียงพอแก่ความ ต้องการ	22	11.4	91	47.2	80	41.5	1.70	ปานกลาง
- เนื้อหาของรายการ ที่นำเสนอเป็นเรื่องที่ ไม่คุ้นเคย	7	3.6	99	51.3	87	45.1	1.59	น้อย
- เนื้อหาของรายการ ที่นำเสนอเป็นเรื่องที่ แปลกใหม่	7	3.6	98	50.8	88	45.6	1.58	น้อย
- เนื้อหาที่นำเสนอ ไม่สามารถปฏิบัติ ตามได้	10	5.2	83	43.0	100	51.8	1.53	น้อย
- ผู้ดำเนินรายการ ขาดการเปิดโอกาส ของผู้ฟังมีส่วนร่วม ในการเสนอแนะ เนื้อหาของรายการ	11	5.7	73	37.8	109	56.5	1.49	น้อย

ตารางที่ 6 (ต่อ)

(N= 193)

ปัญหาการรับฟัง	ระดับความคิดเห็น						คะแนนเฉลี่ย	แปลความหมาย
	มาก		ปานกลาง		น้อย			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
	น	ละ		ละ		ละ		
- ผู้ดำเนินรายการไม่สามารถทำให้ผู้ฟัง เกิดพฤติกรรมตลอดรายการ	10	5.2	75	38.9	108	56.0	1.49	น้อย
- ผู้ดำเนินรายการตอบคำถามยังไม่ชัดเจน	10	5.2	70	36.3	113	58.5	1.47	น้อย
- น้ำเสียงของผู้ดำเนินรายการไม่ชัดเจน	8	4.1	73	37.8	112	58.0	1.46	น้อย
- เนื้อหารายการไม่ทันต่อเหตุการณ์	8	4.1	68	35.2	117	60.6	1.44	น้อย

ตอนที่ 6 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1

อายุของผู้รับฟังมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

ผลการพิสูจน์สมมติฐานมีดังต่อไปนี้

จากผลการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ค่า χ^2 พบว่า อายุของผู้รับฟังมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ในด้านของรูปแบบของรายการที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ส่วนอายุของกลุ่มผู้ฟังไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ในด้านการได้รับความรู้ เนื้อหาของรายการ และ ประโยชน์จากการรับฟัง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 อายุกับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

ความคิดเห็นรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”	อายุ		รวม	df	χ ²	Sig
	ต่ำกว่า 50 ปี	50 ปีขึ้นไป				
1. การได้รับความรู้						
น้อย	7	10	17	2	0.448	0.799
ปานกลาง	26	29	55			
มาก	60	61	121			
รวม	93	100	193			
2. รูปแบบของรายการ						
น้อย	0	2	2	2	6.708	0.035*
ปานกลาง	24	40	64			
มาก	69	58	127			
รวม	93	100	193			
3. เนื้อหาของรายการ						
น้อย	1	3	4	2	1.287	0.525
ปานกลาง	13	17	39			
มาก	79	80	159			
รวม	93	100	193			
4. ประโยชน์จากการรับฟัง						
น้อย	1	2	3	2	1.390	0.499
ปานกลาง	21	29	50			
มาก	71	69	140			
รวม	93	100	193			

* มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 2

การศึกษาของผู้รับฟังมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

ผลการพิสูจน์สมมติฐานมี ดังนี้

จากผลการทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่า χ^2 พบว่า การศึกษาของผู้รับฟังมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ในด้านของรูปแบบของรายการ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ส่วนการศึกษาของผู้รับฟังไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ในด้าน การได้รับความรู้ เนื้อหาของรายการ และประโยชน์จากการรับฟัง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 การศึกษากับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

ความคิดเห็นรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจ พอเพียง”	การศึกษา			รวม	df	χ^2	Sig
	ต่ำกว่า	ระดับ	สูงกว่า				
	มัธยม	มัธยม	มัธยม				
	ศึกษา	ศึกษา	ศึกษา				
1. การได้รับความรู้							
น้อย	4	6	7	17	4	3.020	0.555
ปานกลาง	19	16	20	55			
มาก	48	40	33	121			
รวม	71	62	60	193			
2. รูปแบบของรายการ							
น้อย	0	0	2	2	4	13.036	0.011*
ปานกลาง	15	23	26	64			
มาก	56	39	32	127			
รวม	71	62	60	193			
3. เนื้อหาของรายการ							
น้อย	0	1	3	4	4	5.318	0.256
ปานกลาง	9	12	9	30			
มาก	62	49	48	159			
รวม	71	62	60	193			
4. ประโยชน์จากการรับฟัง							
น้อย	2	0	1	3	4	3.088	0.543
ปานกลาง	15	19	16	50			
มาก	54	43	43	140			
รวม	71	62	60	193			

* มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 3

อาชีพของผู้รับฟังมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

ผลการพิสูจน์สมมติฐานมี ดังนี้

จากผลการทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่า χ^2 พบว่า อาชีพของผู้รับฟังไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 อาชีพกับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

ความคิดเห็นรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”	อาชีพ			รวม	df	χ^2	Sig
	ไม่ได้ประกอบอาชีพ	ในภาคเกษตรกรรม	นอกภาคเกษตรกรรม				
1. การได้รับความรู้							
น้อย	2	6	9	17	4	1.358	0.852
ปานกลาง	6	24	25	55			
มาก	14	42	65	121			
รวม	22	72	99	193			
2. รูปแบบของรายการ							
น้อย	0	1	1	2	4	1.366	0.850
ปานกลาง	6	22	36	64			
มาก	16	49	62	127			
รวม	22	72	99	193			
3. เนื้อหาของรายการ							
น้อย	0	1	3	4	4	4.034	0.401
ปานกลาง	1	14	15	30			
มาก	21	57	81	159			
รวม	22	72	99	193			
4. ประโยชน์จากการรับฟัง							
น้อย	0	2	1	3	4	4.668	0.323
ปานกลาง	7	13	30	50			
มาก	15	57	68	140			
รวม	22	72	99	193			

สมมติฐานที่ 4

ระดับความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงของผู้รับฟังมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

ผลการพิสูจน์สมมติฐานมี ดังนี้

จากผลการทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่า χ^2 พบว่า ระดับความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงของผู้รับฟังมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ในด้านการได้รับความรู้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ส่วนระดับความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงของผู้รับฟังไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ในด้าน รูปแบบของรายการ เนื้อหาของรายการ และ ประโยชน์จากการรับฟังที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 ความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงกับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

ความคิดเห็นรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”	ความรู้			รวม	df	χ^2	Sig
	น้อย	ปานกลาง	มาก				
1. การได้รับความรู้							
น้อย	0	0	0	2	4	21.282	0.000*
ปานกลาง	6	4	5	15			
มาก	11	51	114	176			
รวม	17	55	121	193			
2. รูปแบบของรายการ							
น้อย	0	0	2	2	4	7.733	0.102
ปานกลาง	1	7	7	15			
มาก	1	57	118	176			
รวม	2	64	127	193			
3. เนื้อหาของรายการ							
น้อย	0	0	2	2	4	6.302	0.178
ปานกลาง	1	5	9	15			
มาก	3	25	148	176			
รวม	4	30	159	193			
4. ประโยชน์จากการรับฟัง							
น้อย	0	0	2	2	4	2.561	0.634
ปานกลาง	0	6	9	15			
มาก	3	44	129	176			
รวม	3	50	140	193			

* มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 5

พฤติกรรมการเปิดรับฟังรายการของผู้รับฟัง มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

ผลการพิสูจน์สมมติฐานมี ดังนี้

พฤติกรรมการเปิดรับฟังรายการของผู้รับฟัง ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการแยกพฤติกรรมออกเป็น 3 พฤติกรรมการรับฟัง คือ ความถี่ในการรับฟัง ช่วงเวลาในการรับฟัง และวัตถุประสงค์ในการรับฟัง

พฤติกรรมการเปิดรับฟังรายการ ในด้านของความถี่ในการรับฟังและช่วงเวลาในการรับฟังรายการทั้ง 2 พฤติกรรมนี้ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 (ตารางที่ 11) และ (ตารางที่ 12)

พฤติกรรมการเปิดรับฟังรายการในด้านของวัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการเพื่อพัฒนาความรู้ในเรื่องการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 (ตารางที่ 13)

พฤติกรรมการเปิดรับฟังรายการในด้านของวัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการเพื่อรู้จักการใช้ชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ในด้านของ รูปแบบรายการ และ เนื้อหาของรายการ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ส่วน พฤติกรรมการเปิดรับฟังรายการในด้านของวัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการเพื่อรู้จักการใช้ชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ในด้าน การได้รับความรู้ และประโยชน์จากการรับฟัง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 (ตารางที่ 14)

พฤติกรรมการเปิดรับฟังรายการในด้านของวัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการเพื่อพัฒนาจิตใจ ปลุกจิตสำนึกให้รู้จักดูแลทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ในด้านของ การได้รับความรู้ เนื้อหาของรายการ

และประโยชน์จากการรับฟัง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ส่วนพฤติกรรมการเปิดรับฟังรายการในด้านของวัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการเพื่อพัฒนาจิตใจ ปลุกจิตสำนึกให้รู้จักดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ในด้าน รูปแบบรายการ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 (ตารางที่ 15)

พฤติกรรมการเปิดรับฟังรายการในด้านของวัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการเพื่อรู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ในด้านของการได้รับความรู้ และประโยชน์จากการรับฟัง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ส่วนพฤติกรรมการเปิดรับฟังรายการในด้านของวัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการเพื่อรู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ในด้านรูปแบบรายการ และ เนื้อหาของรายการ พบว่า ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 (ตารางที่ 16)

พฤติกรรมการเปิดรับฟังรายการในด้านของวัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการเพื่อหาความรู้ใหม่เพิ่มเติมและเพื่อสามารถนำความรู้ที่หลากหลายจากทางรายการมาประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ ทั้ง 2 วัตถุประสงค์นี้ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 (ตารางที่ 17) และ (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 11 ความถี่ในการรับฟังกับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

ความคิดเห็นรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”	ความถี่ในการรับ		รวม	df	χ^2	Sig
	ฟัง					
	ฟังน้อย	ฟังมาก				
1. การได้รับความรู้						
น้อย	4	13	17	2	3.554	0.169
ปานกลาง	17	38	55			
มาก	22	99	121			
รวม	43	150	193			
2. รูปแบบของรายการ						
น้อย	1	1	2	2	2.989	0.224
ปานกลาง	18	46	64			
มาก	24	103	127			
รวม	43	150	193			
3. เนื้อหาของรายการ						
น้อย	2	2	4	2	2.322	0.313
ปานกลาง	8	22	30			
มาก	33	126	159			
รวม	43	150	193			
4. ประโยชน์จากการรับฟัง						
น้อย	1	2	3	2	2.657	0.265
ปานกลาง	15	35	50			
มาก	27	113	27			
รวม	43	150	193			

ตารางที่ 12 ช่วงเวลาในการรับฟังกับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

ความคิดเห็นรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”	ช่วงเวลาในการรับฟัง		รวม	df	χ^2	Sig
	ฟัง					
	ฟังน้อย	ฟังมาก				
1. การได้รับความรู้						
น้อย	1	16	17	2	2.745	0.253
ปานกลาง	13	42	55			
มาก	22	99	121			
รวม	36	157	193			
2. รูปแบบของรายการ						
น้อย	0	2	2	2	0.638	0.727
ปานกลาง	11	53	64			
มาก	25	102	127			
รวม	36	157	193			
3. เนื้อหาของรายการ						
น้อย	0	4	4	2	1.704	0.427
ปานกลาง	4	26	30			
มาก	32	127	159			
รวม	36	157	193			
4. ประโยชน์จากการรับฟัง						
น้อย	0	3	3	2	0.748	0.688
ปานกลาง	10	40	50			
มาก	26	114	140			
รวม	36	157	193			

ตารางที่ 13 วัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการเพื่อพัฒนาความรู้ในเรื่องการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงกับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

ความคิดเห็นรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”	วัตถุประสงค์ในการ		รวม	df	χ^2	Sig
	รับฟัง					
	เลือก	ไม่เลือก				
1. การได้รับความรู้						
น้อย	15	2	17	2	1.017	0.601
ปานกลาง	43	12	55			
มาก	100	21	121			
รวม	158	35	193			
2. รูปแบบของรายการ						
น้อย	1	1	2	2	1.689	0.430
ปานกลาง	54	10	64			
มาก	103	24	127			
รวม	158	35	193			
3. เนื้อหาของรายการ						
น้อย	2	2	4	2	4.131	0.127
ปานกลาง	27	3	30			
มาก	129	30	159			
รวม	158	35	193			
4. ประโยชน์จากการรับฟัง						
น้อย	2	1	3	2	1.244	0.537
ปานกลาง	39	11	30			
มาก	117	23	140			
รวม	158	35	193			

ตารางที่ 14 วัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการเพื่อรู้จักการใช้ชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงกับ
ความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

ความคิดเห็นรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”	วัตถุประสงค์ในการ		รวม	df	χ^2	Sig
	รับฟัง					
	เลือก	ไม่เลือก				
1. การได้รับความรู้						
น้อย	11	6	17	2	5.795	0.555
ปานกลาง	31	24	55			
มาก	90	31	121			
รวม	132	61	193			
2. รูปแบบของรายการ						
น้อย	0	2	2	2	7.347	0.025*
ปานกลาง	39	25	64			
มาก	93	34	127			
รวม	132	61	193			
3. เนื้อหาของรายการ						
น้อย	3	1	4	2	7.770	0.021*
ปานกลาง	14	16	30			
มาก	115	44	159			
รวม	132	61	193			
4. ประโยชน์จากการรับฟัง						
น้อย	2	1	3	2	1.298	0.522
ปานกลาง	31	19	50			
มาก	99	41	140			
รวม	132	61	193			

* มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 15 วัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการเพื่อพัฒนาจิตใจ ปุจฉาจิตสำนึกให้รู้จักดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

ความคิดเห็นรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”	วัตถุประสงค์ในการ		รวม	df	χ^2	Sig
	รับฟัง					
	เลือก	ไม่เลือก				
1. การได้รับความรู้						
น้อย	9	8	17	2	6.299	0.043*
ปานกลาง	28	27	55			
มาก	84	37	121			
รวม	121	72	193			
2. รูปแบบของรายการ						
น้อย	1	1	2	2	0.630	0.730
ปานกลาง	38	26	64			
มาก	82	45	127			
รวม	121	72	193			
3. เนื้อหาของรายการ						
น้อย	1	3	4	2	6.798	0.033*
ปานกลาง	14	16	30			
มาก	106	53	159			
รวม	121	72	193			
4. ประโยชน์จากการรับฟัง						
น้อย	1	2	3	2	6.146	0.046*
ปานกลาง	25	25	50			
มาก	95	45	140			
รวม	121	72	193			

* มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 16 วัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการเพื่อรู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันกับความคิด
เห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

ความคิดเห็นรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”	วัตถุประสงค์ในการ		รวม	df	χ^2	Sig
	รับฟัง					
	เลือก	ไม่เลือก				
1. การได้รับความรู้						
น้อย	9	8	17	2	7.418	0.025*
ปานกลาง	23	32	55			
มาก	77	44	121			
รวม	109	84	193			
2. รูปแบบของรายการ						
น้อย	1	1	1	2	0.038	0.981
ปานกลาง	36	28	64			
มาก	72	55	127			
รวม	109	84	193			
3. เนื้อหาของรายการ						
น้อย	2	2	4	2	4.074	0.130
ปานกลาง	12	18	30			
มาก	95	64	159			
รวม	109	84	193			
4. ประโยชน์จากการรับฟัง						
น้อย	1	2	3	2	8.495	0.014*
ปานกลาง	20	30	50			
มาก	88	52	140			
รวม	109	84	193			

* มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 17 วัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการเพื่อหาความรู้ใหม่เพิ่มเติมกับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

ความคิดเห็นรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”	วัตถุประสงค์ในการ		รวม	df	χ^2	Sig
	รับฟัง					
	เลือก	ไม่เลือก				
1. การได้รับความรู้						
น้อย	0	17	17	2	1.813	0.404
ปานกลาง	0	55	55			
มาก	3	118	121			
รวม	3	190	193			
2. รูปแบบของรายการ						
น้อย	0	2	2	2	0.032	0.984
ปานกลาง	1	63	64			
มาก	2	125	127			
รวม	3	190	193			
3. เนื้อหาของรายการ						
น้อย	0	4	4	2	0.652	0.722
ปานกลาง	0	30	30			
มาก	3	156	159			
รวม	3	190	193			
4. ประโยชน์จากการรับฟัง						
น้อย	0	3	3	2	0.127	0.939
ปานกลาง	1	49	50			
มาก	2	138	140			
รวม	3	190	193			

ตารางที่ 18 วัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการเพื่อสามารถนำความรู้ที่หลากหลายจากทางรายการมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้กับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

ความคิดเห็นรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”	วัตถุประสงค์ในการรับฟัง		รวม	df	χ^2	Sig
	เลือก	ไม่เลือก				
1. การได้รับความรู้						
น้อย	0	17	17	2	1.813	0.404
ปานกลาง	0	55	55			
มาก	3	118	121			
รวม	3	190	193			
2. รูปแบบของรายการ						
น้อย	0	2	2	2	0.032	0.984
ปานกลาง	1	63	64			
มาก	2	125	127			
รวม	3	190	193			
3. เนื้อหาของรายการ						
น้อย	0	4	4	2	0.652	0.722
ปานกลาง	0	30	30			
มาก	3	156	159			
รวม	3	190	193			
4. ประโยชน์จากการรับฟัง						
น้อย	0	3	3	2	1.154	0.562
ปานกลาง	0	50	50			
มาก	3	137	140			
รวม	3	190	193			

ข้อวิจารณ์

จากการศึกษาผลการวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้รับฟังที่มีต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” พบว่า ผู้รับฟังรายการ ร้อยละ 51.3 เป็นเพศหญิงเนื่องจากผู้หญิงในสมัยก่อนไม่ได้ออกไปทำงานนอกบ้านส่วนใหญ่เป็นแม่บ้าน มีอายุสูงกว่า 50 ปี เพราะเนื่องจากผู้รับฟังส่วนใหญ่อยู่ในวัยที่สูงอายุ ว่างเว้นจากการทำงาน ในด้านการศึกษาพบว่าร้อยละ 36.8จบการศึกษาระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษาเนื่องมาจากในสมัยก่อนการศึกษาภาคบังคับกำหนดที่ระดับประถมศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรมจึงทำให้เกิดความสนใจในเนื้อหาของรายการ รายได้ของผู้รับฟังส่วนใหญ่ต่ำกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 45.1 เพราะเนื่องจากผู้รับฟังรายการ ไม่ได้ประกอบอาชีพรายได้ที่ใช้ในชีวิตประจำวันมาจากการได้เงินจากลูกๆ

ผู้รับฟังมีความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษา แต่กลับมีความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงมาก ซึ่งผู้รับฟังมีความสนใจและให้ความสำคัญกับเรื่องนี้มากและพร้อมที่จะศึกษาเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงเพราะเป็นพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งเป็นที่สนใจของประชาชนทั่วไปและอยากดำเนินชีวิตแบบพอเพียงในสังคมปัจจุบัน

การรับฟังรายการของผู้รับฟัง ร้อยละ 38.3 รับฟังรายการเป็นประจำทุกวัน ซึ่งช่วงเวลาที่รายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ออกอากาศ ตั้งแต่เวลา 16.00-18.00 น.เป็นช่วงเวลาที่ผู้รับฟังส่วนใหญ่กลับจากทำงานและพักผ่อนที่บ้าน จึงสะดวกต่อการรับฟังรายการ และเป็นรายการที่น่าสนใจ สามารถนำความรู้ที่ได้จากทางรายการนำไปใช้ในชีวิตได้จริง รายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นรายการวิทยุที่น่าสนใจจึงทำให้มีผู้รับฟังรายการตั้งแต่ต้นจนจบรายการ ร้อยละ 81.3 ผู้รับฟังส่วนใหญ่ติดต่อกับทางรายการโดยวิธีการเขียนจดหมาย ร้อยละ 68.4 เพราะเนื่องจากเป็นวิธีที่สะดวกต่อการแสดงความคิดเห็นหรือถามปัญหาเกี่ยวกับทางรายการได้อย่างเต็มที่ ผู้รับฟังรายการส่วนใหญ่ ร้อยละ 67.9 มีการติดต่อกับทางรายการในเรื่องความรู้ทางการเกษตร เพราะต้องการที่จะเพิ่มพูนความรู้ทางการเกษตรให้เพิ่มมากขึ้น ผู้รับฟังส่วนใหญ่ ร้อยละ 96.9 ได้รับคำตอบจากทางรายการเป็นที่พอใจเพราะทางรายการตอบคำถามได้ตรงกับความต้องการของผู้รับฟัง วัตถุประสงค์ของผู้รับฟังรายการส่วนใหญ่ ร้อยละ 81.9 รับฟังรายการเพื่อพัฒนาความรู้ในเรื่องการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงเพราะเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงในปัจจุบันเป็นเรื่องที่สำคัญกับการใช้ชีวิตในปัจจุบันผู้รับฟังจึงต้องการที่จะเพิ่มความรู้ในเรื่องนี้

ความคิดเห็นของผู้รับฟังที่มีต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” พบว่า ในด้านของความรู้ที่ได้จากการรับฟังรายการในเรื่องการได้รับความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิตโดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับความคิดเห็นมากเพราะผู้รับฟังส่วนใหญ่เล็งเห็นถึงเนื้อหาในรายการว่ามีความสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน ด้านรูปแบบของรายการและลักษณะการนำเสนอรายการ ความน่าสนใจของเนื้อหาของรายการที่น่าสนใจ น้ำเสียงของผู้ดำเนินรายการ ภาพรวมของรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” อยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้เป็นเพราะรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นรายการที่แตกต่างจากรายการเกษตรบางรายการ เพราะเป็นรายการสดและที่สำคัญผู้ที่ดำเนินรายการเป็นพระ ยังมีความน่าสนใจมากขึ้น เนื่องจากว่าไม่ค่อยมีรายการเกษตรที่จะมีพระมาเป็นผู้ดำเนินรายการ ซึ่งในส่วนตรงนี้พระสามารถถ่ายทอดให้ผู้ฟังเข้าใจในการใช้ชีวิตและการทำการเกษตรโดยอาศัยหลักธรรมะเข้ามาช่วย ซึ่งในแต่ละวันการนำเสนอจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอด มีการเชิญผู้ที่ดำเนินชีวิตแบบพอเพียงมาเล่าถึงการใช้ชีวิตอย่างพอเพียงว่าทำอย่างไรจึงจะอยู่ได้ในสังคมปัจจุบัน รวมถึงให้มีการตอบปัญหาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในรายการด้วย ด้านของเนื้อหาของรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ที่นำเสนอ พบว่า ผู้รับฟังรายการส่วนใหญ่ฟังรายการเพื่อการสร้างจิตสำนึกในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก รองลงมามีเนื้อหาเกี่ยวกับ ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทย เช่น การทำปุ๋ย น้ำสกัดชีวภาพ ฯลฯ มีเนื้อหาการให้ความรู้คุณธรรม ทั้งนี้เป็นเพราะครอบคลุมเนื้อหาสาระไม่ว่าจะเป็นการใช้ชีวิต และการทำการเกษตรแบบต่างๆ อย่างครบถ้วน และด้านของประโยชน์จากการรับฟังรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ผู้รับฟังส่วนใหญ่รับฟังรายการเพื่อนำไปใช้กับชีวิตประจำวันในด้านของ คุณธรรมในการ ลด ละ เลิก อบายมุข อยู่ในระดับความคิดเห็นมาก รองลงมาคือ ทำให้รู้จักวิถีการใช้ชีวิตแบบพอเพียง นำไปฝึกทดลองสิ่งฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็นของชีวิต เนื่องจากผู้รับฟังรายการส่วนใหญ่รับฟังแล้วสามารถนำไปใช้กับชีวิตประจำวันได้จริงๆ

ปัญหาการรับฟังที่ผู้รับฟังรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” พบว่า มีปัญหาการปรับหาค้นให้ชัดเจนเพื่อการรับฟังรายการอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ได้รับสัญญาณเสียงไม่ชัดเจน ความชัดเจนในการรับฟังรายการ อยู่ในระดับปานกลาง เพราะเนื่องจากว่ามีสัญญาณวิทยุชุมชนรบกวนมาก

จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า อายุ และการศึกษา มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นที่มีต่อรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ในด้านของรูปแบบของรายการ เนื่องจากผู้รับฟังส่วนใหญ่มีอายุมากและมีการศึกษาระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษา มีความคิดเห็นในด้านของรูปแบบของรายการ เพราะมีความชอบที่ผู้ดำเนินรายการเป็นพระสามารถถ่ายทอดเนื้อหาให้ตรงกับความต้องการและสามารถนำประโยชน์จากรายการไปใช้ได้จริง ความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นที่มีต่อรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ในด้านการได้รับความรู้ เพราะความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงที่ทางรายการได้นำเสนอนั้นเป็นตัวอย่างของบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการใช้ชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงจึงง่ายต่อการเข้าใจ พฤติกรรมการเปิดรับฟังรายการในด้านของวัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการเพื่อรู้จักการใช้ชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ในด้านของ รูปแบบรายการ และ เนื้อหาของรายการ เนื่องจากผู้รับฟังรายการฟังเพื่อรู้จักการใช้ชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และใน ด้านรูปแบบรายการและเนื้อหาของรายการผู้ดำเนินรายการสามารถถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการใช้ชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งในเนื้อหาของรายการได้มีเนื้อหาในส่วนตรงนี้ครบถ้วน พฤติกรรมการเปิดรับฟังรายการในด้านของวัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการเพื่อพัฒนาจิตใจ ปลุกจิตสำนึกให้รู้จักดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ในด้านของ การได้รับความรู้ เนื้อหาของรายการ และประโยชน์จากการรับฟัง เนื่องจากผู้รับฟังรายการฟังเพื่อพัฒนาจิตใจ ปลุกจิตสำนึกให้รู้จักดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้เพราะในด้านของความรู้ และเนื้อหาที่ได้จากทางรายการ มีเนื้อหาในส่วนที่จะ ทำให้ฟังแล้วเกิดจิตสำนึกให้รู้จักดูแลทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเมื่อผู้รับฟังความรู้และเนื้อหาของรายการแล้วสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริงในสังคมปัจจุบัน พฤติกรรมการเปิดรับฟังรายการในด้านของวัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการเพื่อรู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ในด้านของการได้รับความรู้ และประโยชน์จากการรับฟัง เนื่องจากผู้รับฟังรายการฟังวัตถุประสงค์เพื่อรู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันผู้ดำเนินรายการสามารถถ่ายทอดความรู้ในเรื่องที่อยากให้คนในสังคมปัจจุบันนี้ได้อยู่กัน อย่างช่วยเหลือกันและเมื่อรับฟังแล้วทำให้เกิดความคิดที่จะนำมาปรับใช้กับชีวิตในปัจจุบันได้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องความคิดเห็นของผู้รับฟังที่มีต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ศึกษาคือผู้รับฟังที่เป็นสมาชิกของรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งสมาชิกของรายการมีการติดตามรับฟังกับทางรายการเป็นประจำตั้งแต่เดือน มกราคม-มิถุนายน 2550 ผู้วิจัยได้ขอรายชื่อและที่อยู่ของสมาชิกมาจากทางรายการ ซึ่งรายชื่อเหล่านี้เป็นรายชื่อของผู้รับฟังที่อยู่ในเขตพื้นที่การรับฟัง 24 จังหวัด (ตามข้อมูลของสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อการเกษตร AM1386 กิโลเฮิร์ตซ์ กรมส่งเสริมการเกษตร) ซึ่งมีชื่อที่อยู่ ที่สามารถติดต่อทางไปรษณีย์ได้ ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม โดยส่งแบบสอบถามไปจำนวน 372 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลได้ทั้งสิ้น 193 ราย คิดเป็นร้อยละ 51.8

สภาพพื้นฐานบางประการของผู้รับฟังรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

จากการศึกษาพบว่าผู้รับฟังที่ทำการศึกษาคือเพศหญิง จำนวน 99 คน คิดเป็น ร้อยละ 51.3 ผู้รับฟังมีอายุระหว่าง 41-50 ปี มากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 34.7 ระดับการศึกษาของผู้รับฟัง สำเร็จการศึกษาในระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษา คิดเป็น ร้อยละ 36.8 อาชีพของผู้รับฟังเป็นเกษตรกร คิดเป็น ร้อยละ 37.3 และผู้รับฟังมีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 45.1

ความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงของผู้รับฟังรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

จากการศึกษาพบว่า ผู้รับฟังส่วนใหญ่ คิดเป็น ร้อยละ 91.3 มีความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก โดยทำแบบทดสอบได้คะแนนอยู่ในช่วง 12-15 คะแนน กลุ่มผู้ฟังตอบแบบทดสอบได้คะแนนสูงสุด 15 คะแนน

พฤติกรรมการรับฟังรายการของผู้รับฟังรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

จากการศึกษาพบว่า ผู้รับฟังจะรับฟังรายการทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 38.3 ช่วงเวลาที่ผู้รับฟังรับฟังรายการตั้งแต่ต้นจนจบรายการ คิดเป็นร้อยละ 81.3 ในการติดต่อกับทางรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ผู้รับฟังมีการติดต่อทางจดหมาย คิดเป็นร้อยละ 68.4 โดยส่วนใหญ่ผู้รับฟังรายการจะติดต่อสอบถามกับทางรายการในเรื่องความรู้ทางการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 67.9 ซึ่งทางรายการจะมีการตอบคำถามหรือข้อสงสัยของผู้รับฟังอยู่ตลอดโดยผู้รับฟังจะได้รับคำตอบจากทางรายการเป็นที่พอใจ คิดเป็นร้อยละ 96.9 และวัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการของผู้รับฟังส่วนใหญ่เพื่อพัฒนาความรู้ในเรื่องการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง คิดเป็นร้อยละ 81.9

ความคิดเห็นของผู้รับฟังที่มีต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

จากการศึกษา พบว่า ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของผู้รับฟังที่มีต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” รวม 4 ด้าน ได้แก่ การได้รับความรู้รูปแบบของรายการ เนื้อหาของรายการ และ ประโยชน์จากการรับฟัง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการได้รับความรู้จากทางรายการเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 2.50) ผู้รับฟังส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ารายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ได้ให้ความรู้จากการรับฟังรายการไม่ว่าการได้รับความรู้เกี่ยวกับวิธีการลดละอบายมุข ได้รับความรู้เกี่ยวกับวิธีการลดหนี้สินในระยะยาว ได้รับความรู้เกี่ยวกับการทำการเกษตรอินทรีย์ และ ได้รับความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิตโดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำกลับมาใช้กับชีวิตประจำวันได้

ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบของรายการเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 2.54) ผู้รับฟังส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ารายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” รูปแบบของรายการมีความเหมาะสมกับการถ่ายทอดความรู้ ข้อมูลที่น่าสนใจตรงกับความต้องการของผู้รับฟัง มีความน่าสนใจของเนื้อหาของรายการที่น่าสนใจ ความหลากหลายของเนื้อหาในการนำเสนอ ความเป็นประโยชน์ของเนื้อหาที่น่าสนใจในรายการ และการใช้ภาษาและน้ำเสียงของผู้ดำเนินรายการมีความเหมาะสม

ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของรายการเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย= 2.63) ผู้รับฟังส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ารายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” รายการมีเนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างจิตสำนึกในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รายการมีเนื้อหาการให้ความรู้คู่คุณธรรม รายการมีเนื้อหาในการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน รายการมีการนำเสนอเกี่ยวกับการพึ่งพาตนเองตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง รายการมีการนำเสนอตัวอย่างบุคคลที่ประสบ ความสำเร็จในวิถีเศรษฐกิจพอเพียง และ รายการมีเนื้อหาเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นไทย เช่น การทำปุ๋ยน้ำสกัดชีวภาพ ฯลฯ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของรายการเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย= 2.58) ผู้รับฟังส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ารายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ เช่น นำไปใช้ในด้านคุณธรรมในการ ลด ละ เลิก อบายมุข นำไปฝึกการศึกษา 5 ให้งามวิเศษมากขึ้น นำไปฝึกลดละสิ่งฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็นของชีวิต ทำให้รู้จักวิธีการใช้ชีวิตแบบพอเพียง นำไปใช้ในการเกษตร ในด้านการทำปุ๋ยหมักและทำน้ำสกัดชีวภาพใช้ในครอบครัว

ปัญหาของผู้รับฟังในการจัดทำรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

ปัญหาของผู้รับฟังส่วนใหญ่เฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 1.68) ผู้ฟังรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” พบว่า ปัญหาการรับฟังรายการส่วนใหญ่ คือ เรื่องของความชัดเจนในการรับฟังรายการ การปรับหาคลื่นให้ชัดเจนเพื่อการรับฟังรายการค่อนข้างยากเลยทำให้ได้รับสัญญาณเสียงไม่ชัดเจน มีเวลาฟังไม่ตรงกับเวลารายการออกอากาศ เนื้อหาความรู้ทางเกษตรในการนำเสนอในรายการยังไม่เพียงพอแก่ความต้องการ และเนื้อหาการใช้ชีวิตแบบพอเพียงในการนำเสนอในรายการยังไม่เพียงพอแก่ความต้องการ

การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1

อายุของผู้รับฟังมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

อายุของผู้รับฟังมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ในด้านของรูปแบบของรายการที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

อายุของผู้รับฟังไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ในด้านการได้รับความรู้ เนื้อหาของรายการ และ ประโยชน์จากการรับฟัง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

สมมติฐานที่ 2

การศึกษาของผู้รับฟังมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

การศึกษาของผู้รับฟังมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ในด้านของรูปแบบของรายการ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

การศึกษาของผู้รับฟังไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ในด้าน การได้รับความรู้ เนื้อหาของรายการ และประโยชน์จากการรับฟังที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

สมมติฐานที่ 3

อาชีพของผู้รับฟังมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

อาชีพของผู้รับฟังไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

สมมติฐานที่ 4

ระดับความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงของผู้รับฟังมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

ระดับความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงของผู้รับฟังมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ในด้านการได้รับความรู้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ระดับความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงของผู้รับฟังไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ในด้านของรูปแบบของการ เนื้อหาของรายการ และประโยชน์จากการรับฟัง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

สมมติฐานที่ 5

พฤติกรรมการเปิดรับฟังรายการของผู้รับฟัง มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

พฤติกรรมการเปิดรับฟังรายการ ในด้านของความถี่ในการรับฟังและช่วงเวลาในการรับฟังรายการไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

พฤติกรรมการเปิดรับฟังรายการในด้านของวัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการเพื่อพัฒนาความรู้ในเรื่องการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

พฤติกรรมการเปิดรับฟังรายการในด้านของวัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการเพื่อรู้จักการใช้ชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ในด้านของ รูปแบบรายการ และ เนื้อหาของรายการ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

พฤติกรรมการเปิดรับฟังรายการในด้านของวัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการเพื่อรู้จักการใช้ชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ในด้าน การได้รับความรู้ และประโยชน์จากการรับฟัง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

พฤติกรรมการเปิดรับฟังรายการในด้านของวัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการเพื่อพัฒนาจิตใจ ปลุกจิตสำนึกให้รู้จักดูแลทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ในด้านของ การได้รับความรู้ เนื้อหาของรายการ และประโยชน์จากการรับฟัง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

พฤติกรรมการเปิดรับฟังรายการในด้านของวัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการเพื่อพัฒนาจิตใจ ปลุกจิตสำนึกให้รู้จักดูแลทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ในด้านรูปแบบรายการ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

พฤติกรรมการเปิดรับฟังรายการในด้านของวัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการเพื่อรู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ในด้านของการได้รับความรู้ และประโยชน์จากการรับฟัง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

พฤติกรรมการเปิดรับฟังรายการในด้านของวัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการเพื่อรู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ในด้านรูปแบบรายการ และ เนื้อหาของรายการ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

พฤติกรรมกรเปิดรับฟังรายการในด้านของวัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการเพื่อหาความรู้ใหม่เพิ่มเติมและเพื่อสามารถนำความรู้ที่หลากหลายจากทางรายการมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ข้อเสนอแนะ

รายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อการเกษตร AM 1386 กิโลเฮิร์ตซ์ กรมส่งเสริมการเกษตรเป็นรายการเกษตรที่มีผู้รับฟังให้ความสนใจ เห็นได้จากการขึ้นเป็นอันดับหนึ่งของทางสถานี และมีจดหมายของผู้รับฟังเขียนเข้ามายังรายการ หากได้มีการปรับปรุงให้ตรงตามความต้องการของผู้รับฟังรายการ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทางสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อการเกษตร AM1386 กิโลเฮิร์ตซ์ กรมส่งเสริมการเกษตร

1. สถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อการเกษตรควรเพิ่มกำลังในการส่งสัญญาณวิทยุให้แรงยิ่งขึ้นจะทำให้มีคลื่นรบกวนน้อยลง มีความชัดเจนมากขึ้น และปรับหาคคลื่นได้ง่ายขึ้น

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

1. ควรนำเสนอเกี่ยวกับราคาสินค้าการเกษตรจากหลากหลายแหล่งเพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจซื้อของผู้รับฟังรายการ
2. ควรให้เวลาในการตอบข้อซักถามมากกว่านี้
3. ควรนำเสนอการจัดเวทีชุมชนในกลุ่มเกษตรกรให้มากกว่านี้
4. ควรนำเสนอความรู้เกี่ยวกับอาชีพการเกษตรเพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้ในการสร้างอาชีพใหม่

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาประโยชน์จากการรับฟังรายการวิทยุ“วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ว่ามีการนำไปใช้จริงหรือไม่ในชีวิตประจำวัน
2. ควรมีการศึกษาผลกระทบของรายการวิทยุ“วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”ที่มีต่อผู้รับฟังรายการวิทยุ“วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2526. เทคนิคและวิธีการผลิตรายการวิทยุเพื่อการศึกษา.

กรุงเทพมหานคร: งานวิทยุและไปรษณีย์ กองปฏิบัติการ กรมการศึกษานอกโรงเรียน.

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2531. รายงานวิจัยเรื่องประสิทธิภาพการถ่ายทอดความรู้การเกษตรและรูปแบบการนำเสนอรายการที่เกษตรกรนิยมรับฟังทางหอกระจายข่าว. กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายวิทยุการเกษตร, กองเกษตรสัมพันธ์.

กิตติ สุทธิสัมพันธ์. 2542. ความคิดเห็นของตัวแทนออกของต่อพิธีการศุลกากรในการนำสินค้าเข้าจากต่างประเทศ: กรณีศึกษาการนำเข้าทางสำนักงานศุลกากรท่าอากาศยานกรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

กิตติมา สุรสนธิ. 2541. ความรู้ทางการสื่อสาร. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เกศินี จุฑาวิจิตร. 2540. การสื่อสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น. นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.

จำเรียง ภาวิจิตร. 2536. สาธารณมิติ. เอกสารการสอนชุดวิชาสังคมศึกษา 4 (เล่ม 2). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ณรงค์ สมพงษ์. 2535. สื่อเพื่องานส่งเสริมและเผยแพร่. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

ณัฐชนน ศรีชูชาติ. 2547. ความพึงพอใจของกลุ่มผู้ฟังต่อรายการวิทยุ “เปิดโลกสื่อสาร” ศึกษากรณีกลุ่มผู้ฟังที่รับฟังทางสถานีวิทยุ. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ดิเรก ฤกษ์ห่วย. 2527. กรมส่งเสริมการเกษตร: หลักการและวิธีการ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

ทัศนีย์ ทองสกุล. 2540. **ทัศนคติของกลุ่มผู้ฟังที่มีต่อรายการของสถานีวิทยุออสเตรเลีย: ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ฟังที่เขียนจดหมายถึงผู้จัดรายการ.** วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

รวิชัย สันคติประภา. 2532. **การศึกษาการรับฟังรายการวิทยุกระจายเสียงของเกษตรกรในหมู่บ้านวังไทร คลองเตย วังน้ำเขียว หนองหัวช้าง ตำบลทุ่งกระพังโหม อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม.** วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ธัญลักษณ์ มุกดาจิตร. 2534. **การรับฟังวิทยุกระจายเสียงของประชาชนในจังหวัดกาญจนบุรี.** วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นงลักษณ์ สุขจิตร. 2548. **ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการด้านนันทนาการในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าบึงฉวาก.** วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารทรัพยากรป่าไม้, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นพมาศ ชีรเวทิน. 2542. **จิตวิทยาสังคมกับชีวิต.** สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.

นภาพรณ อัจฉริยะกุล. 2535. **“ความหมายและความสำคัญของวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์”. เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิทยุและโทรทัศน์.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์วิคตอรีเพาเวอร์ พอยท์.

นิทัศน์ วิเทศ. 2542. **การจัดการความรู้ เทคนิคในการแปลงความรู้สู่ความได้เปรียบในการแข่งขัน.** กรุงเทพมหานคร: เออาร์ บีซิเนส เพรส. แปลจาก โทมัส เอช ดาเวนพอร์ท และลอเรนซ์ พูแซค. Working Knowledge :How Organizations Manage what They Know.

บุญชนก คู่บารมี, ร.ต.ต.หญิง. 2542. **ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองต่อระบบตรวจคนเข้าเมือง.** วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- บุรจิต ธรรมโรจน์. 2542. การรับรู้สภาพแวดล้อมในการทำงานทางกายภาพที่มีผลต่อสุขภาพ และการปฏิบัติงานของพนักงานในโรงงานผลิตรถยนต์. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ประมะ สตะเวทิน. 2533. “นิเทศศาสตร์การสื่อสารมวลชน” หลักนิเทศศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- ปิยรัตน์ ทัดตานนท์. 2534. การประเมินผลการรับฟังจากนักเรียนของรายการโรงเรียนเกษตรทางอากาศ ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อการเกษตร (ปชส.8). วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปริญญ์ ตั้งตรงฤทัย. 2527. ระบบของรายการวิทยุการเกษตรและลักษณะกลุ่มผู้ฟังในจังหวัด ภาคกลาง: ศึกษาเฉพาะกรณีสถานีวิทยุ ม.ก. บางเขน เกี่ยวกับผู้ฟังที่มีเจตนาติดต่อกับผู้จัดรายการ. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปัญญา พันธุ์ศรีศักดิ์. 2541. ความรู้ การปฏิบัติงาน และความคิดเห็นของเกษตรกรตำบล เกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรในภาคตะวันออก. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พงศ์เทพ จอมธรรมนิยม. 2543. ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลกระทบของเสียจากการเลี้ยงกุ้งกุลาดำในเขตอำเภอร่อนฉะ จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ฉบับปรับปรุงใหม่ล่าสุด). สำหรับทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พร เรศานนท์. 2520. การศึกษาปัญหาและความต้องการของเกษตรกรที่รับฟังรายการของสถานีวิทยุ ม.ก. กรุงเทพมหานคร: สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พิสิษฐ์ โคตรสุโพธิ์. 2543. **ทฤษฎีความรู้**. ภาควิชาปรัชญาและศาสนา, คณะมนุษยศาสตร์,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พชรรัตน์ สุขพงษ์ไทย. 2550. **ความคิดเห็นของนักทอ่งที่เกี่ยวข้องที่มีต่อการบริการการทอ่งเกี่ยว
การเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
ส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

มนัส ดาเกลียง. 2527. **ลักษณะการแพร่กระจายและยอมรับเทคโนโลยีเกษตรจากการรับฟัง
รายการส่งเสริมการเกษตรทางสถานีวิทยุ ม.ก. บางเขนของเกษตรกรในจังหวัดสุพรรณบุรี**.
วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2534. **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิทยุและโทรทัศน์**.
พิมพ์ครั้งที่ห้า. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.

ระดมศักดิ์ อุทัยจิต. 2543. **บทบาทนักจัดรายการวิทยุกระจายเสียงกับการให้การศึกษา
เอกลักษณ์ไทย: กรณีศึกษานักจัดรายการวิทยุกระจายเสียงในกรุงเทพมหานคร**.
วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

รัฐภูมิ พรหมเมศร์. 2543. **กรณีศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ปลูกกระเทียมในอำเภอเชียงดาว
จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีต่อระบบสารสนเทศการเกษตรของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร**.
วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วิจิตร ภักดีรัตน์ 2528. **“ลักษณะของวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์”เอกสารการสอนชุดวิชา
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิทยุและโทรทัศน์**. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

วัฒนา พุทธางกูรานนท์. 2520. **สื่อสารมวลชนกับสังคม**. กรุงเทพมหานคร: คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- วัชรวิวรรณ ทรัพย์รุ่งเรือง. 2543. **ความต้องการรูปแบบรายการวิทยุทางการเกษตรของสถานีวิทยุ ม.ก.บางเขน: ศึกษาเฉพาะผู้ฟังที่มีจดหมายติดต่อเข้ามาในรายการช่วยคิด ช่วยทำ.** วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วีรยุทธ บุญยะไวโรจน์. 2533. **“การผลิตและการใช้สื่อเพื่อการพัฒนา”.** เอกสารการสอนชุดวิชา สื่อสารเพื่อการพัฒนา หน่วยที่ 9-15. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศุภกนิษฐ์ พลไพรินทร์. 2540. **เทคนิคการประเมินผล.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แพรววิทยา.
- ศศิวิมล โปษกะบุตร. 2545. **ความคิดเห็นของตัวแทนออกของรับอนุญาตต่อการนำระบบ แลกเปลี่ยนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการปฏิบัติพิธีการศุลกากร: ศึกษากรณี สำนักงานศุลกากรส่งออกท่าเรือกรุงเทพ.** วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขา ส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อการเกษตร. 2549. **ประวัติความเป็นมาและการดำเนินงานของสถานี** (online). <http://am.1386.doae.go.th>, 21 ตุลาคม 2550.
- สนอง ฉินนานนท์. 2530. **“การใช้วิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษาและพัฒนา”** วารสารจันทร์เกษม.
- สนั่น ปัทมะทิน. 2530. **ศัพทานุกรมสื่อสารมวลชน.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สลักจิต ศิรินันท์. 2539. **ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกบริโภคผักปลอดสารพิษของแม่บ้านใน กรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการบริหาร สิ่งแวดล้อม, มหาวิทยาลัยมหิดล.

สายสุณีย์ ปุณฺณันท์. 2541. ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมทำกิจกรรมในโครงการ
บริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร ของเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลทั่วไปของรัฐ: กรณีศึกษา
โรงพยาบาลสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริม
การเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุธิดา บริบาล. 2544. ความคิดเห็นของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินต่อการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ :
กรณีศึกษาเฉพาะบริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน). วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุรางค์ ไคว์ตระกูล. 2541. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

สุเมธ ตันติเวชกุล. 2546. ใต้เบื้องพระยุคลบาท. สำนักพิมพ์มติชน, กรุงเทพมหานคร.

สันติ์เพ็ชร์ มีสามเสน. 2542. ความคิดเห็นของผู้รายงานข่าวผ่านศูนย์ปฏิบัติการข่าวเกษตร.
กองเกษตรสัมพันธ์ กรมส่งเสริมการเกษตร.

เสงี่ยม เผ่าทองสุข. 2526. อนุสรณ์ครบรอบ 50 ปีการแต่งงานเสงี่ยม-วัฒนา เผ่าทองสุข.
กรุงเทพมหานคร: เรือนแก้วการพิมพ์.

อรทัย ศรีสันติสุข. 2528. “บทบาทหน้าที่ของวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ในการให้
ข่าวสาร” เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิทยุและโทรทัศน์.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แพร่พิทยาอินเตอร์เนชั่นแนล หจก.

อรรณพ เขียวถาวร. 2540. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิทยุโทรทัศน์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

อนุพร สุวรรณวาทกิจ. 2531. ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพรายการความรู้ทางการเกษตรศึกษา
เฉพาะสถานีวิทยุ ม.ก.บางเขน. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
เทคโนโลยีการศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- อุษา จันทรประกาศ. 2535. การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของผู้ฟังรายการวิทยุกระจายเสียงชุมชน ของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เอื้อจิต วิโรจน์ไตรรัตน์. 2534. “การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษา”. เอกสารสอนชุดวิชาการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรื่อง

ความคิดเห็นของผู้รับฟังที่มีต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

ทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หรือเติมข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงลงในช่องว่าง

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานบางประการของผู้รับฟังรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

1. ข้อมูลส่วนตัว

ชื่อ.....นามสกุล.....

บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....

2. เพศ

() ชาย

() หญิง

3. อายุ

() ต่ำกว่า 40 ปี

() 41-50 ปี

() 51-60 ปี

() สูงกว่า 60 ปี

4. ระดับการศึกษาสูงสุด

() ต่ำกว่ามัธยมศึกษา

() ระดับมัธยมศึกษา

() สูงกว่ามัธยมศึกษา

5. อาชีพ

() ไม่ได้ประกอบอาชีพ

() เกษตรกร

() รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ

() พนักงานเอกชน

() ธุรกิจส่วนตัว

() อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

6. รายได้ต่อเดือน

- () ต่ำกว่า 5,000 บาท
- () ระหว่าง 5,000-10,000 บาท
- () สูงกว่า 10,000 บาท

ตอนที่ 2 ความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ที่คิดว่าตรงกับที่ท่านทราบ

หัวข้อ	ใช่	ไม่ใช่
1. หลักสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง “จะต้องปลูกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก เหลือจึงขาย”		
2. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคือมี 3 ห่วง 3 เงื่อนไข		
3. ทุนในการดำเนินงานแบบเศรษฐกิจพอเพียงคือยึดหลัก “ทำตามกำลัง เท่าที่มี ทุน ไม่เป็นหนี้ใคร”		
4. เศรษฐกิจพอเพียงคือการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเท่านั้น		
5. พอมีพอกิน คือการ ปลูกพืชสวนครัวไว้กินเองบ้าง ปลูกไม้ผลไว้บ้าง พอที่จะมีไว้กินเองในครัวเรือน เหลือจึงขายไป		
6. การดำเนินเศรษฐกิจพอเพียงจะต้องหวังผลกำไรแต่เพียงอย่างเดียว		
7. “เศรษฐกิจพอเพียง” จะสำเร็จได้ด้วย “ความพอดีของตน”		
8. ความพอประมาณหมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น		
9. พอเพียงนี้ก็หมายความว่า มีกิน มีอยู่ ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่หรูหรา		
10. เศรษฐกิจพอเพียงสามารถกระทำได้เลยเฉพาะกลุ่มเกษตรกรที่มีฐานะยากจน		
11. พออยู่พอใช้ คือการทำให้บ้านน่ายู่ ใช้แต่ของที่ป็นธรรมชาติ รายจ่ายลดลง สุขภาพจะดีขึ้น		
12. ฟังตนเองให้มาก พยายามให้ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้เป็นแนวทางชี้ทางรอดให้แก่เกษตรกร		
13. คนที่จะปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงได้ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถเท่านั้น		
14. การจะปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงไม่สามารถบังคับกันได้		
15. เศรษฐกิจพอเพียงสามารถปฏิบัติได้เฉพาะผู้ใหญ่เท่านั้น		

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการรับฟังรายการของผู้รับฟังรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

3.1 ท่านรับฟังรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” บ่อยครั้งเพียงใด

- () ฟังทุกวัน () ฟังสัปดาห์ละ 1-2 วัน
 () ฟังสัปดาห์ละ 3-4 วัน () ฟังสัปดาห์ละ 5-6 วัน
 () ฟังเดือนละ 1-2 วัน

3.2 ช่วงเวลาที่ท่านรับฟังรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

- () ต้นรายการ () กลางรายการ () ท้ายรายการ () ตั้งแต่ต้นจนจบรายการ
 () อื่นๆ.....

3.3 ท่านติดต่อสอบถามกับรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ทางใดบ้าง

- () จดหมาย () โทรศัพท์ () อื่นๆ.....

3.4 ท่านติดต่อกับทางรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” เรื่องใดบ้าง

- () ความรู้ทางการเกษตร
 () การทำการเกษตรอินทรีย์
 () การทำปุ๋ยสกัดชีวภาพ
 () อื่นๆ.....

3.5 ถ้าเคยมีจดหมายหรือโทรศัพท์เข้ามายังรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” ท่านได้รับคำตอบเป็นที่พอใจหรือไม่

- () พอใจ
 () ไม่พอใจ
 () ไม่ได้รับคำตอบ

3.6 วัตถุประสงค์ของการรับฟังรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () เพื่อพัฒนาความรู้ในเรื่องการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง
- () รู้จักการใช้ชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
- () เพื่อพัฒนาจิตใจ ปลุกจิตสำนึกให้รู้จักดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- () รู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน
- () อื่นๆ(โปรดระบุ).....

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นของท่านที่มีต่อรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

ท่านเห็นด้วยกับเรื่องต่อไปนี้หรือไม่ โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ให้ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
1. ความรู้ที่ได้รับจากการรับฟังรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” - ท่านได้รับความรู้เกี่ยวกับราคาสินค้าการเกษตร(ตลาดไท) - ท่านได้รับความรู้เกี่ยวกับวิธีการลดละอวยมุข - ท่านได้รับความรู้เกี่ยวกับวิธีการลดหนี้สินในระยะยาว - ท่านได้รับความรู้เกี่ยวกับการทำการเกษตรอินทรีย์ - ท่านได้รับความรู้จากการซักถามข้อมูล - ท่านได้รับความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิตโดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง			
2. รูปแบบของรายการ และลักษณะการนำเสนอรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” - รูปแบบของรายการมีความเหมาะสมกับการถ่ายทอดความรู้ - ข้อมูลที่นำเสนอตรงกับความต้องการของท่าน - ความน่าสนใจของเนื้อหาของรายการที่น่าสนใจ - ความหลากหลายของเนื้อหาในการนำเสนอ - ความเป็นประโยชน์ของเนื้อหาที่น่าสนใจในรายการ - การใช้ภาษาของผู้ดำเนินรายการมีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด - น้ำเสียงของผู้ดำเนินรายการมีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด - ความเหมาะสมของโฆษณาที่มีในรายการ - ความเหมาะสมของช่วงเวลาที่ออกอากาศ - ท่านคิดว่าได้รับคำตอบจากข้อซักถามมากน้อยเพียงใด - ท่านคิดว่าเวลาที่ใช้ในการตอบข้อซักถามมากน้อยเพียงใด			

-ท่านคิดว่าภาพรวมของรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”มีความเหมาะสมในระดับใด			
3. เนื้อหาของรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” - ท่านคิดว่ารายการ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างจิตสำนึกในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากน้อยเพียงใด - ท่านคิดว่ารายการมีเนื้อหาการให้ความรู้คุณธรรมมากน้อยเพียงใด - ท่านคิดว่ารายการมีเนื้อหาในการช่วยเหลือเกื้อกูลกันมากน้อยเพียงใด - ท่านคิดว่ารายการมีการนำเสนอเกี่ยวกับการพึ่งพาตนเองตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมากน้อยเพียงใด - ท่านคิดว่ารายการมีการนำเสนอตัวอย่างบุคคลที่ประสบความสำเร็จในวิถีเศรษฐกิจพอเพียงมากน้อยเพียงใด - ท่านคิดว่ารายการมีการนำเสนอการจัดเวทีชุมชนในกลุ่มเกษตรกรมากน้อยเพียงใด - ท่านคิดว่ารายการมีการตอบข้อซักถามที่ชัดเจนมากน้อยเพียงใด - ท่านคิดว่ารายการมีเนื้อหาเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นไทย เช่น การทำปุ๋ยน้ำสกัดชีวภาพ ฯลฯมากน้อยเพียงใด			
4. ประโยชน์จากการรับฟังรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” - ท่านคิดว่ารายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”มีประโยชน์มากน้อยเพียงใด ท่านนำความรู้ที่ได้รับจากรายการ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันในด้านใดและมากน้อยเพียงใด -นำไปใช้ในด้านคุณธรรมในการ ลด ละ เลิก อบายมุข -นำไปใช้ดำเนินชีวิตในครอบครัว -นำไปฝึกนักศึกษาปี 5 ให้บริสุทธิ์มากขึ้น -นำไปฝึกกลดละสิ่งฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็นของชีวิต -นำไปใช้ในด้านเกษตร -ทำให้รู้จักวิธีการใช้ชีวิตแบบพอเพียง -นำไปใช้ในด้านการทำปุ๋ยหมักด้วยตนเอง -นำไปใช้ในด้านการทำน้ำสกัดชีวภาพใช้ในครอบครัว -นำความรู้ที่ได้รับจากทางรายการถ่ายทอดให้แก่ผู้อื่นได้ -นำไปใช้ในการสร้างอาชีพใหม่			

ตอนที่ 5 ปัญหาการรับฟังที่มีต่อรายการวิทยุ “วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ให้ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ปัญหา	มาก	ปานกลาง	น้อย
- การปรับหาค้นให้ชัดเจนเพื่อการรับฟังรายการ - ได้รับสัญญาณเสียงไม่ชัดเจน - ความชัดเจนในการรับฟังรายการ - มีเวลารับฟังไม่ตรงกับเวลารายการออกอากาศ - ระยะเวลาที่ใช้ในการออกอากาศ - เนื้อหาของรายการบางช่วงน้อยเกินไป - เนื้อหาของรายการบางช่วงมากเกินไป - เนื้อหาของรายการที่นำเสนอเป็นเรื่องที่ไม่คุ้นเคย - เนื้อหารายการที่นำเสนอยังไม่ตรงกับความต้องการ - เนื้อหาด้านความรู้ทางการเกษตรในการนำเสนอในรายการยังไม่เพียงพอแก่ความต้องการ - เนื้อหาด้านการใช้ชีวิตแบบพอเพียงในการนำเสนอในรายการยังไม่เพียงพอแก่ความต้องการ - เนื้อหาที่นำเสนอไม่สามารถปฏิบัติตามได้ - เนื้อหารายการไม่ทันต่อเหตุการณ์ - นำเสียงของผู้ดำเนินรายการไม่ชัดเจน - ผู้ดำเนินรายการใช้ภาษาที่เป็นวิชาการมากเกินไป - ผู้ดำเนินรายการตอบคำถามยังไม่ชัดเจน - ผู้ดำเนินรายการขาดการเปิดโอกาสของผู้ฟังมีส่วนร่วมในการเสนอแนะเนื้อหาของรายการ - ผู้ดำเนินรายการไม่สามารถทำให้ผู้ฟังเพลิดเพลินตลอดรายการ			

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ –นามสกุล
วัน เดือน ปี ที่เกิด
สถานที่เกิด
ประวัติการศึกษา

นางสาวนันทกาญจน์ ชันตยานุกุลกิจ
วันที่ 25 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2527
จังหวัดบุรีรัมย์
วิทยาศาสตร์บัณฑิต(พืชศาสตร์)มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ วิทยาเขต
พระนครศรีอยุธยา หันตรา